KÁLVIN JÁNOS REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA

✉ 4701 Mátészalka, Nagykárolyi u 5.
☎ 44/502-790
E-mail: kalvin.janos.iskola@reformatus.hu

OM: 102 924

KÁLVIN JÁNOS

REFORMÁTUS ÁLTALÁNOS ISKOLA

HÁZIRENDJE

1. számú melléklet

2021

AZ OSZTÁLYOZÓVIZSGA TANTÁRGYANKÉNTI ÉS ÉVFOLYAMONKÉNTI KÖVETELMÉNYEI

Matematika

Követelményszint matematikából 1- 4. osztályig

A fejlesztés elvárt eredményei az 1. évfolyam végén

Gondolkodási és megismerési módszerek

Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint.

Állítások igazságtartalmának eldöntése.

Állítások megfogalmazása.

Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés.

Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.

Több, kevesebb, ugyannyi fogalmának helyes használata.

Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

Számok írása, olvasása (20-as számkör).

Római számok írása, olvasása 20-as számkörben (I, V, X).

Számok helye a számegyenesen.

Számszomszédok értése.

Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása (20-as számkör).

Matematikai jelek: +, –, =, <, > ismerete, használata.

Összeadás, kivonás szóban és írásban (20-as számkör).

Egyszerű szöveges feladat (nem önálló olvasás alapján) értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.

Páros és páratlan számok megkülönböztetése (20-as számkör).

Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.

- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- A változások és ismétlődések észrevételének, szóbeli kifejezésének képessége
-

  - Geometria
  - Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
  - A test és a síkidom megkülönböztetése.
  - Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
  - Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
  - A hosszúság, az űrtartalom és az idő mérése.
  - A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, perc, óra, nap, hét, hónap, év.
  - Mérőeszközök használata.
  - Valószínűség, statisztika
  - Kísérletek követése, közös munka.
  - Adatokról megállapítások megfogalmazása.
  - A fejlesztés elvárt eredményei a 2. évfolyam végén
  - Gondolkodási és megismerési módszerek
- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.
- Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyannyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

- Számok írása, olvasása (100-as számkör).
- Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma.
- Római számok írása, olvasása (I, V, X, L, C).
- Számok helye a számegyenesen.
- Számszomszédok értése.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.
- Számok képzése, bontása helyi érték szerint.
- Matematikai jelek: +, –, •, :, =, <, >, ( ) ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban.
- Szorzótábla ismerete a százas számkörben.
- A műveletek sorrendjének ismerete.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Egyjegyű és kétjegyű számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.
- A tanuló figyelme tudatosan irányítható.

Geometria

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- A test és a síkidom megkülönböztetése.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.

- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
- A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése.
- Mérőeszközök használata.
- Közös tevékenységekben, csoportokban képes dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.
- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni.

Valószínűség, statisztika

- Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése.
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.
- A véletlen, biztos, lehetetlen fogalma.

A fejlesztés elvárt eredményei a 3. évfolyam végén

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számtan, algebra

- Számok írása, olvasása (1000-es számkör).
- Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 1000-es számkörben.
- Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).
- Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel, előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása a 1000-es számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika, különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás százas számkörben.
- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.
- Fejben számolás 10 000-ig nullákra végződő egyszerű esetekben.

- A műveletek közötti kapcsolatok ismerete.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete.
- Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása.
- Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Háromjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás, osztás egyjegyű számmal írásban.
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.
- Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Szabályfelismerés, szabálykövetés.
- Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Geometria

- Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.
- A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, hl, g, t, másodperc.
- Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
  A test és a síkidom közötti különbség megértése.
- Kocka, téglatest, felismerése, létrehozása, jellemzői.
- Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Négyzet, téglalap kerülete.
- Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel.

Valószínűség, statisztika

- Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése.
- Táblázat adatainak értelmezése.
- Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése.
- Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.
-
-

- A fejlesztés elvárt eredményei a 4. évfolyam végén
- Gondolkodási és megismerési módszerek
- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).
- Számtan, algebra
- Számok írása, olvasása 10 000-es számkörben.
- Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 10 000-es számkörben.
- Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).
- Törtek a mindennapi életben: 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezése, lejegyzése szöveggel, előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 10 000-es [számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás százas számkörben.
- A szorzótábla biztos ismerete a 100-as számkörben.
- Fejben számolás 10 000-ig nullákra végződő egyszerű esetekben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete.
- A műveletek közötti kapcsolatok ismerete.
- Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása.
- Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzása egy- és kétjegyű, osztás egyjegyű számmal írásban.
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.
- Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.
- Összefüggések, függvények, sorozatok
- Szabályfelismerés, szabálykövetés.
- Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.
- Geometria
- Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.
- A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc.
- Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Átváltások nem csak szomszédos mértékegységek között, mérőszám és mértékegység viszonya.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
- Kör fogalmának tapasztalati ismerete.

- A test és a síkidom közötti különbség megértése.
- Kocka, téglatest, felismerése, létrehozása, jellemzői.
- Gömb felismerése.
- Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Négyzet, téglalap kerülete.
- Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel.
-
- Valószínűség, statisztika
- Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése.
- Táblázat adatainak értelmezése.
- Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése.
- Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.
-

Követelményszint matematikából 5- 8. évfolyamig

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén	Gondolkodási és megismerési módszerek Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése. Két véges halmaz közös része, két véges halmaz egyesítése, ezek felírása, ábrázolása. Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel. Állítások igazságának eldöntésére, igaz és hamis állítások megfogalmazása. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések helyes használata. Néhány elem összes sorrendjének felsorolása. Számtan, algebra Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen. Ellentett, abszolút érték felírása. Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben. Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása. Szöveges feladatok megoldása következtetéssel. Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése. A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.

	Összefüggések, függvények, sorozatok Tájékozódás a koordinátarendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása. Egyszerűbb grafikonok, elemzése. Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése, megfogalmazása néhány tagjával elkezdett sorozat esetén. Geometria Térelemek, félegyenes, szakasz, szögtartomány, sík, fogalmának ismerete. A geometriai ismeretek segítségével a feltételeknek megfelelő ábrák rajzolása. A körző, vonalzó célszerű használata. A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában. Téglalap kerületének és területének kiszámítása. A téglatest felszínének és térfogatának kiszámítása. A tanult testek térfogatának ismeretében mindennapjainkban található testek térfogatának, űrmértékének meghatározása. Valószínűség, statisztika Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása. Néhány szám számtani közepének kiszámítása. Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása.

6. évfolyam

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése.
- → Két véges halmaz közös részének, illetve uniójának felírása, ábrázolása.
- Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint.
- Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.
- Állítások igazságának eldöntése, igaz és hamis állítások megfogalmazása.
- Összehasonlításhoz szükséges kifejezések helyes használata.
- Néhány elem összes sorrendjének felírása.

Számtan, algebra

- Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegyenesen.
- Ellentett, abszolút érték, reciprok felírása.
- Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben.
- A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, az egyenes arányosság felismerése, használata.

- Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása.
- Szöveges feladatok megoldása következtetéssel (az adatok közötti összefüggések felírása szimbólumokkal).
- Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése.
- A százalék fogalmának ismerete, a százalékérték kiszámítása.
- Számok osztóinak, többszöröseinek felírása. Közös osztók, közös többszörösök kiválasztása. Oszthatósági szabályok (2, 3, 5, 9, 10, 100) ismerete, alkalmazása.
- A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.
- Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása szabadon választott módszerrel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Tájékozódás a koordinátarendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása.
- Egyszerűbb grafikonok, elemzése.
- Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése, megfogalmazása néhány tagjával elkezdett sorozat esetén.

Geometria

- Térelemek, félegyenes, szakasz, szögtartomány, sík, fogalmának ismerete.
- A geometriai ismeretek segítségével a feltételeknek megfelelő ábrák pontos szerkesztése. A körző, vonalzó célszerű használata.
- Alapszerkesztések: pont és egyenes távolsága, két párhuzamos egyenes távolsága, szakaszfelező merőleges, szögfelező, szögmásolás, merőleges és párhuzamos egyenesek.
- Alakzatok tengelyese tükörképének szerkesztése, tengelyes szimmetria felismerése.
- A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában.
- Téglalap és a deltoid kerületének és területének kiszámítása.
- A téglatest felszínének és térfogatának kiszámítása.
- A tanult testek térfogat számítási módjának ismeretében mindennapjainkban található testek térfogatának, űrmértékének meghatározása.

Valószínűség, statisztika

- Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.
- Néhány szám számtani közepének kiszámítása.

Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása.

7. évfolyam

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Elemek halmazba rendezése több szempont alapján.
- Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása.
- Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben.
- Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával.
- Fagráfok használata feladatmegoldások során.

Számtan, algebra

- Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése, helyes és értelmes kerekítése.
- Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság.
- A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során.
- A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül.
- Prímszám, összetett szám. Prímtényezős felbontás.
- Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval.
- Négyzetre emelés, hatványozás pozitív egész kitevők esetén.
- Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen.
- A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában.
- Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.
- Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.
- Grafikonok elemzései a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon.

Geometria

- A geometriai ismeretek segítségével jó ábráka készítése, pontos szerkesztések végzése.
- A tanult geometriai alakzatok tulajdonságainak ismerete (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), ezek alkalmazása a feladatok megoldásában

- Tengelyes és középpontos tükörkép szerkesztése.
- Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.
- A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében a mindennapjainkban előforduló testek térfogatának, űrtartalmának kiszámítása.

Valószínűség, statisztika

- Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.
- Konkrét feladatokban az esély, illetve valószínűség fogalmának értése, a biztos és a lehetetlen esemény felismerése
- Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.

Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete, esetenként kutatási területének, eredményének megnevezése.

8. évfolyam

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Elemek halmazba rendezése több szempont alapján.
- Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása.
- Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben.
- Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával.
- Fagráfok használata feladatmegoldások során.

Számtan, algebra

- Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása. Az eredmény becslése, ellenőrzése., helyes és értelmes kerekítése.
- Mérés, mértékegység használata, átváltás. Egyenes arányosság, fordított arányosság.
- A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során.
- A legnagyobb közös osztó kiválasztása az összes osztóból, a legkisebb pozitív közös többszörös kiválasztása a többszörösök közül.
- Prímszám, összetett szám. Prímtényezős felbontás.
- Egyszerű algebrai egész kifejezések helyettesítési értéke. Összevonás. Többtagú kifejezés szorzása egytagúval.
- Négyzetre emelés, négyzetgyökvonás, hatványozás pozitív egész kitevők esetén.
- Elsőfokú *egyismeretlenes* egyenletek és egyenlőtlenségek. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlettel. Ellenőrzés. A megoldás ábrázolása számegyenesen.

- A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában.
- Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.

Összefüggések, függvények, sorozatok
- Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.
- Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.
- Grafikonok elemzései a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása. Táblázatok adatainak kiolvasása, értelmezése, ábrázolása különböző típusú grafikonon.

Geometria
- A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos szerkesztéseket végezni.
- A tanult geometriai alakzatok tulajdonságainak ismerete (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), ezek alkalmazása a feladatok megoldásában.

- Tengelyes és középpontos tükörkép, eltolt alakzat képének szerkesztése. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül).
- A Pitagorasz-tételt kimondása és alkalmazása számítási feladatokban.
- Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.
- A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében a mindennapjainkban előforduló testek térfogatának, űrtartalmának kiszámítása.

Valószínűség, statisztika
- Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.
- Konkrét feladatokban az esély, illetve valószínűség fogalmának értése, a biztos és a lehetetlen esemény felismerése
- Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.

Néhány kiemelkedő magyar matematikus nevének ismerete, esetenként kutatási területének, eredményének megnevezése.

Magyar

1.-4. évfolyam

Minimum követelmény az első évfolyam	A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre

végén	értelmesen válaszoljon. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. **Ismerje és használja egyházunk köszönési formáját.** Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket. **Ismerjen néhány bibliai történetet, idézze fel azokat.** Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával.

Minimum követelmény a második évfolyam végén	A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket. Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos. **Használja a bibliai történetek tanulságait a saját cselekedeteiben, hívja fel társai figyelmét is erre.** Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban. Jelölje helyesen a *j* hangot 30–40 begyakorolt szóban. Helyesen válassza el az egyszerű szavakat. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek

	fejlesztése területén.

Minimum követelmény a 3. évfolyam végén	A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez. Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse. Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát. Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket. A memoritereket szöveghűen mondja el. Ismerjen bibliai történeteket, legyen képes idézni azokból fontos gondolatokat. Ismerje fel az erkölcsi tanulságokat, használja fel cselekedeteiben. Adott vagy választott témáról 8–10 mondatos fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával. Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is. A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén

	javítsa. Ismerje bibliai személyek és földrajzi nevek helyesírását. Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

Minimum követelmény a negyedik évfolyam végén	A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez. Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse. Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát. Ismerjen bibliai történeteket, hősöket. Legyen képes kutatómunkát végezni református költők életútjáról. Vegye alapul a keresztyén tanításokat a társaival, családtagjaival való

- .
- **Életvitel-és gyakorlat**
- Követelményszint
- 1. évfolyam
- A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.
- Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.
- A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.
- A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.

- Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.
- Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.
- A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Életkori szintnek megfelelő probléma felismerés, problémamegoldás.
- Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.
- Célszerű takarékosság lehetőségeinek ismerete.
- Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek magabiztos alakítása.
- Építés mintakövetéssel és önállóan.
- Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.
- A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.
- Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.
-
- 2. évfolyam
- A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.
- Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.
- A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.
- A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.
- Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.
- Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.
- A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Életkori szintnek megfelelő probléma felismerés, problémamegoldás.
- Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.
- Célszerű takarékosság lehetőségeinek ismerete.
- Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálas anyagok, textilek magabiztos alakítása.
- Építés mintakövetéssel és önállóan.
- Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.

- A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az úttesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.
- Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.
-
- 3. évfolyam
- Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
- Használati utasítások értő olvasása, betartása.
- Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalkotáskor).
- A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
- Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
- A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.
- A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása
-
- 4. évfolyam
- Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
- Használati utasítások értő olvasása, betartása.
- Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalkotáskor).
- A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
- Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
- A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.
- A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

Technika 5-8. évfolyam

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén a TECHNIKA,

ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT tantárgy esetében

- Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezet átalakító tevékenységgel járó felelősség belátása.

- Tapasztalatok az ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységekről.

- Ételkészítés és tárgyalkotás során a technológiák helyes alkalmazása, eszközök szakszerű, biztonságos használata.

- Elemi műszaki rajzi ismeretek alkalmazása a tervezés és a kivitelezés során.

- Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak, modellek) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása.

- A tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságossá, környezettudatossá, takarékossá és célszerűvé válása.

- A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályainak, valamint a tömegközlekedés szabályainak biztonságos alkalmazása.

- A vasúti közlekedésben való biztonságos és udvarias részvétel.

A fejlesztés várt eredményei az 6. évfolyam végén a TECHNIKA,

ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT tantárgy esetében

- Tapasztalatok megfogalmazása a környezet elemeiről, állapotáról, a környezet átalakító tevékenységgel járó felelősség belátása.

- Tapasztalatok az ételkészítéssel, élelmiszerekkel összefüggő munkatevékenységekről.

- Ételkészítés és tárgyalkotás során a technológiák helyes alkalmazása, eszközök szakszerű, biztonságos használata.

- Elemi műszaki rajzi ismeretek alkalmazása a tervezés és a kivitelezés során.

- Az elkészült produktumok (ételek, tárgyak, modellek) reális értékelése, a hibák felismerése, a javítás, fejlesztés lehetőségeinek meghatározása.

- Az ember közvetlen tárgyi környezetének megőrzésére, alakítására vonatkozó szükségletek felismerése, a tevékenységek és beavatkozások következményeinek előzetes, helyes felismerése, az azzal járó felelősség belátása.

- A tárgyi környezetben végzett tevékenységek biztonságossá, környezettudatossá, takarékossá és célszerűvé válása.

- A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályainak, valamint a tömegközlekedés szabályainak biztonságos alkalmazása.

- A kerékpár karbantartásához szükséges ismeretek elsajátítása.

- A vasúti közlekedésben való biztonságos és udvarias részvétel.

- Tájékozódás közúti és vasúti menetrendekben, útvonaltérképeken. Útvonalterv olvasása, készítése.

A fejlesztés várt eredményei az 7. évfolyam végén a TECHNIKA,

ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT tantárgy esetében

- Az egészséges, biztonságos, környezettudatos otthon működtetéséhez szükséges praktikus életvezetési ismeretek elsajátítása, készségek kialakulása.

- A háztartás elektromos, víz-, szennyvíz-, gáz- és más tüzelőberendezéseinek biztonságos kezelése, takarékos és felelős használata, a használattal járó veszélyek és környezeti hatások tudatosulása, hibák, működészavarok felismerése. Egyszerű karbantartási, javítási munkák önálló elvégzése.

- Környezettudatosság a háztartási hulladékok kezelése során.

- A víz- és energiafogyasztással, hulladékokkal kapcsolatos mennyiségek és költségek érzékelésének, becslésének képessége.

- Elköteleződés a takarékos életvitel és a környezetkímélő technológiák mellett.

- A kerékpárosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.

- Tájékozottság a közlekedési környezetben.

- Tudatos közlekedési magatartás.

- A közlekedési morál alkalmazása.

- Környezettudatos közlekedésszemlélet.

- Alapvető tájékozottság a továbbtanulási lehetőségekről, elképzelés a saját felnőttkori életről, pályaválasztási lehetőségek mérlegelése.

- Tapasztalatok, ismeretek, véleményalkotás a meglátogatott munkahelyekről, ezek összevetése a személyes tervekkel.

- Az adottságok, képességek, igények, lehetőségek összhangjának keresése.

- A munkatevékenységnek az önmegvalósítás részeként történő értékelése.

A fejlesztés várt eredményei az 8. évfolyam végén a TECHNIKA,

ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT tantárgy esetében

Tudják a rendszerek irányításának alapjait.

Képesek legyenek környezetbarát rendszerekben gondolkodni.

Legyenek képesek a technikai újdonságok befogadására.

Ismerjék a gépek funkcionális és szerkezeti elemzési eljárását.

Ismerjék a számítógépek fejlődéstörténetét és felépítését.

Tudják használni a számítógépet.

Ismerjék környezetük munkahelyeit és a foglalkozásokat.

-Magyar 5. évfolyam

A továbbhaladás feltételei

Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Felismeri egyéni közlésmódjának jellemzőit, megfelelő hangképzésre

és helyes beszédlégzésre törekszik. A tanuló eligazodik a mindennapi kommunikációs helyzetekben. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni. Alkalmazza a kapcsolatfelvétel, a megszólítás, a köszönés, kérés és a tudakozódás szóbeli formáit a közléshelyzetnek megfelelően. Ismeri a református iskolai élet sajátosságait, szabályokat, szokásrendeket, hagyományokat.

Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés

Értelmesen és pontosan, tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tud felolvasni szövegeket. A tanuló képes az önálló tudásszerzés egyes lépéseinek elkülönítésére, szövegek kulcsszavainak azonosítására, vázlat, jegyzet felhasználására. El tud igazodni a tankönyvében, azt célirányosan használni tudja. A tanuló képes egy kb. 200 szavas írott (dokumentum és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szövegből információk visszakeresésére. Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát. Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban tanári segítséggel.

Írás, fogalmazás

Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, önállóan (tematikus) vázlatot tud készíteni. Törekszik az esztétikus, rendezett, olvasható kézírásra. Képes rövid szöveg alkotására vázlat alapján.

Helyesírás

A betűrendbe sorolás szabályainak ismerete. Az egyszerű és összetett szavak elválasztása. Képes megnevezni a helyesírási alapelveket, saját munkáiban felismeri a főbb helyesírási alapelvek alkalmazásának eseteit, törekszik a tanult helyesírási szabályok alkalmazására. Hibátlan másolás, emlékezet utáni írás.

A szavak szerkezete és jelentése

Felismeri, és hatásuk néhány szavas értékelésével megnevezi a hangutánzó, a hangulatfestő, a többjelentésű, a rokon értelmű és ellentétes jelentésű szavakat különböző szövegekben, törekszik ezek használatára a szóbeli és írásbeli fogalmazásokban. Ismer 5 magyar közmondást és szólást.

A nyelv szerkezete

A hang és betű megkülönböztetése. Hang – betű – írásjegy. A magán- és mássalhangzók közötti különbségek megfogalmazása képzésük és hangzásuk alapján. Hangtörvények a hangok között, a beszédben létrejövő törvényszerűségek.

Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése

A tanuló meg tud nevezni három mesetípust példákkal, és fel tud idézni címe vagy részlete említésével három népdalt. Ismer 3-4 mesetípust, ismeri a népmesei jellemzőket. Legalább egy hosszabb vagy két rövidebb mese megtanulása kívülről.

Különbséget tud tenni a népmese és a műmese között. El tudja különíteni a rímes, ritmikus szöveget a prózától.

Alapvető érzelmeket, erkölcsi magatartásformákat azonosítani tud. Képes véleményének rövid, kulturált megfogalmazására. A János vitéz egy részletének szöveghű felidézése. (min. 5 versszak)

A tanuló képes a saját és a nem saját álláspont azonosítására, mások véleményének meghallgatására, megértésére. Részt tud venni számára ismert témájú vitában, és képes érveket alkotni.

Fel tud sorolni három-négy művet Petőfitől és más tanult szerzőktől, meg tudja különböztetni, melyik közülük lírai mű, regény és melyik az elbeszélő költemény. Legalább 2 -4 verset szöveghűen tud felidézni.

A tanuló képes 5-6 mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni. Részt vesz dramatikus játékokban.

Képes az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni. Az olvasott és megtárgyalt irodalmi művek nyomán képes azonosítani erkölcsi értékeket és álláspontokat, képes megfogalmazni saját erkölcsi ítéleteit.

Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: líra, epika, epizód, megszemélyesítés. Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: dal, rím, ritmus.

A munkába álláshoz szükséges alapkészségek és ismeretek elsajátítása.

Magyar 6. évfolyam

Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló eligazodik a mindennapi kommunikációs helyzetekben. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni. Felismeri egyéni közlésmódjának jellemzőit, megfelelő hangképzésre

és helyes beszédlégzésre törekszik. Alkalmazza a kapcsolatfelvétel, a megszólítás, a köszönés, kérés és a tudakozódás szóbeli formáit a közléshelyzetnek megfelelően.

Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés

Értelmesen és pontosan, tisztán, tagoltan, megfelelő ritmusban tud felolvasni szövegeket. A tanuló képes az önálló tudásszerzés egyes lépéseinek elkülönítésére, szövegek kulcsszavainak azonosítására, vázlat, jegyzet felhasználására. El tud igazodni a tankönyvében, azt célirányosan használni tudja. A tanuló képes egy kb. 200 szavas írott (dokumentum és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szövegből információk visszakeresésére. Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, önállóan (tematikus) vázlatot tud készíteni. Ismeri a szövegszerkesztés alapvető eljárásait. A tanuló képes az önálló tudásszerzés egyes lépéseinek elkülönítésére, szövegek kulcsszavainak azonosítására, vázlat, jegyzet felhasználására. Tud tájékozódni, információt keresni (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban.

Írás, fogalmazás

Össze tudja foglalni a szöveg tartalmát, önállóan (tematikus) vázlatot tud készíteni. Törekszik az esztétikus, rendezett, olvasható kézírásra. Képes rövid szöveg alkotására vázlat alapján. Képes önállóan a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e-mail stb.) szöveget alkotni.

Helyesírás

Képes megnevezni a helyesírási alapelveket, saját munkáiban felismeri a főbb helyesírási alapelvek alkalmazásának eseteit, törekszik a tanult helyesírási szabályok alkalmazására. A helyesírást segítő segédeszközöket (helyesírási szabályzat, szótár stb.) önállóan tudja használni. Hibáit javítani tudja ezen segédeszközök használatával.

A szavak szerkezete és jelentése

Ismeri a főnév és az ige szemantikáját. Ismeri a tanult állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások jelentését, szerkezetét, használati körét. A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.

A nyelv szerkezete

A tanuló ismeri a tanult alapszófajok (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenevek, névmások), valamint az igekötők általános jellemzőit, alaki sajátosságait, a hozzájuk kapcsolódó főbb helyesírási szabályokat, amelyeket az írott munkáiban igyekszik alkalmazni is.

Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése

Meg tudja fogalmazni, mi a különbség a mese és a monda között. El tudja különíteni a rímes, ritmikus szöveget a prózától. Meg tudja nevezni, melyik műnem mond el történetet, melyik

jelenít meg konfliktust párbeszédes formában, és melyik fejez ki érzést, élményt. Felismeri a hexameteres szövegről, hogy az időmértékes, a felező tizenkettesről, hogy az ütemhangsúlyos. Fel tud sorolni három-négy művet Petőfitől és Aranytól, képes egyszerűbb összehasonlítást megfogalmazni János vitéz és Toldi Miklós alakjáról. Képes értelmezni *A walesi bárdok*ban rejlő allegóriát, és meg tudja világítani 5–6 mondatban az *Egri csillagok* történelmi hátterét. El tudja különíteni az egyszerűbb versekben és prózai szövegekben a nagyobb szerkezeti egységeket. Össze tudja foglalni néhány hosszabb mű cselekményét (*János vitéz, Toldi, A Pál utcai fiúk, Egri csillagok*), meg tudja különböztetni, melyik közülük a regény és melyik az elbeszélő költemény. Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: líra, epika, dráma, epizód, megszemélyesítés, ballada. Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: dal, rím, ritmus, mítosz, motívum, konfliktus. Képes művek, műrészletek szöveghű felidézésére. Részt vesz dramatikus játékokban.
A bibliai történeteken keresztül annak felismerése, hogy a keresztyén élet iránymutatója a Biblia. Ismerje fel a reformáció jelentőségét a magyar kultúrában és irodalomban, ismerje a korszak néhány nagy alakját és jelentőségüket. (Balassi, Bornemissza, Szenczi Molnár Albert, Sylvester János, Károly Gáspár)

A tanuló képes 5-6 mondatban a mindennapi élményeiről és olvasmányai hatásáról beszélni. Memoriterként tud kb. 3-6 lírai alkotást és egy elbeszélő költemény kb. 20 soros részletét, min. 5 magyar közmondást és szólást, legyen képes értelmezni őket. A tanuló képes a saját és a nem saját álláspont azonosítására, mások véleményének meghallgatására, megértésére. Részt tud venni számára ismert témájú vitában, és képes érveket alkotni. Az olvasott és megtárgyalt irodalmi művek nyomán képes azonosítani erkölcsi értékeket és álláspontokat, képes megfogalmazni saját erkölcsi ítéleteit. Képes az általa jól ismert történetek szereplőit jellemezni, kapcsolatrendszerüket feltárni.

A továbbhaladás feltételei

7. évfolyam

Beszédművelés, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló eligazodik a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit. Törekszik az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Részt tud venni elemző beszélgetésekben, saját véleményével. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és írásban és szóban továbbadni. Legyen képes ellentmondásos élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok, erkölcsi értékek feltárására, megbeszélésére, megvitatására.

Olvasás, szövegértés

A tanuló képes egy kb. 300-350 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. A tanuló bizonyítja a szöveg értő

befogadását biztosító olvasási képességét, különféle műfajú és témájú szövegek felolvasásával, elmondásával. Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, indokolni. A tanuló képes a különféle írott és elektronikus információhordozókból az anyaggyűjtés során adatokat gyűjteni, jegyzetet és vázlatot készíteni. Le tudja jegyezni az állításaihoz felhasznált információforrások adatait.

Írás, fogalmazás

Ismeri az anyaggyűjtés különféle módjait nyomtatott és elektronikus forrásokból az írott mű elkészítéséhez. Tudja a vázlatkészítés szabályait. Ismeri néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőit. Néhány tömegkommunikációs műfaj jellemzőinek kapcsán,- a műfaji sajátosságoknak megfelelően- tud szöveget alkotni.

Helyesírás

A tanuló ismeri és a szövegalkotásban értelmesen használja a különböző mondatfajtákat. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. Ismeri a párbeszéd írásmódját és alkalmazza különböző szövegekben.

A nyelv szerkezete és jelentése

Ismeri a mondatelemzés algoritmusát. Képes egyszerű szerkezeti ábrák olvasására és készítésére. Ismeri a fő mondatrészeket és a gyakori bővítményeket. Felismeri, megnevezi, ábrázolja a mellé- és alárendelő szintagmákat. A helyírási szótárakat, programokat önállóan tudja használni önellenőrzéskor.

Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése

Képes különféle műfajú szépirodalmi művek szerkezetének és jelentésének összegző bemutatására, a szerkezeti elemek elkülönítésére, a szereplők és élethelyzetük jellemzésére.

Memoriterként tud 3-4 lírai alkotást és kb. 15-20 soros drámarészletet.

Képes a könnyebben besorolható művek műfaji azonosítására, 8–10 műfajt műnemekbe tud sorolni, és a műnemek lényegét meg tudja fogalmazni. A különböző regénytípusok műfaji jegyeit felismeri, a szereplőket jellemezni tudja, a konfliktusok mibenlétét fel tudja tárni. Felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19–20. századi alkotások. Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: novella, rapszódia, lírai én, hexameter, pentameter, disztichon, szinesztézia, szimbólum, tragédia, komédia, dialógus, monológ. Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: fordulat, retorika, paródia, helyzetkomikum, jellemkomikum. Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat.

Képes beszámolót, kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból, kézikönyvekből, atlaszokból/szakmunkákból, a témától függően statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból.

Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival.

A tanuló képes erkölcsi kérdések, döntési helyzetek megnevezésére, értelmezésére, példával történő bemutatására. A különböző művészeti alkotások között meg tud nevezni néhány közös és eltérő vonást. Egy-egy szempontból össze tud hasonlítani egymástól lényegesen különböző esztétikai normákat képviselő műveket. A jó és rossz, az igaz és hamis megkülönböztetésével, a valódi értékek felismerése és megbecsülése a hit ajándékának elfogadásához szükséges élmények, tapasztalatok megszerzése által megmutatja, hogy a világ megismeréséhez saját keresztyén kultúránkon át vezet az út. Ellentmondásos élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok, erkölcsi értékek feltárása, megbeszélése, megvitatása.

A továbbhaladás feltételei

8. évfolyam

Beszédművelés, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló eligazodik a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit. Törekszik az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és írásban és szóban továbbadni. Részt tud venni elemző beszélgetésekben, saját véleményével. Képes ellentmondásos élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok, erkölcsi értékek feltárására, megbeszélésére, megvitatására. A Biblia tanítása alapján történő kritikai megnyilvánulások ismeretére és betartására. Egymás gondolatainak, véleményének tiszteletben tartására.

Olvasás, szövegértés

A tanuló bizonyítja a szöveg értő befogadását biztosító olvasási képességét, különféle műfajú és témájú szövegek felolvasásával, elmondásával. A tanuló képes egy kb. 300-350 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, indokolni.

Írás, fogalmazás

A tanuló képes a különféle írott és elektronikus információhordozókból az anyaggyűjtés során adatokat gyűjteni, jegyzetet és vázlatot készíteni. Le tudja jegyezni az állításaihoz felhasznált információforrások adatait.

Helyesírás

A tanuló ismeri és a szövegalkotásban értelmesen használja a különböző mondatfajtákat. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. A tanuló a helyesírási segédkönyvek segítségével jártas az idézés helyesírásában.

Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit. A tömegkommunikáció és a sajtó műfajainak megismerése. Kritikus szemléletmód kialakítása és fejlesztése a keresztyén értékek védelmét szolgálva.

A nyelv szerkezete és jelentése

Ismeri a szószerkezetek típusait, fajtáit, a szóalkotásmód leggyakoribb és ritkább fajtáit.

A nyelv állandósága és változása

Tudja, hogy nyelvünk legváltozóbb eleme a szókincs. Ismeri nyelvünk eredetét, ismer néhány nyelvrokonunkat. Ismeri szókincsünk mai rétegződését.

Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése

Képes különféle műfajú szépirodalmi művek szerkezetének és jelentésének összegző bemutatására, a szerkezeti elemek elkülönítésére, a szereplők és élethelyzetük jellemzésére.

Memoriterként tud 3-4 lírai alkotást és kb. 15-20 soros drámarészletet.

Képes a könnyebben besorolható művek műfaji azonosítására, 8–10 műfajt műnemekbe tud sorolni, és a műnemek lényegét meg tudja fogalmazni. A különböző regénytípusok műfaji jegyeit felismeri, a szereplőket jellemezni tudja, a konfliktusok mibenlétét fel tudja tárni. Felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19–20. századi alkotások). A különböző művészeti alkotások között meg tud nevezni néhány közös és eltérő vonást. Egy-egy szempontból össze tud hasonlítani egymástól lényegesen különböző esztétikai normákat képviselő műveket. A tanuló képes erkölcsi kérdések, döntési helyzetek megnevezésére, értelmezésére, példával történő bemutatására. Felismeri, hogy a református iskolák milyen személyiségformáló hatással rendelkeznek. Tudatában van annak, hogy a hit milyen lehetőségeket hordoz az ember életében.

Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: novella, rapszódia, lírai én, hexameter, pentameter, disztichon, szinesztézia, szimbólum, tragédia, komédia, dialógus, monológ. Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: fordulat, retorika, paródia, helyzetkomikum, jellemkomikum. Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat.

Képes beszámolót, kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból, kézikönyvekből, atlaszokból/szakmunkákból, a témától függően statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból. Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival. Ismeri a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módjának legfőbb

Egyházi ének tantárgy
követelményszint
4. évfolyam

Követelmény

Az órákon elsajátított énekek kijelölt versszakait tudják óráról órára szöveggel versként és énekelve egyaránt, lehetőleg fejből, megszólaltatni.
Legyenek tájékozottak az énekekhez kapcsolódó teológiai, himnológiai alapfogalmak terén.
Tudják megfogalmazni vagy illusztrálni az ének rájuk gyakorolt hatását, a kiváltott gondolatokat.
Tudjanak közösen és egyénileg az énekek tartalmának, üzenetének megfelelően kifejezően énekelni a tanult énekeket lehetőleg fejből, egységes hangszínnel.
Tudjanak tanári segítséggel tájékozódni 3# - 3b előjegyzésig az ismert énekek körében a kezdőhang, ambitus, hangnem vonatkozásában.

5. évfolyam

Tudjanak tájékozódni a gyülekezeti énekek stíluskorszakaiban. Stílusjegyek, szerzők alapján tudják behatárolni az egyes korszakokat.
Tudják elhelyezni a tanult énekeket az egyházi év rendjében és az istentisztelet menetében.
Tanári irányítással tudják analizálni – majd szintetizálni – az énekek kisebb-nagyobb zenei elemeit – motívum, frázis, tonalitás, ritmika, hangnem, dinamika, tempó –, s ennek segítségével megfogalmazni kifejező szerepüket.
A tanult énekek több mint felének legalább szövegszintű, fejből való ismerete. Az egyházi év ünnepeinek ismerete, és azoknak a tanult énekekkel való összekapcsolása.

Ének –zene

1.-4. évfolyam

1. osztály

- A tanulók 20 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c'–d" hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó

hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.

- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és tanári segítséggel szolmizálva éneklik.

2. osztály

- A tanulók 40 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c'–d" hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.

A 2/4 és 4/4es metrumot helyesen hangsúlyozzák.

- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és tanári segítséggel szolmizálva éneklik.
- Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

3. osztály

- A tanulók 20 dalt (15 népzenei és 5 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e" hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklik. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinátó, kánon).

- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

4. osztály

- A tanulók 40 dalt (30 népzenei és 10 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e" hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklik. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek a dalok élményekből kiinduló, szövegtartalmat kifejező megszólaltatásával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinátó, kánon).
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálják.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszertípusokat. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.

A továbbhaladás feltételei

7. évfolyam

Beszédművelés, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló eligazodik a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit. Törekszik az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Részt tud venni elemző beszélgetésekben, saját véleményével. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és írásban és szóban továbbadni. Legyen képes ellentmondásos élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok, erkölcsi értékek feltárására, megbeszélésére, megvitatására.

Olvasás, szövegértés

A tanuló képes egy kb. 300-350 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. A tanuló bizonyítja a szöveg értő befogadását biztosító olvasási képességét, különféle műfajú és témájú szövegek felolvasásával, elmondásával. Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, indokolni. A tanuló képes a különféle írott és elektronikus információhordozókból az anyaggyűjtés során adatokat gyűjteni, jegyzetet és vázlatot készíteni. Le tudja jegyezni az állításaihoz felhasznált információforrások adatait.

Írás, fogalmazás

Ismeri az anyaggyűjtés különféle módjait nyomtatott és elektronikus forrásokból az írott mű elkészítéséhez. Tudja a vázlatkészítés szabályait. Ismeri néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőit. Néhány tömegkommunikációs műfaj jellemzőinek kapcsán,- a műfaji sajátosságoknak megfelelően- tud szöveget alkotni.

Helyesírás

A tanuló ismeri és a szövegalkotásban értelmesen használja a különböző mondatfajtákat. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. Ismeri a párbeszéd írásmódját és alkalmazza különböző szövegekben.

A nyelv szerkezete és jelentése

Ismeri a mondatelemzés algoritmusát. Képes egyszerű szerkezeti ábrák olvasására és készítésére. Ismeri a fő mondatrészeket és a gyakori bővítményeket. Felismeri, megnevezi, ábrázolja a mellé- és alárendelő szintagmákat. A helyírási szótárakat, programokat önállóan tudja használni önellenőrzéskor.

Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése

Képes különféle műfajú szépirodalmi művek szerkezetének és jelentésének összegző bemutatására, a szerkezeti elemek elkülönítésére, a szereplők és élethelyzetük jellemzésére.

Memoriterként tud 3-4 lírai alkotást és kb. 15-20 soros drámarészletet.

Képes a könnyebben besorolható művek műfaji azonosítására, 8–10 műfajt műnemekbe tud sorolni, és a műnemek lényegét meg tudja fogalmazni. A különböző regénytípusok műfaji jegyeit felismeri, a szereplőket jellemezni tudja, a konfliktusok mibenlétét fel tudja tárni. Felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19–20. századi alkotások. Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: novella, rapszódia, lírai én, hexameter, pentameter, disztichon, szinesztézia, szimbólum, tragédia, komédia, dialógus, monológ. Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: fordulat, retorika, paródia, helyzetkomikum, jellemkomikum. Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat.

Képes beszámolót, kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból, kézikönyvekből, atlaszokból/szakmunkákból, a témától függően statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból.

Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival.

A tanuló képes erkölcsi kérdések, döntési helyzetek megnevezésére, értelmezésére, példával történő bemutatására. A különböző művészeti alkotások között meg tud nevezni néhány közös és eltérő vonást. Egy-egy szempontból össze tud hasonlítani egymástól lényegesen különböző esztétikai normákat képviselő műveket. A jó és rossz, az igaz és hamis megkülönböztetésével, a valódi értékek felismerése és megbecsülése a hit ajándékának elfogadásához szükséges élmények, tapasztalatok megszerzése által megmutatja, hogy a világ megismeréséhez saját keresztyén kultúránkon át vezet az út. Ellentmondásos élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok, erkölcsi értékek feltárása, megbeszélése, megvitatása.

A továbbhaladás feltételei a 6. évfolyam végén

A tanuló fogadja el az egyetemes emberi értékeket az ókori, középkori és kora újkori egyetemes és magyar kultúrkincs élményszerű megismerésével.

A tanulóban tudatosuljon a családhoz, a lakóhelyhez, a nemzethez való tartozás, és képes legyen ennek személyes megélésére.

Ismerje fel a történelmet formáló, alapvető folyamatokat, összefüggéseket (pl. a munka értékteremtő erejét) és egyszerű, és legyen képes átélhető erkölcsi tanulságok azonosítása.

Tudja felidézni az előző korokban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódját.

A tanuló használja azokat a fogalmakat, kulcsfogalmakat, amelyek segítik a múltban való tájékozódást, amelyek fejlesztik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását.

Ismerje nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit, amelyeket a közösségek érdekében végeztek, és azokat tudja értékelni.

Ismerje fel, hogy a vallási előírások, valamint az államok által megfogalmazott szabályok döntő mértékben befolyásolhatják a társadalmi viszonyokat és a mindennapokat.

Tudja, hogy a történelmi jelenségeket, folyamatokat társadalmi, gazdasági tényezők együttesen befolyásolják.

Tudja, hogy az emberi munka nyomán elinduló termelés biztosítja az emberi közösségek létfenntartását.

Ismerje fel a társadalmi munkamegosztás jelentőségét, amely az árutermelés és pénzgazdálkodás, illetve a városiasodás kialakulásához vezet.

Tudja, hogy az egyes társadalmi rétegek különböző korokban milyen jogokkal rendelkeztek, és mi volt a szerepük az adott társadalomban.

Tudja, hogy a társadalmi, gazdasági, politikai és vallási küzdelmek számos esetben összekapcsolódnak.

Ismerje fel ezeket egy-egy történelmi probléma vagy korszak feldolgozása során.

Legyen képes a tanult korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.

Legyen képes a történetek feldolgozásánál a tér- és időbeliség azonosítására, a szereplők csoportosítására fő- és mellékszereplőkre, illetve a valós és fiktív elemek megkülönböztetésére. Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges kulcsszavakat, cselekedeteket.

Legyen képes a tanuló történelmi ismeretet meríteni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.

Legyen képes emberi magatartásformák értelmezésre, információk rendezésére és értelmezésére, vizuális vázlatok készítésére.

Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényeget kiemelő jegyzetet.

Képes legyen szóbeli beszámolót készíteni önálló gyűjtőmunkával szerzett ismereteiről, és kiselőadást tartani.

Legyen tisztában a történelem tanulásához szükséges időfogalmakkal, és ismerje a kiemelt események időpontját.

Legyen képes egyszerű térképeket másolni, alaprajzot készíteni. Legyen képes helyeket megkeresni, megmutatni térképen, néhány kiemelt jelenség topográfiai helyét megjelölni vaktérképen, valamint távolságot becsülni és számítani történelmi térképen.

Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére.

Legyen tisztában a keresztény egyház megújításának céljaival.

Tudja, hogy kik, mikor és milyen módon teremtették meg a református vallás alapjait.

Ismerje Kálvin János ebben betöltött szerepét.

Tudja, hogyan ment végbe Magyarországon a reformáció folyamata, milyen területeken mely irányzatok terjedtek el.

Ismerje a reformáció kultúránkra gyakorolt hatását.

Tudja bemutatni két református vallású történelmi személy életének a magyar történelemre gyakorolt hatását.

Legyen tisztában a „kálvinista Rómának" Debrecennek, és a magyar reformátusoknak 1848/49. történelmi eseményeiben betöltött szerepével.

A továbbhaladás feltételei a 7. évfolyam végén

A múltat és a történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. technikai fejlődésének hatásai a társadalomra és a gazdaságra) és egyszerű, átélhető erkölcsi tanulságok (pl. társadalmi kirekesztés) azonosítása, megítélése.

Az új- és modernkorban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítása, a hasonlóságok és különbségek felismerése.

A tanuló ismerje és használja az újonnan megismert történelmi fogalmakat.

Ismerje a XIX.-XX. század nagy korszakainak megnevezését, illetve egy-egy korszak főbb jelenségeit, jellemzőit, szereplőit, összefüggéseit.

Ismerje a magyar történelem főbb csomópontjait a II. világháború végéig.

Legyen képes e hosszú történelmi folyamat meghatározó szereplőinek azonosítására és egy-egy korszak főbb kérdéseinek felismerésére.

Ismerje a korszak meghatározó egyetemes és magyar történelmének eseményeit, évszámait, történelmi helyszíneit. Legyen képes összefüggéseket találni a térben és időben eltérő fontosabb történelmi események között, különös tekintettel azokra, melyek a magyarságot közvetlenül vagy közvetetten érintik.

Tudja, hogy az egyes népek és államok a korszakban eltérő társadalmi, gazdasági és vallási körülmények között éltek, de a modernkor beköszöntével a köztük lévő kapcsolatok széleskörű rendszere épült ki.

Tudja, hogy Magyarország a trianoni békediktátum következtében elvesztette területének és lakosságának kétharmadát, és közel ötmillió magyar került kisebbségi sorba. Jelenleg közel hárommillió magyar nemzetiségű él a szomszédos államokban, akik szintén a magyar nemzet tagjainak tekintendők.

Ismerje fel a történelem különböző típusú forrásait, és legyen képes egy-egy korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.

Tudja, hogy hol kell a fontos események forrásait kutatni, és legyen képes a megismert jelenségeket, eseményeket összehasonlítani.

Ismerje az adott történelmi időszakok legfontosabb történelmi személyeit és tudja őket jellemezni.

Legyen képes a tanuló történelmi ismeretet meríteni és egyszerű következtetéseket megfogalmazni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.

Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényeget kiemelő jegyzetet.

Legyen képes könyvtári munkával és az internet kritikus használatával forrásokat gyűjteni, kiselőadást tartani.

Legyen képes szóbeli beszámolót készíteni önálló gyűjtőmunkával szerzett ismereteiről, és kiselőadást tartani.

Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére, és tudjon ezekre reflektálni.

Tudja a tanult történelmi eseményeket térképen végigkísérni, a fontosabb helyeket vaktérképen jelölni.

Legyen tisztában a szeretet és gyűlölet társadalombefolyásoló hatásával. Tartózkodjon a gyűlöletszítástól.

Ismerje a keresztyének által vallott értékrendet, tudja azokat az anyagi javak elé helyezni.

Tudja, hogy mely történelmi korszakokban milyen veszélyek fenyegették a keresztyénséget, és hogyan sikerült megőrizni, átmenteni az értékeket.

(Reformátusok a történelem viharában.)

Legyen tisztában Trianonnak a magyar nemzetre gyakorolt hatásával, a keresztyén vallás összetartó erejével, az erre irányuló megmozdulásokkal.

Ítélje el a II. világháború embertelenségeit, a fajgyűlöletet és törekedjen a keresztyén értékrend hirdetésére, megtartására.

A továbbhaladás feltételei a 8. évfolyam végén

Az újkori és modernkori egyetemes és magyar történelmi jelenségek, események feldolgozásával ismerje fel a jelenben zajló folyamatok előzményeit, alakuljon ki benne a nemzeti azonosságtudat.

A múltat és a történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. technikai fejlődésének hatásai a társadalomra és a gazdaságra) és egyszerű, átélhető erkölcsi tanulságok (pl. társadalmi kirekesztés) azonosítása, megítélése.

Az új- és modernkorban élt emberek, közösségek élet-, gondolkodás- és szokásmódjainak azonosítása, a hasonlóságok és különbségek felismerése.

A tanuló ismerje fel, hogy a múltban való tájékozódást segítik a kulcsfogalmak és fogalmak, amelyek segítik a történelmi tájékozódás és gondolkodás kialakulását, fejlődését.

Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli, tudjon példát mondani ellentétes értékelésre.

Ismerje a XX. század második felének főbb jelenségeit, jellemzőit, szereplőit, összefüggéseit.

Ismerje a magyar történelem főbb csomópontjait egészen napjainkig. Legyen képes e hosszú történelmi folyamat meghatározó szereplőinek azonosítására és egy-egy korszak főbb kérdéseinek felismerésére.

Ismerje a tanult korszak meghatározó egyetemes és magyar történelmének eseményeit, évszámait, történelmi helyszíneit. Legyen képes összefüggéseket találni a térben és időben eltérő fontosabb történelmi események között, különös tekintettel azokra, melyek a magyarságot közvetlenül vagy közvetetten érintik.

Tudja, hogy az egyes népek és államok a korszakban eltérő társadalmi, gazdasági és vallási körülmények között éltek, de a modernkor beköszöntével a köztük lévő kapcsolatok széleskörű rendszere épült ki.

Tudja, hogy Európához köthetők a modern demokratikus viszonyokat megalapozó szellemi mozgalmak és dokumentumok.

Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat.

Tudjon különbséget tenni a demokrácia és a diktatúra között, s tudjon azokra példát mondani a feldolgozott történelmi korszakokból és napjainkból.

Ismerje fel a tanuló a hazánkat és a világot fenyegető globális veszélyeket, betegségeket, terrorizmust, munkanélküliséget.

Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes egy-egy korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.

Tudja, hogy hol kell a fontos események forrásait kutatni, és legyen képes a megismert jelenségeket, eseményeket összehasonlítani.

Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges adatokat, eseményeket és kulcsszavakat.

Legyen képes a tanuló történelmi ismeretet meríteni és egyszerű következtetéseket megfogalmazni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.

Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényeget kiemelő jegyzetet.

Legyen képes könyvtári munkával és az internet kritikus használatával forrásokat gyűjteni, kiselőadást tartani, illetve érvelni.

Ismerje fel a sajtó és média szerepét a nyilvánosságban, tudja azonosítani a reklám és médiapiac jellegzetességeit.

Legyen képes szóbeli beszámolót készíteni önálló gyűjtőmunkával szerzett ismereteiről, és kiselőadást tartani.

Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére, és tudjon ezekre reflektálni.

Legyen képes példák segítségével értelmezni az alapvető emberi, gyermek- és diákjogokat, valamint a társadalmi szolidaritás különböző formáit.

Legyen képes példák segítségével bemutatni a legfontosabb állampolgári jogokat és kötelességeket, tudja értelmezni ezek egymáshoz való viszonyát.

Legyen képes a gazdasági és pénzügyi terület fontosabb szereplőit azonosítani, illetve egyszerű családi költségvetést készíteni, és mérlegelni a háztartáson belüli megtakarítási lehetőségeket.

Mélyüljön el térképhasználata, a legfontosabb történelmi eseményeket tudja elhelyezni vaktérképen is.

A tanuló legyen tisztában azzal, hogy hogyan alakult a keresztyén emberek helyzete a II. világháborútól napjainkig.

A vallásgyakorlás korlátainak felvázolásán túl tudjon igaz keresztyéni példákat bemutatni a nehéz idők helytállására.

Legyen tisztában a nemzeti identitás fogalmával, törekedjen az embertársakkal szembeni toleranciára.

Legyen képes a keresztyén hagyományokat beépíteni mindennapi életébe.

Hit- és erkölcstan tantárgy

tematikai egységei követelményszintje

1. **<u>évfolyam</u>**

1. **Tematikai egység - Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal**

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- Jn 3,16 memoriter szintű ismerete
- A református köszöntés ismerete.
- Külső jegyek alapján a református templom sajátosságainak felismerése.
- Alkalmazkodás az iskola belső rendjéhez (pl. köszöntés, részvétel a csendes peceken)

2. **Tematikai egység - A teremtéstörténet**

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- Tudja azt, hogy a teremtett világ az Isten ajándéka.
- Tudja korosztályi szinten megfogalmazni azt, hogy ő Isten gyermeke és Isten szereti őt.

3. Tematikai egység - Őstörténetek

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- Noé és a vízözön történetének korosztályi szintű ismerete

4. Tematikai egység - Történetek Jézus Krisztusról

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- Az elveszett bárány példázatának korosztályi szintű ismerete
- A keresztelés sákramentumának megismerése.
- Az iskolában használt kötött szövegű étkezés előtti és imádság ismerete.

5. Tematikai egység - Ünnepeljünk együtt!

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- Tudja azt, hogy mit ünneplünk karácsonykor.
- „Az angyalok hirdetek Jézus születését” c. történet korosztályi szintű ismerete.
- Tudjon példákat mondani arra, hogy mit jelent hívő emberként karácsonyt ünnepelni.
- A gyermek Jézust ne „Jézuskának”, hanem kis Jézusnak, vagy gyermek Jézusnak nevezze.
- Ismerje a húsvét és a pünkösd kifejezéseket.

2. <u>évfolyam</u>

1. Tematikai egység - Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- A református templomhoz kapcsolódó fogalmak közül ismerje a következők jelentését: harang, szószék, Úr asztala, persely, orgona, istentisztelet, gyermek-istentisztelet, lelkipásztor.

2. Tematikai egység - Az ősatyák történetei

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- A következő történetek korosztályi szintű ismerete:
  - Ábrahám elhívása
  - Isten megszabadítja Józsefet.
- Korosztálynak megfelelő módon mutassa be a következő személyeket: Ézsau, Jákób

- Tudjon példát mondani az Isten szerinti megbocsátásra, kibékülésre, Isten útján való járásra.

3. Tematikai egység - Történetek Jézus Krisztusról

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- A következő történetek korosztályi szintű ismerete:
  - Péter elhívása
  - Az irgalmas samaritánus példázata
- Az Úri imádság és a Lk 10,27 memoriter szintű ismerete
- Tudjon példákat mondani a cselekvő szeretetre és az Isten útján való járásra

4. Tematikai egység - Ünnepeljünk együtt!

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- Tudja mit ünneplünk húsvétkor és ismerje a húsvéti történetet.

3. évfolyam

1. Tematikai egység - Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- Egy szabadon választott (korábban tanult) bibliai történet vagy aranymondás üzenetét tudja a saját szavaival megfogalmazni.

2. Tematikai egység - Isten Egyiptomból új hazafelé vezeti a népét

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- A következő történetek korosztályi szintű ismerete:
  - Izrael szabadulása Egyiptomból
- Egy kötött szövegű reggeli és esti imádság ismerete
- A Tízparancsolat rövidített változatának memoriter szintű ismerete
- A 2Móz 15,2 memoriter szintű ismerete
- Mózes személyének korosztályi szintű ismerete

3. Tematikai egység - Történetek Jézus Krisztusról

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- A következő történetek korosztályi szintű ismerete:
  - A kapernaumi béna meggyógyítása
  - Péter megtagadja Jézust
- A Mt 7,12 memoriter szintű ismerete
- A következő személyek korosztályi szintű ismerete: Péter, Zákeus

4. Tematikai egység - Élet az apostoli korban (Apostolok cselekedetei, levelek)

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- Saját szavaival tudja elmondani a filippi börtönőr megtérésének történetét.
- Az apostoli hitvallás memoriter szintű ismerete

5. Tematikai egység - Ünnepeljünk együtt!

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- Keresztelő János személyének korosztályi szintű ismerete.
- Tudja azt, hogy mit ünneplünk pünkösdkor.

4. **évfolyam**

1. Tematikai egység - Ismerkedés a Bibliával és a reformátussággal

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- Károli Gáspár személyének és munkásságának korosztályszintű ismerete.

2. Tematikai egység - Bírák kora

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- A Bír 8,23 és 1Sám 16,7b memoriter szintű ismerete.

3. Tematikai egység - Egységes királyság kora

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- A következő bibliai történetek korosztályi szintű ismerete:
  - Dávid és Góliát,
  - Salamon bölcsességet kér.
  - A következő személyek korosztályi szintű ismerete: Saul, Dávid, Salamon

4. Tematikai egység - Történetek Jézus Krisztusról

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- A mustármag példázatának korosztályi szintű ismerete.
- Mt 11,28 memoriter szintű ismerte.
- Kötött szövegű temploma bemenetelkor és kijövetelkor mondott imádság memoriter szintű ismerte.

5. Tematikai egység - Ünnepeljünk együtt!

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén (min. követelmény):

- Tudja azt, hogy mit ünneplünk virágvasárnapon és áldozócsütörtökön, ismerje az ide tartozó történeteket.

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai

5. osztály

1. **tematikai egység**

Pál apostol és Luther Márton személyének korosztályszintű ismerete.
A Messiás fogalmának korosztályi szinten való megfogalmazása.
Az első keresztyén gyülekezet fő jellemvonásainak ismerete.
A református istentisztelet fő részeinek ismerete és néhány különleges istentisztelet megnevezése.

2. **tematikai egység**

A következő történetek korosztályszintű ismerete: bűneset, Bábel tornya.

3. **tematikai egység**

A következő bibliai történetek korosztályi szintű ismerete: Dániel az oroszlánok vermében, három ifjú a tüzes kemencében.
A következő személyek korosztályi szintű ismerete: Illés, Dániel, Jónás.
A kísértés fogalmának korosztályi szinten való megfogalmazása.

4. **tematikai egység**

A magvető példázatának és az igazgyöngy példázatának korosztályi szintű ismerete.
Keresztelő János és Máté személyének korosztályi szintű ismerete.
A következő fogalmak korosztályi szinten való megfogalmazása: Messiás, Krisztus, kísértés, érték.

5. **tematikai egység**

Pál apostol személyének korosztályi szintű ismerete.
Az egyházi év fő ünnepeinek ismerete (neve, mikor és mit ünneplünk)

6. <u>osztály</u>

1. **tematikai egység**

A Biblia könyveinek memoriter szintű ismerete.
Az Apostoli Hitvallás memoriter szintű ismerete.

2. **tematikai egység**

Az aranyborjú történetének korosztályi szintű ismerete.
A Tízparancsolat és Mt 5,17 memoriter szintű ismerete.
Mózes, Dávid, Nábót személyének korosztályi szintű ismerete.
A tanuló képes néhány mondatban értelmezni a Tízparancsolatot.

3. **tematikai egység**

A tékozló fiú példázatának és a tíz leprás meggyógyítási történetének korosztályi szintű ismerete.

4. **tematikai egység**

István Király, Kálvin János és a városában, megyéjében élt magyar reformátor személyének korosztályi szintű ismerete.
A reformáció fogalmának és jelentőségének az ismerete.

5. tematikai egység

A reformáció és az úrvacsora fogalmának és jelentőségének az ismerete.
A karácsonyi ünnepkör fogalmának és a hozzá tartozó ünnepek ismerete.
Kálvin János és Luther Márton személyének korosztályi szintű ismerete.

7 . évfolyam

1. tematikai egység

Egy szabadon választott magyar református személyének az ismerete, a 17-19. század legalább két magyar protestáns alakjának, nevének és munkásságának az ismerete.
Tudja a gályarabok történetét a saját szavaival megfogalmazni.
2Tim 3,16 memoriter szintű ismerete.
Fohász, ökumené, diakónia fogalmának korosztályi szintű ismerete.

2. tematikai egység

Saját szavaival tudja megfogalmazni az elhívás fogalmát és tudjon a tanultak alapján példát mondani rá.

3. tematikai egység

A bolond gazdag példázatának, a boldogmondásoknak, a tíz szűz példázatának, Kornéliusz és Péter történetének korosztályi szintű ismerete.
Jézus „én vagyok” mondásai közül egy szabadon választott mondás memoriter szintű ismerete.

4. tematikai egység

Pál apostol és István vértanú személyének korosztályi szintű ismerete.
Pál apostol missziói útjai közül legalább három állomás ismerete.

5. tematikai egység

A húsvéti és pünkösdi ünnepkör fogalmi és tartalmi ismerete.

8. évfolyam

1. tematikai egység

Ravasz László vagy Kiss Ferenc személyének és munkásságának korosztályi szintű ismerete.
A misszió fogalmának korosztályi szintű ismerete.
Fel tud sorolni legalább két országot, ahol magyar református gyülekezetek vannak.

2. tematikai egység

Képes értelmezni és példákat mondani a média, a számítógép és az Internet pozitív és negatív hatásaira.
1Kor 13 memoriter szintű ismerete.

3. tematikai egység

A talentumok példázatának, a búza és a konkoly példázatának, valamint a gazdag ifjú történetének korosztályi szintű ismerete.

A Mt 5,13-16 memoriter szintű ismerete.
Az úrvacsorai bűnvalló imádság memoriter szintű ismerete.

4. tematikai egység

Gal 5,22-23 memoriter szintű ismerete.
Az egyházi év ünnepköreinek, ünnepeinek és azok tartalmának ismerete.

TESTNEVELÉS

Követelmény 1. osztály végén:

Rendgyakorlatok: Vezényszavak ismerete: Vigyázz- és Pihenj állás! Sorakozó egyes oszlopban! Lépés indulj! Járás ütemtartással. Osztály állj! fejlődés kettes oszlopba, kettes oszlopból négyes oszlopba, nyitódás, záródás. Kör kialakítása.

Testfordulatok: Jobbra át, balra át.

Utánzó járások: pókjárás, rákjárás, nyuszi ugrás.

Utánzó gyakorlatok: gólyajárás, verébszökkenés, sántaróka járás, fókamászás, békaügetés.

Szökdelések: páros és váltott lábon.

Futás: 30 m-es vágtafutás, 400 m, váltófutás 30 m-es távon.

Labda vezetése:

Labdás ügyességi gyakorlatok: labdakezelés, feldobás, elkapás, gurítások, labdavezetés lábbal egyenes vonalban, szlalomban, guruló labda megállítása lábbal.

Labda átadások: kétkezes mellső, alsó, gurítás társnak álló helyzetben, illetve haladással.

Ugrás: helyből távolugrás.

Követelmény 2. osztály végén:

Rendgyakorlatok: Vezényszavak ismerete: Vigyázz- és Pihenj állás! Sorakozó egyes oszlopban! Lépés indulj! Járás ütemtartással. Osztály állj! fejlődés kettes oszlopba, kettes oszlopból négyes oszlopba, nyitódás, záródás. Alakzatok kialakítása - kör, félkör szórt - kialakítása.

Kiinduló helyzetek ismerete: alapállás, terpeszállás, haránt terpeszállás.

Testfordulatok: Jobbra át, balra át.

Járások, utánzó járások talajra rajzolt útvonalon.

Futások: gyorsfutás 30 m-en, kitartó futás 400 m-en. Futás akadályok felett.

Szökdelések: páros és váltott lábon, oldalazás

Ugrások: negyed, fél és háromnegyed fordulat helyben

Labdás ügyességi gyakorlatok: labdakezelés, feldobás, elkapás, gurítások, labdavezetés kézzel és lábbal egyenes vonalban iránytartással, és szlalomban, guruló labda megállítása lábbal.

Labda átadások: kétkezes mellső, alsó, felső dobások különböző kiinduló helyzetekből, különböző távolságra. Gurítás társnak álló helyzetben, illetve haladással. Guruló és pattanó labdák elkapása. Álló labda rúgása álló és lassú mozgásból társnak, illetve kapuba. Labdapattintások helyben és haladással.

Talajtorna: Gurulóátfordulás előre guggoló támaszból guggoló támaszba. Zsugorülésben térdkulcsolással gurulás hátra. Lebegő és mérlegállás

Követelmény 3. osztály végén:

Rendgyakorlatok, vezényszavak ismerete, fejlődés kettes oszlopba, kettes oszlopból négyes oszlopba, szakadozás négyes oszlopból kettes oszlopba.

Testfordulatok

Utánzó gyakorlatok: gólyajárás, verébszökkenés, sántaróka, fókamászás, békaügetés, krokodiljárás.

Szökdelések: páros lábon, jobb és bal lábon, indiánszökdelés

Futóiskola gyakorlatok: sarokemeléssel, térdemeléssel futás, alacsony gátak felett lépéshossz és lépésfrekvencia változtatásával. Oldalazó futás, oldalazó futás keresztlépéssel, hátrafelé futás, fordulatok.

Rajtgyakorlatok: különböző testhelyzetekből, Állórajt, guggoló rajt

Futás: 30 m, 400 m

Kitartó futás: 2000 m

Távolugrás

Kislabda-hajítás 3-as lépésritmusban

Labdavezetés irány- és kézváltással, labdavezetés hátrafelé.

Labdás ügyességi gyakorlatok: gurítások, labdavezetés lábbal egyenes vonalban, szlalomban, guruló labda megállítása lábbal, labdaátadás társnak belsővel, és belső csüddel.

Dobások: Alsó és felső dobások, egy és két kézzel.

Talajtorna: tarkóállásban ollózás, lábterpesztés és gurulóátfordulás előre és hátra guggoló állásba, híd, spárga

Egyensúlyozó gyakorlatok: mérlegállás

Szekrényugrás: ráguggolás 3 részes svédszekrényre és függőleges repülés és zsugorkanyarlati átugrás

Követelmény 4. osztály végén:

Futás: 30 m, 400 m

Kitartó futás

Kislabda-hajítás 3-as lépésritmusban

Labdaátadások párban különböző technikával (alsó, felső, mellső dobások), különböző kiinduló helyzetekből és különböző távolságra és haladó mozgás közben.

Labdavezetéses gyakorlatok a láb különböző részeivel (belső csüd, teli csüd, teljes csüd, külső csüd használata) feladatmegoldásoknál. Dekázás – mindkét lábbal.

Talajgyakorlatok: Gurulóátfordulás előre és hátra, különböző kiinduló helyzetből (guggoló támaszból guggoló támaszba, terpeszállásból), tarkóállás önállóan, ollózás levegőben, lábterpesztés – gurulás előre hajlított ülésbe. kézállás, mérlegállás, zsugor fejállás térdelésből, guggolásból.

Követelmény 5. osztály végén:

Képes fegyelmezett, pontos, szép kivitelezésre a tanult mozgásfeladatoknál, valamint a gyakorlatok önálló összeállítására.

Tudja és ismeri a gimnasztikai szakkifejezéseket.

Tud 6-8 gyakorlatot (4 ütemű) önállóan összeállítani és bemutatni.

Képes 10-12 percen át folyamatosan (állandó mozgással) gimnasztikai gyakorlatot végezni.

Térben és időben tud tájékozódni.

Úszás: Vízi biztonság megszerzése. Sajátítsa el két úszásnem technikáját.

Kézilabda: Képes fogásbiztonságra a fej és a térdmagasság között, a szemből és oldalról érkező labdák helyben történő megfogására és a labda átadására. Tud 3-5 m-es távolságra pontos átadásokat végrehajtani.

Kosárlabda: Tud fogás- és dobásbiztonsággal, mozgás közben a társakkal végzett labdaadogatást végezni. Labdaátvételre való helyezkedésben el tud szakadni a védőtől.

Labdarúgás: Tudja az álló és szemből lassan guruló labda rúgását. Képes a labda eltalálására, megállítására, labdavezetésére belsővel, védekezésben, a támadó fedezésében, támadásban, a védőtől való elszakadásban, üres helyre helyezkedésben.

Röplabda: Tudja a labdát alkarérintéssel továbbítani. Eredményesen együttműködik az érkező labda megjátszásában.

Tudja a magas- és távolugrás alapvető fázisait, a nekifutás és az ugrás lényeges elemeit.

Tudja a hajítás legjellegzetesebb mozzanatát, az ívképzést. Meg tudja választani a futás távjának megfelelő iramot.

Ismeri a rajt vezényszavait.

Felmérések:

- 30-50 m
- 600 m
- 2000 m
- ingafutás
- magasugrás lépő vagy flop)
- távolugrás
- kislabda-hajítás
- helyből távolugrás.

Ismeri és helyesen megvalósítja az egyes talajelemeket.

Tud lendületesen nekifutással, elugrást végezni.

Ismeri és végrehajtja az egyes tanult elemeket.

Tudjon bemutatni 3-5 tanult talajelemből önállóan összeállított gyakorlatot.

Követelmény 6. osztály végén:

Önálló gimnasztikai gyakorlat bemutatása.

Térdelőrajt-helyzet helyes végrehajtása.

Tudjon dobásokat végrehajtani a különböző súlyú labdákkal.

Játékban sportszerű magatartás.

Sajátítsa el jártasság szintjén az alapmozgásokat – átadásokat – a kapura lövést.

Gyakorlottan hajtsa végre a gurulóátfordulásokat.

A fejállás és a kézállást biztonságosan mutassa be.

Felmérések:

- 12 perces futás
- gyors futás 50-60 m-en
- helyből távolugrás
- fekvőtámaszban karhajlítás
- hason fekvésben törzsemelés
- 400 m-es futás
- távolugrás
- hanyatt fekvésben felülés
- kislabda-hajítás
- labdavezetés
- labda átadások
- védő-támadó játék

- hajlított karú függés
- kötélmászás
- magasugrás
- támaszugrás

Testnevelés 7. évfolyam

- A tanórán használt egyéni felszerelés.
- Vállaljon felelősi feladatot és pontosan végezze munkáját!
- A futó-feladatokat aktívan teljesítse
- A tanult alaki formaságokat vezény-szóra hajtsa végre! A tanórán használt egyéni felszerelés.
- Vállaljon felelősi feladatot és pontosan végezze munkáját!
- A futó-feladatokat aktívan teljesítse!
- A tanult alaki formaságokat vezényszóra hajtsa végre! Legyen képes 1 hónap után elérni(esetleg túlszárnyalni) az előző évi futóteljesítményét hosszabb távon!Az ugrás fázisait ismerje fel.
- UGRÓISKOLA
- Maximális teljesítményre való törekvés
- A gyakorolt mozgáselemek szerepének felismerése a játékban
- LABDAÁTADÁSOK.
- A védekezés alapjait sajátítsa el!
- KARHAJLÍTÁS és NYÚJTÁS mellső fekvőtámaszban.
  A játékban sportszerű magatartás betartása

  A kapusok sajátítsák el a kar, láb, alapmozdulatait!
- KAPURA LÖVÉSEK
- Sajátítsa el jártasság szintjén: alapmozgásokat – átadásokat – kapura lövés (tudatosan) alkalmazza a játék során.
- A támadásban keressék állandó mozgással a védőtól üresen hagyott helyeket!
- Támadásban keresse állandó mozgással az üresen hagyott helyeket!
- Feladatmegoldás zavaró játékossal szemben.
- *Tollaslabda:* Tudja a tenyeres és fonák ütéseket játékhelyzetben alkalmazni.

- *Küzdőgyakorlatok:* tanulja meg a küzdősportok alapgyakorlatait!
- KÖTÉLMÁSZÁS
- Legyen képes a függőszereken feladatokat folyamatosan végezni.
- Gyakorlottan hajtsa végre a gurulóátfordulásokat
- A fejállást (kis hibával) biztonságosanmutassa be!
- KÉZÁLLÁS
- Fegyelmezett, szép testtartás.
- FEKVŐTÁMASZ.
- A gyakorlatelemek egymásra épültségének felismerése
- KÖTÉLMÁSZÁS
- Biztonsággal mutassa be a tanult mozgássort.
- A célszerű cselekvés felismerése,gyors végrehajtás.
- Legyen képes a távolugrásnál a felugrás helyzetét megtartani
- Tudatosuljon az energikus kar- és láblendítés az ugrásokban!
- GYORSFUTÁS
- Javuljon a kosárra dobás technikája,eredményessége!
- Tudják a labdát belsővel vezetni és továbbítani!
- LABDAVEZETÉS.
- Legyen összeszedett a szökdelő feladatok végzésénél!
- KITARTÓ FUTÁSOK.
- A célszerű cselekvés felismerése,gyors végrehajtás.
- A futásoknál legyen képes az egyre nagyobb táv megtételére!
- Javuljon rajttechnikája!
- TÉRDELŐRAJT
- Tudatosuljon az energikus kar- és láblendítés az ugrásokban!
- GYORSFUTÁS
- Legyen képes a távolugrásnál a felugrás helyzetét megtartani!
- A dobások irányítása.
- Ismerje a védő feladatait.
- A védő feladatának alkalmazása a játékban.
- Tudjon vigyázni saját és társa testi épségére!
- Gyors helyzetfelismerés.

- KAPURA LÖVÉS
- Célszerű cselezés gyors végrehajtása.
- Tudjanak járás és futás közben mindkét kézzel irányváltoztatással labdátvezetni!
- Az alapmozgásokat jól figyelje meg és tudatosan végezze!

Testnevelés 8. osztály

- Ismeri az alaki formaságok elrendelő vezényszavait.
- Tudjon önállóan összeállítani 6-8 ütemű gyakorlatokat.
- Tud gyorsfutás közben váltani.
- Képes futásra nehezítésekkel.
- Biztonságban tud mászni, függeszkedni.
- Egyensúlyozva járni ztalajon.
- Tud az 5-8. osztályban tanúlt tornaelemeket bemutatni talajon.(Gurulóátfordulások előre, hátra, fejállás, kézállás.)
- Kézilabda:
- Átadások futás, járás közben.
- Felugrásos kapuralövés.
- Sánc fölötti kapurálövés.
- Védekezés zavaró játékossal.
- Gyors indíás.
- Kosárlabda:
- Fektetett dobás oldalról kapott labdával.
- Kosárra dobások állóhelyből egy ill. két kézzel.
- Gyors indulások.
- Büntetődobások.

- Ötletjáték, egyszerű elzárások.
- Labdarúgás:
- Labda vezetése lábbal.
- Pattanó ill. guruló labda elrúgása.
- Szlalom labdavezetés.
- Fejelés felugrással.
- Alapszerelés.
- Küzdőgyakorlatok:
- Ismeri a helyes esési technikát.
- Ismeri a szabadtéri testedzés feltételeit és a bizonsági előírásokat.
- Tudja az óvatosság, bátor kiállás, józan helyzetmegítélést, a sport eredményességéhez alkalmazkodik.
- Röplabdázás:
- Ismerje az egykezes alsó és a felső nyitásokat.
- Ismerje a kétféle érintést.(kosár, ill. alkar)
- Tudjon folyamatosan játszani két térfélen.

Angol nyelv

Project 2. Kimeneti követelmények

6. osztály

Kommunikációs szándékok	**Fogalomkörök és azok nyelvi kifejezései**	
Napirend, iskolai élet Hónapok	Cselekvés, történés, létezés – egyszerű jelen idő (kijelentés, tagadás) Szövegösszetartó eszközök – sorszámnevek. Dátumok, elöljárók	

Szabadidős tevékenységek	Az időhatározószók szerepe, helye a mondatban	
Házimunka	Folyamatos jelen idő és az egyszerű jelen idő	
Állatkerti állatok, háziállatok	Névmások tárgyesete. *Must, can*	
Történetmesélés, a múlt eseményei	Cselekvés, történés, létezés –a múlt kifejezése, az igék szabályos múlt ideje Egyszerű múlt idő – kijelentés, tagadás	
Utazás, problémás nyaralások.	A határozatlan névelő	
Ételek, italok	Szövegösszetartó eszközök – *some, any* használata	
Csomagolás. Vásárlás	Mennyiségi viszonyok– megszámlálható, megszámlálhatatlan főnevek. *How much, how many…?*	
Receptek – hozzávalók	Mennyiségi viszonyok– *(a) few, (a) little*	
Természeti képződmények	Minőségi viszonyok – a melléknevek fokozása, középfok, felsőfok	
Időjárás Égtájak Melléknevek	Rendhagyó melléknevek fokozása	
TV programmes Műsorok, programok a tévében	Összehasonlítás. Hasonlatok, állandósult szerkezetek	
Filmek, összefoglalása. Cselekmény elmeséléséhez szükséges szókincs	Cselekvés, történés, létezés – *be going to*- jövőbeni szándék, terv kifejezése	

Kifejezések a ***go*** igével, szabadidős tevékenységek	Modalitás – Külső kényszer kifejezése (*have to*)	

Megjegyzés: A szókincs követelménye a tankönyv szószedettje alapján.

Javasolt témakörök:

1. **Étkezési szokások Magyarországon**
2. **Étkezési szokások Angliában**
3. **Időjárás, évszakok**
4. **Hobbik, szabadidős tevékenységek**

Angol nyelv

Project 1. Kimeneti követelmények

5.osztály

Kommunikációs szándékok	**Fogalomkörök és azok nyelvi kifejezései**	
Bemutatkozás Köszönési formák	Személyes névmások Számnevek Főnevek (a/an) Felszólító mód	
Iskolai tárgyak megnevezése Utasítások Számok (1-100)	Mennyiségi viszonyok – A főnevek szabályos és rendhagyó többes száma	
Betűzés. Az abc		
Képleírás Képek, szűkebb környezetünk bemutatása	Térbeli viszonyok – elöljárók (in, under, on)	
Országok, nemzetiségek megnevezése	A létige (am, is, are) – kijelentés, tagadás	
Család bemutatása, családtagok	Birtokos jelzők A birtoklás kifejezése: ’s	
Napok	A létige – A kérdő mondat szerkezete	
Személyes tárgyak megnevezése	Birtokviszonyok – have/has got – kijelentés, tagadás	
Háziállatok Információ kérése, nyújtása	Have/has got – Kérdések kérdőszó nélkül ~ rövid válaszok. Kérdőszavas kérdések	
Színek, tulajdonságok		
Az én ajándékaim. Karácsony Angliában és nálunk		
Tantárgyak, napok, órarend		
Az idő kifejezése – időpontok.	Időbeli viszonyok – az idő elöljárói (in, on, at)	

Napirend leírása	Egyszerű jelen idő	
Szabadidős tevékenységek		
Sportok, hangszerek		
Bútorok a lakásban		
Szobák, berendezési tárgyak		
Épületek. Tágabb környezetünk bemutatása. Információ kérése – útbaigazítás	Térbeli viszonyok – a hely elöljárói There's / There're	
Személyek bemutatása, leírása, külső tulajdonságok	Modalitás – can Kijelentés, kérdés, válasz	
Ruhaneműk, árak, vásárlás	Folyamatos jelen idő – kijelentés, tagadás	
	How much is this…? How much are these…?	
	Cselekvés, történés létezés kifejezése – a két jelen idő összehasonlítása	

Megjegyzés: A szókincs követelménye a tankönyv szószedettje alapján.

Javasolt témakörök:

1. **Magamról**
2. **A családom**
3. **A házunk/lakásunk**
4. **Napirendem**

Project 3. Kimeneti követelmények

7.osztály

Kommunikációs szándék	**Fogalomkörök és azok nyelvi kifejezései**	
Az élet történései	Egyszerű múlt idő Időbeli viszonyok – időhatározók múlt időben Kérdésszerkesztés	
Melléknevek, érzések		
Rokonságnevek, családi kapcsolatok Tevékenységek	*Be supposed to* … használata	
Meghívás, bemutatás, bemutatkozás. Kedvtelések, hobbik	Érzelmek kifejezése: *like, love, hate, enjoy +…ing* szerkezet	
Űrutazás, bolygók		
Döntés, elhatározás kifejezése	Cselekvés, történés, létezés – jövőidejűség: a *will* használata	
Lakóhelyek, munkahelyek a jövőben Jóslatok, elképzelések.		
Házimunka, otthoni teendők Segítség felajánlása	A folyamatos múlt idő	
Múlt idejű történések kifejezése	Szövegösszetartó eszközök – névelők (*a/an*, *the*) Térbeli viszonyok – elöljárószavak	
Fogalmazás- tervek, szándékok		
Természeti katasztrófák	Cselekvés, történés, létezés – jelenidejűség: *present perfect*. Az igék három alakja	
Szobák, bútorok	Modalitás – *should/shouldn't*	
Lelkesedés, érdeklődés kifejezése	Modalitás – *must, mustn't*	
London Épületek, látnivalók	Vonzatos igék	
Célok, vágyak, Időpontok, időhatározók		
Betegségek, bajok Tanácsadás		
Kötelesség, tiltás kifejezése		

Megjegyzés: A szókincs követelménye a tankönyv szószedettje alapján.

Javasolt témakörök:

1. Jövőbeli terveim
2. Anglia
3. London

Project 4. Kimeneti követelmények

8.osztály

Kommunikációs szándék	**Fogalomkörök és azok nyelvi kifejezései**	
Anyagnevek	Időbeli viszonyok – Egyszerű múlt és folyamatos múlt idő	
Ruhanevek, jelzők Vásárlás. Javaslattétel, annak elfogadása, visszautasítása.	Időbeli viszonyok – used to Mennyiségi viszonyok – too, enough. Többesszámú ruhanevek	
A hírnév előnyei és hátrányai	Modalitás a múltban – had to, could	
A tanulás fontossága, elsősége	Used to - segédige. Szövegösszetartó eszközök – but, however, although, on the other hand	
Testrészek	Vonzatos igék. Időbeli viszonyok – befejezett jelen idő. Befejezett jelen és egyszerű múlt idő összehasonlítása	
Étkezés, egészséges táplálkozás, egészség Szituációk: az orvosnál	Visszakérdezés – utókérdés	
Egyetértés, ellenvetés	Szövegösszetartó eszközök – vonatkozó névmás: who, which, that	
Kérdőív kitöltése. Információadás	Modalitás – segédigék: should, might. Esetviszonyok – vonatkozó névmások tárgyesetben	
Globális felmelegedés	Logikai viszonyok – So do I. Neither do I	
Környezetvédelem	Szövegösszetartó eszközök – like,	

	such as, for example. Ismétlés – vonatkozó névmás; modalitás: should, might	
Aggodalom kifejezése Állandósult szókapcsolatok	eszközök – There's someone + -ing hear/see + -ing, főnévi igenév	
Tanácsadás	Minőségi viszonyok – melléknévi igenevek: -ed, -ing végződés	
Generációk ellentétek Problémák körülírása, segítségnyújtás	Igék 3. alakja	
	Esetviszonyok – Szenvedő szerkezet: különböző igeidők	
	Feltételes mód – 1. alak. Vonzatos igék	
	Szövegösszetartó eszközök – as soon as, after, when, before, after, while	
	Logikai viszonyok – feltétel kifejezése: if	

Megjegyzés: A szókincs követelmény a tankönyv szószedettje alapján.

Javasolt témakörök:

1. **Sportok**
2. **Egészséges életmód**
3. **Számítógép és az Internet**
4. **Környezetünk védelme**

Smart Junior 2. Kimeneti követelmények

3. osztály

Kommunikációs szándékok	Fogalomkörök és azok nyelvi kifejezései
Az angol abc betűi, osztályteremben lévő tárgyak, kérdés feltevés, és válasz adás a körülöttünk lévő tárgyakról,	book, pen, pencil, ruler, bag, rubber, computer, pencil case, 1-10, apple-apples, red, blue, yellow, green

1-10 számok, szabályos főnevek többes száma	
mennyiség kifejezése, felismerni és beszélni party kellékekről és osztálytermi tárgyakról, színek azonosítása,	present, doll, yo-yo, teddy bear, ball,balloon, cake, lollipop, hat, orange, pink, brown, black, white,
Otthon és család, játékok, bútordarabok	father, mother, brother, sister, grandmother, grandfather, bird, friend, puzzle, bed, wardrobe, lamp, sofa, TV, chair
Barátok külső megjelenése, 11-15 számok, házi kedvencek	eleven, twelve, thirteen, fourteen, fifteen, cat, dog, snake, rabbit, fair hair, brown hair, green eyes, blue eyes, mouth, nose, bige ars, small ears
Állatok, vadállatok és képességük	parrot, monkey, hippo, swim, run, talk, fly, elephant, penguin, crocodile, jump, climb, tortoise, lion, zebra
A városom	pet shop, toy shop, school, park, supermarket, hospital, cinema, restaurant, playground, zoo
A kedvenc ételeim, italaim	meat, chese, rice, tomato-tomatoes, sandwich-sandwiches, chips, bananas, pasta, milk, fish, soup, beans, bread,
Ruhadarabok	jeans, T-shirt, dress, skirt, hat, shorts, glasses, trainers, jacket, socks, trousers, shirt,

Smart Junior 3.

4.osztály

Oktatási célok	Szókincs
Az angol ABC betűi	apple, boat, car, dog, elephant, flag, glasses, horse, insect, jumper, kite, lorry, man, nuts, orange, parrot, queen, robot, starfish, teacher, umbrella,
A számok 1-10	violin, water, taxi, yellow, zoo
Üdvözlés, köszönés, bemutatkozás	Hello! Goodbye. What's your name? I'm … How old are you? I'm …
A színek	green, red, yellow, orange, white, blue, brown, black, flag(s)
Kérdések Tárgyak	Who's that? That's my … teacher, friend, bag, children, turtle What's this? It's a book, rubber, pen, board, desk, ruler, computer, chair,

	How are you? I'm fine, thank you. Where are you from? I'm from… minus, plus, equals
Felszólítások	stand up, sit down, run, stop, climb, slide
Tengeri állatok	Is it a … ? Yes, it is. / No, it isn't. crab, seahorse, starfish, dolphin
A főnevek többesszáma	forest, tree, snake, flower, bird, boy, girl, man, woman, student, dancer, waiter, pirate, doctor
A személyes névmások és a létige	pilot, farmer, singer, actor, police officer, taxi, bus, Underground, snail, duck, frog, mosquito, turtle, fish,
Kérdések :Are you…? Is he / she / it ...? Yes, he / she / it is. No, he / she / it isn't.	happy, sad, thirsty, hungry, short, tall, thin, fat, whale, big, small, fish, seal
A „can" segédige	jump, fly, ride a seahorse, swim, play tennis, see, hear, touch, smell, count, write, spell, read, draw
Testrészek + have/has got szerkezet	eye(s), ear(s), mouth, nose, beautiful, long hair, body, leg, foot/feet, finger, hand, arm,
A ház szobái és tárgyai	dining room, bedroom, bathroom, living room, kitchen, table, lamp, sofa, bed, wardrobe,
I like / I don't like…	cereal, cheese, pasta, fish, chips, salad, sandwich, sandwiches, eleven, twelve
There is… ./ There are… Is there…? Yes, there is. / No, there isn't. Are there…? Yes, there are. / No, there aren't	supermarket, shop, museum, cinema, park, school, zoo
Járművek	bus, helicopter, boat, taxi, car, lorry, lorries
Ruhadarabok	T-shirt, shoes, trousers, hat, skirt, socks, shorts, shirt, dress, jumper, glasses, jeans

A folyamatos jelenidő	
A hét napjai	Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday, Saturday, Sunday
Időjárás	hot, cloudy, rainy, windy, snowy, cold

Követelményszint hon-és népismeretből

5.évfolyam

A tanulók megismerik lakóhelyük, szülőföldjük természeti adottságait, hagyományos gazdasági tevékenységeit, néprajzi jellemzőit, történetének nevezetesebb eseményeit, jeles személyeit. A tanulási folyamatban kialakul az egyéni, családi, közösségi, nemzeti azonosságtudatuk.
Általános képet kapnak a hagyományos gazdálkodó életmód fontosabb területeiről, a család felépítéséről, a családon belüli munkamegosztásról. A megszerzett ismeretek birtokában képesek lesznek értelmezni a más tantárgyakban felmerülő népismereti tartalmakat.
Felfedezik a jeles napok, ünnepi szokások, az emberi élet fordulóihoz kapcsolódó népszokások, valamint a társas munkák, közösségi alkalmak hagyományainak jelentőségét, közösségmegtartó szerepüket a paraszti élet rendjében. Élményszerűen, hagyományhű módon elsajátítják egy-egy jeles nap, ünnepkör köszöntő vagy színjátékszerű szokását, valamint a társas munkák, közösségi alkalmak népszokásait és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
Megismerik a magyar nyelvterület földrajzi-néprajzi tájainak, tájegységeinek hon- és népismereti, néprajzi jellemzőit. Világossá válik a tanulók számára, hogyan függ össze egy táj természeti adottsága a gazdasági tevékenységekkel, a népi építészettel, hogyan élt harmonikus kapcsolatban az ember a természettel.

Beszédművelés, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A tanuló eligazodik a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit. Törekszik az egyszerű, érthető, hatékony közlésre. Képes mások rövidebb szóbeli üzeneteit megérteni, összefoglalni és írásban és szóban továbbadni. Részt tud venni elemző beszélgetésekben, saját véleményével. Képes ellentmondásos élethelyzetek, erkölcsi konfliktusok, erkölcsi értékek feltárására, megbeszélésére, megvitatására. A Biblia tanítása alapján történő kritikai megnyilvánulások ismeretére és betartására. Egymás gondolatainak, véleményének tiszteletben tartására.

Olvasás, szövegértés

A tanuló bizonyítja a szöveg értő befogadását biztosító olvasási képességét, különféle műfajú és témájú szövegek felolvasásával, elmondásával. A tanuló képes egy kb. 300-350 szavas írott (szépirodalmi, dokumentum- és ismeretterjesztő) szöveg globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Képes az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatos saját véleményét szóban és írásban megfogalmazni, indokolni.

Írás, fogalmazás

A tanuló képes a különféle írott és elektronikus információhordozókból az anyaggyűjtés során adatokat gyűjteni, jegyzetet és vázlatot készíteni. Le tudja jegyezni az állításaihoz felhasznált információforrások adatait.

Helyesírás

A tanuló ismeri és a szövegalkotásban értelmesen használja a különböző mondatfajtákat. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. A tanuló a helyesírási segédkönyvek segítségével jártas az idézés helyesírásában.

Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit. A tömegkommunikáció és a sajtó műfajainak megismerése. Kritikus szemléletmód kialakítása és fejlesztése a keresztyén értékek védelmét szolgálva.

A nyelv szerkezete és jelentése

Ismeri a szószerkezetek típusait, fajtáit, a szóalkotásmód leggyakoribb és ritkább fajtáit.

A nyelv állandósága és változása

Tudja, hogy nyelvünk legváltozóbb eleme a szókincs. Ismeri nyelvünk eredetét, ismer néhány nyelvrokonunkat. Ismeri szókincsünk mai rétegződését.

Irodalmi kultúra, irodalmi művek értelmezése

Képes különféle műfajú szépirodalmi művek szerkezetének és jelentésének összegző bemutatására, a szerkezeti elemek elkülönítésére, a szereplők és élethelyzetük jellemzésére.

Memoriterként tud 3-4 lírai alkotást és kb. 15-20 soros drámarészletet.

Képes a könnyebben besorolható művek műfaji azonosítására, 8–10 műfajt műnemekbe tud sorolni, és a műnemek lényegét meg tudja fogalmazni. A különböző regénytípusok műfaji jegyeit felismeri, a szereplőket jellemezni tudja, a konfliktusok mibenlétét fel tudja tárni. Felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19–20. századi alkotások). A különböző művészeti alkotások között meg tud nevezni néhány közös és eltérő vonást. Egy-egy szempontból össze tud hasonlítani egymástól lényegesen különböző esztétikai normákat képviselő műveket. A tanuló képes erkölcsi kérdések, döntési helyzetek megnevezésére, értelmezésére, példával történő bemutatására.

Felismeri, hogy a református iskolák milyen személyiségformáló hatással rendelkeznek. Tudatában van annak, hogy a hit milyen lehetőségeket hordoz az ember életében.

Képes egyszerűbb meghatározást megfogalmazni a következő fogalmakról: novella, rapszódia, lírai én, hexameter, pentameter, disztichon, szinesztézia, szimbólum, tragédia, komédia, dialógus, monológ. Képes néhány egyszerűbb meghatározás közül kiválasztani azt, amely a következő fogalmak valamelyikéhez illik: fordulat, retorika, paródia, helyzetkomikum, jellemkomikum. Az ismertebb műfajokról tudja az alapvető információkat.

Képes beszámolót, kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból, kézikönyvekből, atlaszokból/szakmunkákból, a témától függően statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból. Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival. Ismeri a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módjának legfőbb jellemzőit. Kialakul benne a médiatudatosság elemi szintje, az önálló, kritikus attitűd.

Biológia 7.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Környezeti tényező, életfeltétel, tűrőképesség, környezethez való alkalmazkodás; trópusi esőerdő, erdős és füves szavanna, trópusi sivatag, elsivatagosodás; versengés, együttélés, táplálkozási lánc; gerinces, hüllő, madár, emlős.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Keménylombú erdő, lombhullató erdő, füves puszta, tajga, nyitvatermő, zárvatermő, gerinces, hüllő, madár, emlős; táplálkozási hálózat.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tundra, plankton, egysejtű, moszat, szivacs, csalánozó, gerinces, hal, madár, emlős; környezeti tényező, tűrőképesség, táplálkozási hálózat, táplálkozási piramis, fenntartható fejlődés, táplálkozási piramis.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Rendszerezés, rendszertani kategória; ország, törzs, osztály.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szerveződési szint, sejt, szövet; sejtalkotó, táplálkozás, anyagszállítás, légzés, ivaros és ivartalan szaporodás.

A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén

- A tanuló értse az éghajlati övezetek kialakulásának okait és a biomok összetételének összefüggéseit az adott térségre jellemző környezeti tényezőkkel.
- Ismerje a globális környezetkárosítás veszélyeit, értse, hogy a változatosság és a biológiai sokféleség érték.
- Ismerje és megfelelő algoritmus alapján tudja jellemezni a jellegzetes életközösségeket alkotó legfontosabb fajokat, tudjon belőlük táplálékláncot összeállítani.

– Példákkal tudja illusztrálni az élőlények közötti kölcsönhatások leggyakoribb formáit.
– Tudja bemutatni az egyes életközösségek szerkezetét, térbeli elrendeződésük hasonlóságait és különbségeit.
– Ismerje az életközösségek változatosságának és változásának okait.
– Tudjon különbséget tenni csoportosítás és rendszerezés között.
– Legyen tisztába a fejlődéstörténeti rendszer alapjaival.
– Ismerje az élővilág országait, törzseit és jellegzetes osztályait.
– Tudja elhelyezni morfológiai jellegzetességeik alapján, az ismert élőlényeket a fejlődéstörténeti rendszerben (maximum osztály szintig).
– Lássa a sejtek, szövetek, és szervek felépítése és működése közötti összefüggést.
– Értse a sejtszintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolatot.
– Ismerje az ivaros és az ivartalan szaporodás előnyeit és hátrányait, szerepüket a fajok fennmaradásában, a földi élet változatosságának fenntartásában.
– Tudjon önállóan és társaival együttdolgozva megfigyeléseket, vizsgálódásokat, kísérleteket végezni, tapasztalatairól feljegyzéseket készíteni.

Rendelkezzen jártassággal a mikroszkóp használatában

Biológia 8.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kültakaró, mozgás-szervrendszer, ízület.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tápanyag, anyagcsere, alapanyagcsere, emésztés, vér, vércsoport, véralvadás, immunitás, szűrlet, vizelet, só- és vízháztartás.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Receptor, érzékszerv, reflex, reflexkör, feltétlen és feltételes reflex, központi és környéki idegrendszer.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ivarsejt, nemi hormon, elsődleges, másodlagos nemi jelleg, nemi szerv, szexualitás, abortusz, fogamzásgátlás, tudatos családtervezés.

A fejlesztés várt eredményei a nyolcadik évfolyam végén

– A tanuló értse az éghajlati övezetek kialakulásának okait és a biomok összetételének összefüggéseit az adott térségre jellemző környezeti tényezőkkel.
– Ismerje a globális környezetkárosítás veszélyeit, értse, hogy a változatosság és a biológiai sokféleség érték.
– Ismerje és megfelelő algoritmus alapján tudja jellemezni a jellegzetes életközösségeket alkotó legfontosabb fajokat, tudjon belőlük táplálékláncot összeállítani.
– Példákkal tudja illusztrálni az élőlények közötti kölcsönhatások leggyakoribb formáit.
– Tudja bemutatni az egyes életközösségek szerkezetét, térbeli elrendeződésük hasonlóságait és különbségeit.
– Ismerje az életközösségek változatosságának és változásának okait.
– Tudjon különbséget tenni csoportosítás és rendszerezés között.
– Legyen tisztába a fejlődéstörténeti rendszer alapjaival.
– Ismerje az élővilág országait, törzseit és jellegzetes osztályait.

- Tudja elhelyezni morfológiai jellegzetességeik alapján, az ismert élőlényeket a fejlődéstörténeti rendszerben (maximum osztály szintig).
- Lássa a sejtek, szövetek, és szervek felépítése és működése közötti összefüggést.
- Értse a sejtszintű és a szervezetszintű életfolyamatok közötti kapcsolatot.
- Ismerje az ivaros és az ivartalan szaporodás előnyeit és hátrányait, szerepüket a fajok fennmaradásában, a földi élet változatosságának fenntartásában.
- Legyen tisztába saját teste felépítésével és alapvető működési sajátosságaival.
- Legyen tisztába a férfi és a nő közötti különbséggel és a kamaszkor biológiai-pszichológiai problémáival.
- Ismerje a betegségek kialakulásának okait, megelőzésük és felismerésük módjait, az egészséges életmód és az elsősegélynyújtás legfontosabb szabályait.
- Értse a szűrővizsgálatok jelentőségét a betegségek sikeres gyógyításában.
- Tudjon önállóan és társaival együttdolgozva megfigyeléseket, vizsgálódásokat, kísérleteket végezni, tapasztalatairól feljegyzéseket készíteni.
- Rendelkezzen jártassággal a mikroszkóp használatában.

A továbblépés feltételei fizika tantárgyból

7. évfolyam

1. **Természettudományos vizsgálati módszerek,**

alapmérések:

.

A tanuló ismerje a megfigyelés alapvető szerepét a természet megismerésében
legyen képes céltudatos megfigyelésekre, tudja figyelmét összpontosítani.
A legegyszerűbb esetekben tudja megfigyeléseit tanári segítséggel rögzíteni.

A tanuló tudja, hogy a mérés lényege a mérőeszköz és a mérendő objektum az összehasonlítása. Értse, hogy a mértékegység meghatározása önkényes, de a szabványosításra a mérési adatok összehasonlíthatósága miatt szükség van.

A tanuló ismerje a sűrűség fogalmát, legyen képes elmagyarázni jelentését.

Legyen képes egyszerű számításokra a sűrűség, térfogat, tömeg vonatkozásában, tudja a sűrűségértékeket tartalmazó táblázatokat használni.

A tanuló ismerje az időmérés kultúrtörténetét, a mai gyakorlatban használatos és a szabványosított mértékegységét. Ismerje az időegységek átszámolását.

2. Mozgások

A mozgásokkal kapcsolatos megfigyelések, élmények szabatos elmondása.

A tanuló értse, hogy a mozgás viszonylagos, értelmezéséhez viszonyítási pontot kell választani.

Ismerje a koordinátarendszer, mint viszonyítási rendszer fogalmát, tudja, hogy a koordinátarendszer rögzítése megegyezéstől függ,
A koordinátarendszer rögzítése meghatározza a helyzetmeghatározás viszonyítási pontját és rögzíti az irányokat.

Ismerje a helyzetváltoztatást (mozgást) jellemző alapfogalmakat: viszonyítási pont, pálya, út elmozdulás, és a használatos mértékegységeket

Legyen képes mérési adatok alapján út - idő grafikon megrajzolására,

Tudja értelmezni az (átlag)sebesség fogalmát, mint az út és idő hányadosát, illetve mint az ót –idő grafikon meredekségét.

Tudja, hogy a sebességnek iránya van, a sebesség vektor-mennyiség

Ismerje a sebesség SI mértékegységét és annak átszámítását a közlekedési gyakorlatban használt km/óra mértékegységre.

Legyen képes egyszerű számítások elvégzése az egyenes vonalú mozgásra vonatkozóan (az út, az idő és a sebesség közti arányossági összefüggés alapján).

Tudja, hogy két test közötti kölcsönhatás mértéke az erő, ami a testek alakváltozásában és/vagy mozgásállapotuk változásában nyilvánul meg. Az erő alakváltoztató hatása felhasználható az erő mérésére A rugó hosszváltozása arányos a rugóra ható erővel, a rugó alakváltozása alkalmas az erő

mérésére

Ismerje a rugós erőmérő skálázásának módját és legyen képes erő (pl. különböző testek súlyának) megmérésére sajátskálázású erőmérővel.

Tudja az erő mértékegységét (1N)

A tanuló fogadja el a tömegvonzás tényét és tudja, hogy azt csak nagy tömeg esetén érzékeljük közvetlenül

Tudja, hogy a gravitációs erő hatására kering a Föld a Nap körül, a Hold a Föld körül

A tanuló ismerje a súlyerő fogalmát, tudja, hogy 1 kg tömegű nyugvó test súlya a Földön kb. 10 N.

Ismerje a súlytalanság fogalmát, tudja, hogy a szabadon eső test nem hat a felfüggesztésre vagy az alátámasztásra, tehát súlytalanság állapotában van. Tudja, hogy a Föld körül keringő űrhajóban is ilyen értelmű súlytalanság van.

A tanuló tudja a munkavégzés fizikai definícióját: a munkavégzés az erő és az irányába eső elmozdulás szorzataként határozható meg. Értse, hogy a munkavégzés mértéke nem függ az iránytól, ezért nem vektormennyiség.
Ismerje a munka mértékegységét (1 J) és tudja azt egyszerűen értelmezni.
Ismerje a teljesítmény fogalmát mértékegységét (1W) Legyen képes a definíciós összefüggés alapján egyszerű számítások elvégzésére.
Ismerje az emelési munka és a helyzeti energia fogalmát és képletét, legyen képes egyszerű esetekben az emelési munka kiszámítására

Ismerje a mozgási energia kiszámításának módját. A tanuló ismerje a forgatónyomaték fogalmát, legyen képes a forgatónyomaték kiszámítására egyszerű esetekben.

Tudja, hogy a kiterjedt testek nem forognak, ha az erők forgatónyomatékai kiegyensúlyozzák egymást. A tanuló ismerje az egyszerű gépek működési elvét és azok jelentőségét a mindennapi gyakorlatban

Legyen képes az egyszerű gépek alkalmazása során az erők kiszámítására.
Tudja, hogy egyszerű gépek alkalmazásával a munkavégzés során az erő csökkenthető ugyan, de csak úgy, hogy az út megnő és így a munkavégzés nem változik.

3. Nyomás

A tanuló ismerje a nyomás fogalmát, mértékegységét, tudja értelmezni és egyszerű esetekben kiszámolni a nyomást, mint az erő és a felület hányadosát. A tanuló ismerje a folyadék súlyából származó (hidrosztatikai nyomás) fogalmát, számításának módját.

A hidrosztatikus nyomásegyensúly alapján tudja értelmezni a közlekedőedények működését.

A tanuló legyen tisztában a légnyomás jelenségével, ismerjen egyszerű kísérleteket, amik igazolják a légnyomás létét.

A hidrosztatikai nyomás analógiájára értse a levegőoszlop súlyából származó légnyomást. Ismerje a légnyomás közelítő értékét (100kPa), és tudja, hogy a légnyomás változik a föld felszínétől mért magassággal.

A tanuló ismerje a felhajtóerő jelenségét, tudja Arkhimédész törvényét, és legyen képes a felhajtóerő kiszámítására folyadékokban és gázokban.

A tanuló tudja értelmezni, mitől függ, hogy a vízbe helyezett test elsüllyed, lebeg vagy úszik? Értse, hogy az úszó testek addig merülnek a vízbe, míg a test által kiszorított víz súlya, azaz a felhajtóerő egyenlővé válik a testre ható nehézségi erővel.

8. Osztály

1. Elektromosságtan

A tanuló tudja, hogy bizonyos testek dörzsöléssel elektromosan töltött állapotba hozhatók. Kétféle (negatív és pozitív) elektromosan töltött állapot létezik,az azonos töltések taszítják a különbözők vonzzák egymást. A töltés átvihető az egyik testről a másikra, a különböző töltések semlegesítik egymást.

A tanuló legyen képes elektrosztatikus alapjelenség egyszerű kísérleti bemutatására és kísérlet értelmezésére, a fémes és szigetelő anyagok megkülönböztetésére.

Ismerje a töltés mértékegységét

(1C).

A tanuló értse az erőtér fogalmát. Tudja, hogy az elektromos erőtérbe helyezett bármilyen töltésre erő hat. Az elektromos erőtérbe helyezett szabad töltések az erőtér hatására elmozdulnak, így az erőtér munkát végez, az elektromos erőtérnek tehát energiája van.

A tanuló ismerje a feszültség fogalmát és mértékegységét, tudja azt fogalmilag az elektromos térben a töltések mozgásával járó munkavégzéshez kapcsolni.

A tanuló ismerje az áramkör részeit, értse a telep szerepét a folyamatos töltésutánpótlásban. Tudja, hogy a telepben zajló belső folyamatok a két pólusra választják szét a töltéseket. A két pólus közt feszültség mérhető, ami a forrás kvantitatív jellemzője.

Ismerje a kapcsolási rajz fogalmát, tudja az egyszerű esetekben értelmezni. Legyen képes egyszerű áramkörök összeállítása kapcsolási rajz alapján. A tanuló ismerje a feszültség mérésére szolgáló voltmérőt, a méréshatár fogalmát, a műszer kapcsolásának módját. Legyen képes egyszerű mérések elvégzésére

A tanuló ismerje a feszültség mérésére szolgáló ampermérőt, a méréshatár fogalmát, a műszer kapcsolásának módját. Legyen képes egyszerű mérések elvégzésére

A tanuló ismerje Ohm törvényét, tudja, hogy a vezetéken átfolyó áram egyenesen arányos a vezető két vége között mérhető feszültséggel.

A tanuló tudja, hogy a vezetékre (fogyasztóra) jellemző az elektromos ellenállása, ismerje az ellenállás mértékegységét.
A tanuló tudja, hogy minden mágnesnek kétféle mágneses pólusa van (mágneses dipólus) , a test darabolásával a pólusok nem választhatók szét. Az azonos pólusok taszítják a különbözők vonzzák egymást. A mágneseket mágneses mező veszi körül, amely a mágneses anyagokkal kölcsönhatásba lépTanuló tudja, hogy a Földet mágneses erőtér veszi körül. A „Föld-mágnes két pólusa az Északi- és a Déli-sark közelében van. A könnyen forgó mágneses tű – iránytű beáll a Föld-pólusok irányába. Az iránytű északi irányba álló pólusát nevezzük a mágnes É-i pólusának (Az Északi-sark közelében a Föld-mágnes D-i pólusa áll)

A tanuló legyen képes az iránytű segítségével megállapítani az égtájak irányát.

A tanuló tudja, hogy az áramjárta vezető körül mágneses mező van, ami a vezető közelébe vitt iránytű elmozdulásával bizonyítható.

Az áramjárta tekercs mágneses tere hasonló a rúd-mágnes mágneses teréhez. A mágneses tér erőssége az árammerősséggel arányos, a mágneses pólusok.

A tanuló tudja, hogy ionos kémiai vegyületek vizes oldatai (elektrolitok) vezetik az elektromos áramot.

Tudja, hogy áram hatására az árambevezető elektródákon az elektrolitból anyagok válnak ki, így pl. a víz kémiai alkotóira, hidrogénre és oxigénre bontható, vagy egyes fém-ion tartalmú elektrolitból fémréteg rakódik az elektródra (galvanizálás)

A tanuló tudja, hogy az élő szervezet szövetei vezetik az elektromos áramot, aminek során az életfunkciókat veszélyeztető változások történhetnek. Balesetveszély áll fenn, ha az áramkör testünkön keresztül záródik. Hálózati feszültség esetén ez életveszélyt jelent.

A tanuló tudja, hogy az áramjárta vezető melegszik és környezetét is melegíti. A melegedés mértéke az áramerősségtől, és a vezető ellenállásától függ. Erős melegedés hatására a vezeték izzásba jön, világít.

A tanuló értse, hogy a vezetőben a töltések mozgatásakor a az elektromos mező munkát végez, ami a vezetéket melegíti, annak belső energiáját növeli.

Tudja, hogy az elektromos munka a vezetőn eső feszültség, az áramerősség és az idő ismeretében hogy számítható ki.

Ismerje az elektromos teljesítmény fogalmát és kiszámításának lehetőségét. Az Ohm-törvényt felhasználva legyen képes az elektromos munkát és a teljesítményt a fogyasztó ellenállásával is kifejezni. A tanultakat tudja egyszerű kapcsolások esetén alkalmazni.

A tanuló tudja értelmezni az elektromotort, mint fogyasztót. Értse, hogy a motor működtetéséhez elektromos energiát használunk fel, fokozott terhelés esetén az elektromos energia felvétel is nagyobb.

A tanuló tudja, hogy mindennapi elektromos berendezéseink az áramforrás energiáját fogyasztják.

Az eszköz teljesítményfelvétele annak ellenállásától függ. Minden fogyasztón feltüntetik a teljesítményét és az üzemeltetési feszültséget. A tanuló tudja, hogy a megadott feszültségnél nagyobb feszültségre a berendezés nem kapcsolható, mert tönkremegy.

Legyen képes a háztartásban található elektromos berendezések üzemeltetési feszültségét és a teljesítményét a készülékről leolvasni, és ezek alapján az energiafogyasztásra vonatkozó konkrét számításokat végezni.

A tanuló ismerje az elektromágneses indukció jelenségét. Tudja, hogy ha egy tekercsben időben változik a mágneses tér, a tekercsben feszültség keletkezik. Az indukált feszültség

nagysága a mágneses tér változásának gyorsaságától és a tekercs menetszámától függ. Ha az áramkör zárt, az indukált feszültség hatására áram folyik

A tanuló tudja, hogy a váltakozó feszültséget a generátor tekercsei előtt forgatott mágnessel indukálják. A generátor tekercsének forgatásakor befektetett mechanikai energiát alakítja át elektromos energiává.
A tanuló tudja, hogy a hálózati váltakozó feszültség frekvenciája 50 hertz, mérhető feszültsége 230V. A hálózati váltakozó feszültség szakmai hozzáértés nélkül veszélyes, kísérletezni vele nem szabad!

2. Hőtan

A tanuló ismerje a hőtágulás jelenségét, tudjon rá gyakorlati példákat mondani.

A tanuló ismerje a köznapi életben használt Celsius-féle hőmérsékleti skálát, ismerje a hő táguláson alapuló hőmérők működésének fizikai alapjait.

Legyen képes egyszerű esetekben a hőmérséklet meghatározására, A korábbi kémiai ismeretek alapján értse, hogy az égés során az anyag kémiai (belső) energiája változik, a felszabaduló energia a az elégő anyag tömegével arányos, az egységnyi tömeg elégésekor felszabaduló energia az anyagra jellemző égéshő,egysége J (joule), értéke táblázatokban megtalálható.

A tanuló tudja, hogy a melegítés során a melegedő test belső (termikus) energiája nő. A melegítés energiaátadás. A melegítés során átadott energiát hőmennyiségnek nevezzük.

A testek belső (termikus) energiája munkavégzéssel is megnövelhető (pl. dörzsölés során végzett súrlódási munka), a belső energia megváltozását a melegedés jelzi.

A belső energia növekedése arányos a felmelegedő test tömegével és a hőmérséklet változásával.

Ismerje a fajhő fogalmát, és tudja azt konkrét esetekben értelmezi (pl. a víz fajhője megadja az 1kg víz 1 ^{0}C-kal történő felmelegítése során a belső energia megváltozását - $c_{víz} \approx 4{,}2$ kJ.)

Különböző hőmérsékletű testek hőmérséklete (ha ezt szigeteléssel meg nem akadályozzuk) természetes módon „magától” kiegyenlítődik. A kiegyenlítődés során a melegebb test energiát (hőmennyiség) ad át a hidegebbnek. Az energiaátadás addig tart, amíg a hőmérsékletek egyenlővé válnak.
A tanuló tudja, hogy a hőcserefolyamatok során az egyik
test által leadott hőmennyiség (belsőenergia csökkenés) megegyezik a melegedő test(ek) által felvett hőmennyiséggel (belősenergia növekedéssel) . A hőcserefolyamatokra az energiamegmaradás törvény érvényes.

A tanuló legyen képes egyszerű számításokat végezni a egyszerű hőcserefolyamatok esetén.

A tanuló ismerje az anyag alapvető három halmazállapotát, a szilárd, folyadék és a légnemű halmazállapot makroszkopikus jellemzését (saját alak, térfogat) A három halmazállapotot tudja konkrét anyagok példáján illusztrálni (pl. a víz három halmazállapota) Legyen

mikroszerkezeti képe a golyómodell alapján a halmazállapotokról. Tudja, hogy az anyag belső energiája az atomi részecskék összekapcsolódásával, illetve a részecskék hőmozgásával kapcsolatos.

A tanuló ismerje az olvadás jelenségét, tudja, hogy normál légköri nyomáson az olvadás az anyagra jellemző hőmérsékleten az olvadásponton megy végbe. A szilárd anyag megolvasztásához energia befektetése szükséges, az olvadó anyag belső energiája nő.

A tanuló ismerje a felszíni párolgás jelenségét, tudja, hogy annak mértéke a hőmérséklet emelkedésével nő. A párolgáshoz energia szükséges. A forráspont fölött a párolgás a folyadék belsejében is megindul, gőzbuborékok képződnek, ez a forrás.

A tanuló a földrajzban tanultakhoz kapcsolódva ismerje a víz halmazállapotával kapcsolatos csapadékformákat, a víz halmazállapot változásaival kapcsolatos körforgását a természetben.

Egyszerű demonstrációs kísérletek és mindennapi tapasztalatok alapján ismerje a hőátadás különböző módjait, tudjon rájuk példákat mondani.
Ismerje a hőszigetelés fontosságát a mindennapi életben, értse kapcsolatát az energiatakarékossággal.

3. Optika, fénytan

Az árnyékjelenségek magyarázata a fény egyenes vonalú terjedésével.

Ismerje a diffúz és a tükrös fény visszaverődés alapjelenségeit, ezek megnyilvánulását a hétköznapi gyakorlatban

Tudja értelmezni a síktükör fényvisszaverését, a tükörkép jellemzőit

Ismerje a fényvisszaverődés jelenségét, a diffúz visszaverődés gyakorlati jelentőségét a látás a világítástechnika szempontjából.

Tudja a tükrös visszaverődés alapfogalmait és törvényét

Ismerje a síktükör képalkotását jellemzőit és legyen képes egyszerű képszerkesztésekre.

Ismerje a fénytörés jelenségét, a kvalitatív kapcsolatot a közeg sűrűsége és a törési szögnek a beesési szöghöz viszonyított változása között.

Legyen képes a sugármenet kvalitatív megrajzolására fénytörés esetén .

Érdekesség szintjén ismerje a teljes visszaverődés jelenségét Ismerje a gyűjtőlencse fogalmát, tudja értelmezni a fókusz és a fókusztávolság fogalmát, Legyen képes a fókusztávolság meghatározására napfényben.

Ismerje az optikai képalkotás lényegét, tudja a valódi és látszólagos kép fogalmát

Ismerje a képalkotás szerepét a szem működésében, a jellegzetes látáshibák (távollátás, rövidlátás) mibenlétét és a korrekció módja (szemüveg, kontaktlencse), Ismerje a dioptria fogalmát

A tanuló tudja, hogy a fehér fény prizma segítségével színekre bontható.

Tudja egyszerűen értelmezni a tárgyak színét (a természetes fény különböző színkomponenseit a tárgyak különböző mértékben nyelik el és verik vissza).

A tanuló értse az elődleges és másodlagos fényforrás megkülönböztetését.

Tudja magyarázni miért világít két legfontosabb természetes fényforrásunk a Nap és a Hold.

Ismerjen néhány jellegzetes fénykibocsátó folyamatot a természetben és a világítástechnikában

A tanuló ismerje a mesterséges világítással kapcsolatos egészségügyi vonatkozásokat az energiatudatosság követelményeit

Ismerje a fényszennyezés fogalmát, és a jelenség gyakorlati következményeit.
A tanuló ismerje a meghatározó égitesteket, ezek látszólagos mozgását az égbolton

Alapszinten tudjon tájékozódni a csillagos égen.

Tudja, hogy Földünk közvetlen csillagászati környezete a Naprendszer, ismerje a Naprendszer szerkezetét, a bolygókat ezek mozgását a Nap körül.

Értse, hogy a Nap látszólagos mozgása, valójában a Föld Nap körüli keringését jelenti.

Tudja értelmezni a Hold fázisait a Nap és Holdfogyatkozások jelenségét

Tudja, hogy a Nap csak egy a sokmilliárd csillag közül

Kémia 7. évfolyam

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balesetvédelmi szabály, veszélyességi jelölés, laboratóriumi eszköz, kísérlet.
Kulcsfogalmak/fogalmak	Daltoni atommodell, kémiailag tiszta anyag, elem, vegyület, molekula, vegyjel, képlet, halmazállapot, fázis, fizikai és kémiai változás, hőtermelő és hőelnyelő változás, anyagmegmaradás, keverék, komponens, elegy, oldat, tömegszázalék, térfogatszázalék.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Atommag, törzs- és vegyértékelektron, periódusos rendszer, anyagmennyiség, ion, ionos, kovalens és fémes kötés, só.

Az elemek, vegyületek, molekulák vegyjelekkel és összegképlettel való jelölésének elsajátítása. Az állapotjelzők, a halmazállapotok és az azokat összekapcsoló fizikai változások értelmezése. A fizikai és kémiai változások megkülönböztetése. A változások hőtani jellemzőinek megértése. A kémiai változások leírása szóegyenletekkel. Az anyagmegmaradás törvényének elfogadása és ennek alapján vegyjelekkel írt reakcióegyenletek rendezése. A

keverékek és a vegyületek közötti különbség megértése. A komponens fogalmának megértése és alkalmazása. A keverékek típusainak ismerete és alkalmazása konkrét példákra, különösen az elegyekre és az oldatokra vonatkozóan.

A mennyiségi arányok értelmezése vegyületekben a vegyértékelektronok számának, illetve a periódusos rendszernek az ismeretében. Az anyagmennyiség fogalmának és az Avogadro-állandónak a megértése. Ionok, ionos kötés, kovalens kötés és fémes kötés értelmezése a nemesgáz-elektronszerkezetre való törekvés elmélete alapján. Az ismert anyagok besorolása legfontosabb vegyülettípusokba.

Kémia 8. évfolyam

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyesülés, bomlás, gyors és lassú égés, oxidáció, redukció, pH, sav, lúg, közömbösítés.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szerves vegyület, alkohol, szerves sav, zsír, olaj, szénhidrát, fehérje, dohányzás, alkoholizmus, drog.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	H_2, légköri gáz, természetes és mesterséges víz, ásvány, érc, levegőszennyezés, vízszennyezés.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vas- és acélötvözet, alumínium, üveg, papír, energia, fosszilis energia, földgáz, kőolaj, szén, biomassza, mész, körfolyamat, kristályvíz.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vízkőoldó, zsíroldó, fertőtlenítő- és fehérítőszer, mosószer, vízkeménység, csomagolóanyag, műanyag, szelektív gyűjtés, nemesfém, permetezőszer, műtrágya, várakozási idő, adagolás, szárazelem, akkumulátor.

A kémiai reakciók főbb típusainak megkülönböztetése. Egyszerű reakcióegyenletek rendezésének elsajátítása. A reakciók összekötése hétköznapi fogalmakkal: gyors égés, lassú égés, robbanás, tűzoltás, korrózió, megfordítható folyamat, sav, lúg. Az ismert folyamatok általánosítása (pl. égés mint oxidáció, savak és bázisok közömbösítési reakciói),

Néhány előállítási folyamat legfontosabb lépéseinek megértése, valamint az előállított anyagok jellemzőinek, továbbá (lehetőleg aktuális vonatkozású) felhasználásainak magyarázata (pl. annak megértése, hogy a mész építőipari felhasználása kémiai szempontból körfolyamat). Az energiatermelés kémiai vonatkozásai esetében a környezetvédelmi, energiatakarékossági és a fenntarthatósági szempontok összekapcsolása

A tanuló ismerje a kémia egyszerűbb alapfogalmait (atom, kémiai és fizikai változás, elem, vegyület, keverék, halmazállapot, molekula, anyagmennyiség, tömegszázalék, kémiai egyenlet, égés, oxidáció, redukció, sav, lúg, kémhatás), alaptörvényeit, vizsgálati céljait, módszereit és kísérleti eszközeit, a mérgező anyagok jelzéseit.
Ismerje néhány, a hétköznapi élet szempontjából jelentős szervetlen és szerves vegyület tulajdonságait, egyszerűbb esetben ezen anyagok előállítását és a mindennapokban előforduló anyagok biztonságos felhasználásának módjait.

Tudja, hogy a kémia a társadalom és a gazdaság fejlődésében fontos szerepet játszik.
Értse a kémia sajátos jelrendszerét, a periódusos rendszer és a vegyértékelektron-szerkezet kapcsolatát, egyszerű vegyületek elektronszerkezeti képletét, a tanult modellek és a valóság kapcsolatát.
Értse és az elsajátított fogalmak, a tanult törvények segítségével *tudja magyarázni* a halmazállapotok jellemzőinek, illetve a tanult elemek és vegyületek viselkedésének alapvető különbségeit, az egyes kísérletek során tapasztalt jelenségeket.
Tudjon egy kémiával kapcsolatos témáról önállóan vagy csoportban dolgozva információt keresni, és *tudja* ennek eredményét másoknak változatos módszerekkel, az infokommunikációs technológia eszközeit is alkalmazva bemutatni.
Alkalmazza a megismert törvényszerűségeket egyszerűbb, a hétköznapi élethez is kapcsolódó problémák, kémiai számítási feladatok megoldása során, illetve gyakorlati szempontból jelentős kémiai reakciók egyenleteinek leírásában.

Ének-zene

5. osztály ének-zene követelménye:

Zenei hallás

A zenei hallás fejlesztése lényegében a dallamhallás és tonalitás érzék, a hangszínhallás, a ritmus- és tempóérzék, a dinamika- és formaérzék fejlesztése. Dúr és moll tonalitás megfigyeltetése dallamokban. A belső hallás és a többszólamúság fejlesztése a műzene többszólamúságával, annak megfigyelésével. Zenei memória fejlesztése dalok és témák gyakorlásával és előadásával.

Zenei olvasás-írás

A zenei olvasás-írási készség fejlesztésének eredményeképpen a tanuló iránt támasztható követelmény az öt- és hétfokú dalok hangnemének felismerése kottaképről (2# és 2b előjegyzésig). Kottakép ritmusának megszólaltatása, ritmushangoztatás egy- és több szólamban. Rövid, könnyebb dallamok kottaolvasása közösen. Ismert öt- és hétfokú dallamok írása megadott kezdőhangról, betűkottáról. Az abc-s hangok ismerete G-kulcsban (G-é")

Zeneértés

A zeneértő és - érző képesség fejlesztése: a tanult zenei korszakokhoz kapcsolódó zenei formák, műfajok felismerése. A zenemű gondolati tartalmait közvetítő kifejezőeszközök - tempók, dinamika, tonalitás, karakterek, hangszerelés - megfigyelése. A meghallgatott zeneművekben előforduló hangszerek, hangszeres együttesek, zenekarok hangzásának felismerésére való képesség fejlesztése.

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	Az énekes anyagból minimum **15** dalt, zenei szemelvényt **(5 magyar népdal, 1 gregorián ének, 1-2 katonadal 1848-49-ből, 3-6 többszólamú tétel, 5-10 református ének)** emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. **Magyar népdalok az 5. osztályos tananyagból:** Csillagok , csillagok…, Erdő, erdő ,erdő marosszéki kerek erdő…, Érik a szőlő…, Megrakják a tüzet…, A csitári hegyek alatt… **Gregorián ének:** Salve Regina **Katonadalok:** Jól van dolga…, A szép fényes katonának… **Többszólamú énekek:** Viva la Musica (M. Praetorius), Kék ibolyácska…(ismeretlen szerző)Már nyugosznak a völgyek…,Parasztkantáta (J. S. Bach) **Református énekek**: 8. zsoltár (Ó felséges Úr…), 23. zsoltár (az úr énnékem…), 42.zsoltár (Mint a szép híves patakra..) 65. zsoltár (A Sionnak hegyén …), 84. zsoltár (Ó seregeknek Istene…),
Kulcsfogalmak/ fogalmak	kis éles és kis nyújtott ritmus, dúr és moll hangsor, **(prím, kvárt, kvint, oktáv,)** kis és nagy szekund, kis és nagy terc, abszolút hangnevek (pontosítva), violin- és basszuskulcs, allegro, andante, mezzoforte, pianissimo.

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak.
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték **Hallás után felismerhető zenei anyag:** Fel dalra (G. P. da Palestrina), Évszakköszöntő (Josquin des Pres), Tél II. tétel(Antonio Vivaldi), G-dúr menüett (J. S. Bach), Parasztkantáta részlet (J. S. Bach)

6. osztály ének-zene követelmények

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Régi és új stílusú népdal, históriás ének, kuruc kori dal, kórusmű, **zsoltár, dicséret, zsoltárparafrázis, genfi zsoltár, kánon.**

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	Az énekes anyagból minimum 5 magyar népdalt, 3 történeti éneket, 2 műdalt, **2-3 református éneket** emlékezetből énekelnek stílusosan és kifejezően csoportban és egyénileg is. Törekvés a többszólamú éneklésre. **Magyar népdalok a 6. osztályos tananyagból:** Ősszel érik babám…, Ablakomba, ablakomba…, A Vidróczki híres nyája…,Madárka, madárka…, Két tyúkom tavalyi… **Történeti énekek**: Egri históriának summája…, Csínom Palkó…, Vörösbársony süvegem… **Műdalok:**Vágyódás a tavasz után…(W. A. Mozart), Lángolj fel a lelkünkben… (L. v. Beethoven: Örömóda) **Református énekek:** 263. dicséret Mikoron Dávid…(Kodály Zoltán) , 167.dicséret Jöjj mondjunk hálaszót…,138. zsoltár Dicsér téged teljes szívem
Kulcsfogalmak/ fogalmak	6/8, 3/8, felütés, csonka ütem, triola, dúr és moll hangsor, vezetőhang, az eddig tanult hangközök, allegro, andante, mezzoforte, pianissimo.

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	A tanult zenei elemeket felismerik. Előkészítés után a tanult zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvasnak.
A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	Képesek egy-egy zenemű tartalmát közvetítő kifejezőeszközöket, megoldásokat felismerni és megnevezni. (tempó, karakter, dallam, hangszín, dinamika, formai megoldások).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dal, daljáték, opera, menüett, szvit, concerto, szerenád, divertimento, versenymű, szimfónia

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	A többször meghallgatott zeneműveket felismerik hallás után. A zenehallgatásra ajánlott, többféle stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneművek egy részét (min. 5 alkotás) megismerték **Zenehallgatási anyag a 6. osztályban**: G-dúr szimfónia (J. Haydn), Kis éji zene (W. A. Mozart), Varázsfuvola, Szerecsenek éneke (W. A. Mozart), I X. szimfónia Örömóda (L. v. Beethoven), Szüreti kórus , Évszakok oratórium (J. Haydn)

A 7. osztály ének-zene követelményei

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Verbunkos dal, romantikus dal, táncnóta, **zsoltár, zsoltárparafrázis, dicséret, genfi zsoltár, kánon.**

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	Az énekes anyagból minimum **10-15** dalt, **református éneket** és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban. **Magyar népdalok a 7. osztályos anyagból:**Által mennék én a Tiszán…, Sárgul már a fügefa levele…, Magos a rutafa…, Gyere velem Molnár Anna…, Ó mely sok hal terem…, Tiszán innen Dunán túl…, Sej, besoroztak…, Szegény vagyok…, Erdők völgyek szűk ligetek…, Most szép lenni katonának… **Református énekek:134,** Úrnak szolgái ,167. Jöjj mondjunk hálaszót… , 166. Urunk Jézus …, 295. dicséret Jézusom ki árva lelkem…, 397. dicséret Ó Sion ébredj…,
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kis és nagy szext, kis és nagy szeptim.

A fejlesztés várt	Az új zenei elemeket felismerik kottaképről. Előkészítést követően a

eredményei a tanév végén	megismert zenei anyagnál könnyebb gyakorló feladatokat szolmizálva olvassák.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Versenymű, szimfonikus költemény, táncjáték, kamarazene.

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a hallott műveket jellemző részleteik alapján felismerik. Zenehallgatás anyag:Adventi ének,…, (Kodály Z oltán), Háry János,Gyermekeknek II, füzet , Hunyadi János (Erkel Ferenc) ,Bánk, bán…,(Erkel FEREnc), XV. Magyar rapszódia (Liszt Ferenc), Mazeppa (Liszt Ferenc), A nürnbergi mester dallamok (R. Wagner), Nabucco a Rabszolgák kórusa (G. Verdi), Aida Bevonulási induló (G. Verdi), A pisztráng (F. Schubert)

8. osztály ének követelményei

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Társas dal, keserves, romantikus dal, táncnóta, **zsoltár, zsoltárparafrázis, dicséret, genfi zsoltár, kánon.**

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	Az énekes anyagból **10-15** dalt, **egyházi éneket** és zenei szemelvényt emlékezetből énekelnek kifejezően csoportban. **A 8. osztályban tanult népdalok:** Erdő mellett estvéledtem…, Bús a kis gerlice madár…, A citrusfa levelestől…, Elindultam szép hazámból…, Röpülj páva röpülj…, A karádi falu végen…,Októbernak, októbernak… , Fohász szent Istvánhoz, Letörött a bécsi torony teteje, Este jő… **Műdalok:** Nyár kánon (J. of Fornsete), Tavaszköszöntő (ismeretlen szerző), Énekeljünk szépen csendben… (G. F. Händel), A – dúr szonáta Tavaszi dal (W. A. Mozart)

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Trubadúr ének, madrigál, oratórium, kantáta, concerto grosso, vonósnégyes, versenymű, szimfonikus költemény; táncjáték, kamarazene, jazz, rock

A fejlesztés várt eredményei a tanév végén	A zenehallgatásra ajánlott, stílusból, zenei korszakból kiválasztott zeneműveket (min. 10 alkotás) megismerték, a hallott műveket jellemző részleteik alapján felismerik. Zenehallgatási anyag 8. osztály:Román népi táncok (Bartók Béla) ,Cantata profana (Bartók Béla), Psalmus Hungaricus (Kodály Zoltán), Gyermekkuckó , részlet (C. Debussy), Jeanne d'Arc a máglyán (A. Honegger), Petruska ,A balerina tánca (I. F. Sztravinszkij), Klasszikus szimfónia (Sz. Sz. Prokofjev), Carmina burana részletek (Carl Orff),Variációk és fúga egy Purcell témára (Benjamin Britten) Clara bölcsődala a Porgy és Bess operából (G. Gershwin),

Természetismeret tantárgyi követelményei 5. osztály

Élet a kertben	Ö 12
A növény testének részei, fás és lágy szár, életjelenségek.	

A szerkezet és a működés összefüggéseinek felismerése a virágos növények testfelépítésén keresztül.

A zöldség- és gyümölcsfélék szerepe az egészséges táplálkozásban, fogyasztásuk egészségvédelmi szabályainak megismerése.

A növények környezeti igénye – termesztése, valamint szerveinek felépítése – működése közötti oksági összefüggések feltárása, magyarázata.

A felépítés és a működés kapcsolatának megfigyelése a növények testfelépítésének példáján.

A fenntarthatóságot segítő szemlélet megalapozása a kártevők elleni védekezés kapcsán.

A rendezett és szép környezet iránti igény felkeltése. Az ember személyes felelősségének felismertetése a környezet alakításában.

• **A kert – dísznövények a kertben** – (a petúnia és a muskátli)

• **A tulipán**

Dísznövények szerepe közvetlen környezetünkben (lakás, osztályterem, udvar). A növények gondozásának elemi ismeretei.

A növényi test felépítése, a szervek működése, a növények életfeltételei.

A petúnia és a tulipán szervei, testfelépítése.

• **Az őszibarack – monília**

• **A diófa**

• **A szőlő**

• **A paprika**

• **A fejes káposzta – a káposztalepke**

• **A vöröshagyma**

• **A burgonya - burgonyabogár**

Gyümölcs- és zöldségfélék (őszibarack, dió, szőlő, burgonya, vöröshagyma, paprika, káposztafélék) környezeti igényei, termőhelye, testfelépítése, ehető részei, élett

A zöldség- és gyümölcsfélék szerepe az egészség megőrzésében.

Fogyasztásuk higiénés szabályai.

A gyümölcs- és zöldségfélék kártevői: káposztalepke, házatlan csigák, monília.

A kártevők elleni védekezés. A vegyszerhasználat következményei.

• **Az éti csiga és a földigiliszta – a házatlan csigák**

A földigiliszta és az éti csiga testfelépítése, életmódja, jelentősége.

• **Madarak a kertben:** a rigók (énekes rigó, feketerigó), a kerti és a házi rozsdafarkú

Jellegzetes kerti madarak.

Madárvédelem, madártelepítés

Érdekességek, megfigyelések, kísérletek

Felelősségvállalásunk Isten alkotásai fölött

Fogalmak	Zöldség, gyümölcs, virág, mag, termés, fő- és mellékgyökérzet, főeres levél, mellékeres levél, virág, takarólevél, lepellevél, ivarlevél, csonthéjas termés, bogyótermés, módosult növényi rész, gumó, egynyári, kétnyári, évelő növény, gyűrűsféreg, bőrizomtömlő, puhatestű, köpeny, zsigerzacskó, átalakulásos fejlődés, átalakulás nélküli fejlődés, táplálékl ánc.

Állatok a házban és a ház körül

Háziállat, ízeltlábú, életjelenségek: mozgás, táplálkozás, légzés, szaporodás, fejlődés.

A felépítés és a működés kapcsolatának bemutatása a házban és a ház körül élő állatok testfelépítésének, életmódjának vizsgálatán keresztül.

A tanulók természettudományos gondolkodásmódjának fejlesztése az élőhely-szervezet-életmód, a testfelépítés-működés-egyedfejlődés közötti oksági összefüggése

A rendszerszemlélet fejlesztése az állatcsoportok jellemzőinek összegyűjtésével, a lényeges jegyek kiemelésével. A hierarchikus rendszerezés elvének megismerése

Az ember és az állatok sokrétű kapcsolatának megláttatása, a felelős állattartás igényének kialakítása, szokásrendszerének formálása.

Az egészséges életmódra való törekvés erősítése az állati eredetű táplálékok fogyasztásával kapcsolatos egészségügyi szabályok megismertetésével.

• A szarvasmarha

• A házi sertés

• A házityúk

• A kutya

Ismeretek:

Háziállatok: kutya

Haszonállatok: sertés, szarvasmarha, házityúk testfelépítése, életmódja, hasznosítása. Az állatok életfeltételeihez illeszkedő felelős állattartás.

Az állati eredetű tápanyagok szerepe az ember táplálkozásában. Állati eredetű anyagok felhasználása (toll, bőr).

Az állatok szerepe a betegségek terjesztésében. A megelőzés lehetőségei.

• A fecskék

• A házi veréb

• A házi légy

• Állatvédelem, madárvédelem

A házban és a ház körül élő állatok: házi veréb, füstifecske, házi légy testfelépítése, életmódja, jelentősége.

Az állatok szerepe a betegségek terjesztésében. A megelőzés lehetőségei.

Az állatok életfeltételeihez illeszkedő felelős állattartás.

Madárvédelmi alapismeretek.

+Az állattartás főbb szabályai

+Felelősségvállalásunk Isten teremtményei fölött

Fogalmak	Háziállat, gerinces, gerinctelen, madár, emlős, patás, összetett gyomor, kérődző, ragadozó, növényevő, mindenevő, ízeltlábú, rovar, teljes átalakulás.

Alföldi tájakon	**Ór** **10 ór** **5. évfolyamon: 11 óra Hazai tájak é** **6. évfolyamon: 8 óra Alföldi tájako**

Síkság, alföld, élőhely, életközösség, madár, emlős, ízeltlábú, rovar, táplálkozási lánc, táplálkozási hálózat, környezetszennyezés, környezet – szervezet – életmód összegfüggései, élőlények bemutatásának algoritmusa, tájékozódás a térképen, diagramok, tematikus térképe

Átfogó kép kialakítása alföldi tájaink természetföldrajzi jellemzőiről, természeti-társadalmi erőforrásairól, gazdasági folyamatairól, környezeti állapotáról.

A természeti, társadalmi-gazdasági értékek megismerésén keresztül a hazához való kötődés erősítése, a nemzettudat fejlesztése.

Az alföldek keletkezésének vizsgálata során a folyamatok sorrendjének, időléptékének érzékeltetése.

A szemléleti térképolvasás elemi készségeinek fejlesztése.

A környezetre kifejtett egyéni és társadalmi hatások és a belőlük adódó problémák felismertetése, megoldási módok keresése.

• A mező élővilága: fűfélék, gyógy- és gyomnövények

• A búza

• Szántóföldi növényeink: kukorica, napraforgó

• Rovarok és rovarevők a mezőn: sáskák, szöcskék, fürge gyík

• Emlősök: mezei nyúl, mezei pocok

• Madarak a mezőn: fácán, egerészölyv

A füves puszták jellegzetes növényei: fűfélék, gyógy- és gyomnövények, jellemzőik, jelentőségük.

Termesztett növényei: búza, kukorica, napraforgó; jellegzetes szerveik, termesztésük, felhasználásuk

Az életközösség állatai: sáskák, szöcskék, gyíkok, fácán, mezei pocok, mezei nyúl, egerészölyv szervezete, életmódja.

Gyógynövények a környezetünkben: tablók összeállítása

+A hazai élővilág keresztyén kutatóinak élete és munkássága. Horváth Géza rovartani rendszerező munkájának megismerése, a filoxéra-fertőzés elleni sikeres k gyümölcskultúrákban.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Síkság, alföld, feltöltődés, természeti erőforrás, fűféle, koronagyökér, takarólevél nélküli virág, fészek-, kalász-, torzsavirágzat, szemtermés, kifejlés, kétéltű, hüllő, rágcsáló.
Topográfiai ismeretek	Alföld, Kisalföld, Duna-Tisza-köze, Tiszántúl, Mezőföld, Kiskunság, Nagykunság, Hortobágy, Szeged, Kecskemét, Debrecen, Győr.

Állandóság és változás környezetünkben – Anyag és közeg

Anyagok érzékszerveinkkel észlelhető és mérhető tulajdonságainak felismerése, mérése, természetes és mesterséges mérőeszközök használata. Halmazállapotok és halmazállapot-változások megkülönböztetése.

A közvetlen környezet egyes anyagainak felismerése, megnevezése, bizonyos tulajdonságaik alapján történő csoportosítása, előre megadott halmazképző-fogalmak alapján.

A kísérlet mint bizonyítási módszer alkalmazása anyagok tulajdonságainak meghatározásában, jelenségek felismertetésében. Gyakorlottság kialakítása a mennyiségi tulajdonságok mérésében.

• *Anyagok és tulajdonságaik*
A talaj, a levegő és a víz tulajdonságai, szerepük az élővilág és az ember életében (konkrét példák).

• Megmérjük a tárgyak néhány tulajdonságát

Élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai, mérhető jellemzői.

• Olvadás, fagyás

• Párolgás, forrás, lecsapódás

Az anyagok különféle halmazállapotainak és a halmazállapot-változásainak összefüggése a hőmérséklettel

• Oldódás, keveredés

Keverékek és azok szétválasztása.

• Az égés

Gyors és lassú égés, a tűzoltás alapjai. Teendők tűz esetén.

+Érdekességek, megfigyelések, kísérletezés

Fogalmak	Anyag, halmazállapot, kiterjedés, hőmérséklet, időpont, időtartam, keverék, mérés, olvadás- és forráspont, oldódás, égéstermék, égés

Tájékozódás a valóságban és a térképen

5. évfolyamon: 7 óra

6. évfolyamon: 6 óra

Iránytű, alaprajz, a fő világtájak, térképvázlat, térkép.

A térbeli tájékozódás fejlesztése valós környezetben és a térképen. A valóság és a térképi ábrázolás összefüggéseinek megláttatása.

A különböző térképek jelrendszereinek megismerése, értelmezése, felhasználása az információszerzés szolgálatában.

Az elemi térképolvasás lépéseinek alkalmazása, a szemléleti térképolvasás alapozása.

• *Miről mesél a térkép?*
Iránytű. Fő-és mellékvilágtájak.

+A térképészet története

• *Tájékozódás a térképen (Gyakorlóóra)*

A valós tér átalakítása, alaprajz, térképszerű ábrázolás.

A térábrázolás különböző formái – útvonalrajz, térképvázlat.

A térképi ábrázolás jellemzői: égtájak, szín- és jelkulcs, névírás, méretarány, aránymérték.

Ismerkedés bibliai korok térképeivel, Jézus Krisztus életútját bemutató térképek vizsgálata

• Tájékozódás Magyarország domborzati térképén

Hazánk nagytájai, szomszédos országaink.

• Tájékozódás Magyarország közigazgatási térképén

• Hogyan használjuk a különböző térképeket?

Térképfajták: domborzati, közigazgatási, turista-, és kontúrtérkép.

Fogalmak **Topográfiai ismeretek:**	Fő- és mellékvilágtájak, alaprajz, útvonalrajz, térképvázlat, térkép, térképi jelrendszerek, keresőhálózat, turistajelzés. Alföld, Kisalföld, Északi-középhegység, Dunántúli-középhegység, Dunántúli-domb- és hegyvidék, Nyugatmagyarországi-peremvidék. Szlovákia, Ukrajna, Románia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Ausztria.

A Föld és a Világegyetem	**5. évfolyamon: 9 óra** **6. évfolyamon: 9 óra**

A Nap látszólagos napi járása. A Nap, mint energiaforrás. Időjárás, hőmérséklet, szél, csapadék.

A térbeli tájékozódás fejlesztése. A Föld Világegyetemben elfoglalt helye. Földünk a Naprendszer tagja.

A tanulók oksági gondolkodásának fejlesztése a Nap, a Hold és a Föld mozgásainak kapcsán.

Természeti törvények felismerése, alkalmazása hétköznapi jelenségek megfigyelése kapcsán.

Különböző típusú információforrások használatának gyakorlása hőmérsékleti diagramok, tematikus térképek révén.

A térbeli tájékozódás, a térfogalom fejlesztése átfogó kép kialakításával a Naprendszer felépítéséről, Földünknek a világegyetemben elfoglalt helyéről.

A rendszerszemlélet fejlesztése a Nap, a Föld és a Hold mozgásai, a közöttük levő kölcsönhatások és következményeik vizsgálata során.

Az oksági gondolkodás fejlesztése a természeti környezet jelenségeinek – a Hold fényváltozásainak, a napszakok, évszakok és az éghajlati övezetek kialakulásának közötti oksági összefüggések feltárása során. Természeti törvények felismerése, alkalmazása a hétköznapi jelenségek értelmezésekor.

Különböző típusú információforrások használatának gyakoroltatása éghajlati diagramok, tematikus térképek révén.

A klímaváltozás és az emberi tevékenység közötti összefüggés felismerése, a személyes felelősség tudatosítása.

A tudományos megismeréshez kötődő történeti szemlélet formálása.

• *A Föld mozgásai*
A Föld alakja. A tengelykörüli forgás és a Nap körüli keringés következményei.

• A Hold

• A Naprendszer

• A Világegyetem

A Föld helye a Naprendszerben és a Világegyetemben.

Égitest, csillag, bolygó, hold. Sarkcsillag, csillagképek.

A Naprendszer. A Nap jelentősége. A Nap, a Föld és a Hold egymáshoz viszonyított helyzete, mérete, távolsága, mozgása, kölcsönhatása.

Kopernikusz hipotézisének tudománytörténeti jelentősége.

• A napsugár nyomában

• A levegő

• Merről fúj a szél?

+Megfigyelések, kísérletek az időjárás témakörében

+Veszélyes időjárási jelenségek: villámlás, szélvihar, hóvihar, hőség.

• Az Országos Meteorológiai Szolgálat jelenti

+ Jellegzetes természeti jelenségek megismerése a Bibliából (pl. A tíz csapás)

Fogalmak **Topográfiai ismeretek:**	Föld, Nap, Hold, Világegyetem, égitest, bolygó, csillag, hold, napsugárzás, napi középhőmérséklet, napi hőingás, csapadék. Naprendszer, Nap, Merkúr, Vénusz, Föld, Mars, Jupiter, Szaturnusz, Uránusz, Neptunusz, Hold.

Felszíni és felszín alatti vizek

A víz előfordulása, szerepe a természetben. A víz tulajdonságai. Folyóvíz, Állóvíz. Vízszennyezés.

Környezetvédelem és a fenntartható fejlődés ismeretanyagának részeként a vizek védelme, jelentőségük megismerése az ember életében. Felelősségteljes viselkedés takarékoskodással kapcsolatban. Felszíni és felszín alatti vízkészleteink nemzetgazdasági jelentőségének tudatosítása. Hazaszeretetre való nevelés. Magyarország v térképolvasás fejlesztése. A természet- és a társadalom földrajzi folyamatok időléptéke közti különbségek érzékeltetésével az időbeli tájékozódás, az időfog természeti szépségek megismerése és befogadása iránt.

• *Vízparti tanulmányi séta* **• Hazánk nagy folyói** **• Ahol a víz az úr – A folyók felszínformálása** Árvizek kialakulásának oka, az ellene való védekezés formái. **• A forrástól a torkolatig – Honnan érkezik a folyók vize?** **• Legnagyobb tavunk, a Balaton** Állóvizek keletkezése, pusztulása. Legnagyobb tavunk: a Balaton (keletkezése, jellemzése). Felszíni vizek: hazánk legjelentősebb állóvizei, folyóvizei. A folyók útja a forrástól a torkolatig. Vízgyűjtő terület, vízválasztó, vízjárás, folyók felszínformálása. **• Felszín alatti vizeink** Felszín alatti vizek: talajvíz, hévíz, ásványvíz, gyógyvíz jellemzői, jelentősége az ember életében, gazdasági életében. A belvizek kialakulásának okai és következményei, az ellene való védekezés formái. + ***Vizes élőhelyeink vizsgálata*** **• Az életet adó víz – Vízellátás, vízgazdálkodás** A folyók, tavak haszna, jelentősége. Vízszennyezés okai, következményei, megelőzésének lehetőségei. Vizek védelme. Víztisztítási eljárások.	
Fogalmak **Topográfia**	Felszíni és felszín alatti vizek, talajvíz, belvíz, hévíz, gyógyvíz, ásványvíz, folyó- és állóvíz, főfolyó, mellékfolyó, vízgyűjtő terület, vízválasztó, vízjárás, vízszennyezés, vízvédelem, felszínformálás. Duna, Tisza, Balaton, Fertő tó, Velencei-tó, Szigetköz, Szentendrei-sziget, Csepel-sziget, Mohácsi-sziget

Természetismeret tantárgyi követelmények 6. osztály

Az erdő életközössége

Életközösség, lombhullató, örökzöld, porzós és termős virág, megporzás, telepes test, állatok csoportjai különböző tulajdonságaik alapján, összetett gyomor, kérődző á
típusai, élőlények bemutatásának algoritmusa, a környezet- szervezet- életmód és szervek felépítése-működése közötti összefüggés.

A rendszerszemlélet fejlesztése, a rendszerfogalom mélyítése az erdő életközösségének, az élőlények szerveződésének, sokoldalú kapcsolatrendszerének ökológiai szem

A környezeti tényezők és az életközösségek szerkezete közötti összefüggés feltárása és magyarázata a hazai erdők példáján.

Egészséges életmódra nevelés a természetjárás iránti igény felkeltésével, a természeti környezet védelmét szolgáló magatartás- és viselkedéskultúra fejlesztése.

A környezet- szervezet- életmód, a szervek felépítése-működése közötti oksági összefüggések feltárása, bizonyítása az életközösség élőlényeinek megismerése során.

Az emberi tevékenységnek a természetes életközösségére gyakorolt hatásainak elemzése; az erdőpusztulás okainak és következményeinek megismerése.

Aktív természetvédelemre ösztönzés.

• Az erdő: szintek stb.

• **A cserjék:** gyepűrózsa

• **A lombos erdők:** kocsánytalan tölgy, gyertyán, bükk,

• **Fenyvesek:** erdei fenyő, gyapjaslepke

• **Aljnövényzet:** erdei pajzsika, nagy seprűmoha

• **Gombák:** erdőszéli csiperke és a gyilkos galóca

Hazai erdőségek földrajzi helye, kialakulása, gyakori erdőtípusainak jellemzői.

Az erdő mint életközösség.

Az erdő szintjei, a környezeti tényezők függőleges irányú változásai.

Az erdőszintek legjellemzőbb növényeinek (kocsánytalan tölgy, gyertyán, bükk, erdei fenyő, gyepűrózsa, erdei pajzsika, nagy seprűmoha) környezeti igényei, faji jeller életközösségben betöltött szerepe.

Az erdőszéli csiperke és a gyilkos galóca faji sajátosságai. A (bazidiumos) gombák testfelépítése, táplálkozása, szaporodása. A gombák szerepe az életközösségekben, a

A gombafogyasztás szabályai.

• **Nagyvadak:** gímszarvas,

• **Emlősök:** róka, vaddisznó

• **Madarak:** nagy tarkaharkály, erdei fülesbagoly, széncinege

• **Ízeltlábúak - rovarok:** erdei vöröshangya, szarvasbogár

• **Pókszabásúak:** koronás keresztespók, közönséges kullancs

Az erdő gerinctelen és gerinces állatainak (szarvasbogár, gyapjaslepke, erdei vöröshangya, koronás keresztespók, közönséges kullancs, széncinege, nagy tarkaharkály, fülesbagoly, róka) külleme, teste, élete, szerepe az erdő életében.

A kullancsok által terjesztett betegségek, az ellenük való védekezés. A kullancseltávolítás fontossága, módszerei.

Táplálkozási láncok, táplálékhálózat.

A vadgazdálkodás szerepe, jelentősége.

Az erdő szociális, környezetvédő szerepe; veszélyeztetettsége. Az erdőjárás szabályai.

Herman Ottó munkásságának jelentősége.

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Erdő, zárvatermő, nyitvatermő, haraszt, moha, virágtalan növény, gomba, spóra, barkavirágzat, makktermés, tűlevél, tobozvirágzat, cserje, pókszabású, rovar, bogár, lepke, csáprágó, pödörnyelv, kúszóláb. vésőcsőr.

Vizek, vízpartok élővilága

A víz jelentősége a földi élet szempontjából; az állatok csoportosítása különböző szempontok szerint, az állatok jellemzésének szempontjai vízszennyezés forrásai, követ

Az élő és élettelen környezeti tényezők sokoldalú kapcsolatrendszerének megismerése a vizek-vízpartok életközösségében.

Az élőhely – szervezet – életmód összefüggéseinek magyarázata a víz-vízpart élőlényeinek vizsgálata során.

A természetszeretet és természetvédelem iránti elkötelezettség elmélyítése az élővilág változatosságának, sokszínűségének. sérülékenységének tudatosításával.

A természet jelzéseinek felismertetése, értelmezése, az okok és következmények elkülönítése az emberi tevékenységek és az élettelen környezet közötti kapcsolatrendsz

A helyi környezeti problémák iránti érdeklődés felkeltése. A személyes felelősség tudatosítása a vízkészlet tisztaságának megőrzésében. A tanulók aktív cselekvésre egyéni és közösségi szinten.

• **Ártéri erdők: vízparti fák**

• **Mocsárrétek növényei**

• **Vízpartok, sekély vizek növényei: nádas**

• **Hínárnövények**

+A környezetünkben található vizes élőhelyek felkeresése, helyzetelemzés, fajismereti gyakorlat

A vízi élőhely jellemző élettelen környezeti tényezői.

Vízi-vízparti növénytársulások vízszintes tagozódása: lebegő, gyökerező hínár, nádas mocsárrétek, ártéri erdők jellegzetes növényeinek testfelépítése, életmódja jelentő

Az életközösség veszélyeztetettségének okai, következményei: tápanyagdúsulás és a méreganyag koncentrálódása.

• **Vizek egysejtűi:** zöld szemes ostoros, papucsállatka, baktériumok testfelépítése, életmódja.

+Kísérlet: egysejtű tenyészet elkészítése, vizsgálata

• **Halak:** ponty, leső harcsa

• **Vizek, vízpartok gerinces állatai:** kecskebéka, vízisikló

• **Vizek, vízpartok madarai:** tőkés réce, barna réti héja, fehér gólya

• **Ízeltlábúak a vízben és a vízparton:** kecskerák, szúnyogok, szitakötők, (tiszavirág)

• **Gerinctelen állatok:** tavi kagyló, orvosi pióca,

A vízi-vízparti életközösség jellemző gerinctelen és gerinces állatai: tavi kagyló, orvosi pióca, kecskerák, szúnyogok, szitakötők, (tiszavirág) ponty, leső harcsa, kecske
héja, fehér gólya külleme, teste, élete, jelentősége az életközösségben, az ember életében, védettségük.

Kölcsönhatások az életközösségben: táplálkozási láncok, táplálékhálózatok.

Az életközösség veszélyeztetettségének okai, következményei: tápanyagdúsulás és a méreganyag koncentrálódása.

Az életközösség védelme.

Kulcsfogalmak/ Fogalmak	Egysejtű, sejtszervecske, baktérium, moszat, telepes test, gyöktörzs, kétlaki növény, hínárnövényzet, gerinctelen, gyűrűsféreg, puhatestű, kagyló, ízeltlábú, rovar, rák, gerinces, hal, kopoltyú, úszóláb, lemezes csőr, gázlóláb, tépőcsőr, markoló láb, lágyhéjú tojás, átalakulásos fejlődés, átváltozás, átalakulás nélküli fejlődés, költöző madár, téli álom, változó testhőmérséklet.

Kölcsönhatások és energia vizsgálata	
Kölcsönhatások felismerése a hang, a fény és a hő terjedésével kapcsolatban. Napenergia, látható fény. Hőmérséklet. Energiaforrások, energiafajták.	
A mindennapi környezetben előforduló kölcsönhatások felismerése, jellemzése, bizonyítása kísérletek elvégzésével. A kölcsönhatásokat kísérő energiaváltozás elfogadása. Környezettudatos, energiatakarékos szemléletmód megalapozása. A tanultaknak a hétköznapi életben tapasztalható jelenségek, változások során v fejlesztése. **• A hővezetés** **• Hőáramlás, hősugárzás** **• Melegítés, hűtés** **• Mágnesség** **A mágneses kölcsönhatás: vonzás, taszítás.** **• Elektrosztatikai jelenségek** **Az elektromos kölcsönhatás: vonzás, taszítás. Az elektromos energia felhasználása, szerepe a mindennapi életben.** **• Mozgás, mozgásállapot-változás** **• Gravitáció** **• Energia** **A háztartásban használt energiahordozók jellemzése, felhasználásuk.** **Az energiatakarékosság.** **Az élő szervezetek energiája.**	

+Megfigyelések, vizsgálódások, kísérletek a témakörben

+Megújuló energiaforrások kiaknázása a keresztyén ember fontos feladata a Föld védelme érdekében

Kulcsfogalmak/Fogalmak	**Hőmérséklet, mozgás, mozgásállapot-változás, mágnes, vonzás, taszítás, hővezetés, hőáramlás, hősugárzás, hőszigetelés, gravitációs kölcsönhatás, energiagazdálkodás, energiatakarékosság, energiamegmaradás.**

Tájékozódás a valóságban és a térképen	**Órakeret 1** **6. évfolyamra: 6 óra**

Iránytű, alaprajz, fővilágtájak, térképvázlat, térkép.

A térbeli tájékozódás fejlesztése valós környezetben, térképen és földgömbön. A földrajzi tér hierarchikus kapcsolatainak felismertetése. Átfogó kép kialakítás

A valóság és a térképi ábrázolás összefüggéseinek megláttatása, a térképi ábrázolásmód korlátainak belátása.

A különböző térképek jelrendszerének megismerése, értelmezése, felhasználása az információszerzés folyamatában.

Az elemi térképolvasás lépéseinek alkalmazása, a szemléleti térképolvasás megalapozása.

• Bolygónk térségei: földrészek és óceánok.

• Helymeghatározás: földrajzi fokhálózat.

• Európa helyzete, határai. Hazánk helye Európában.

+Gyakorlóóra

Kulcsfogalmak/ fogalmak	**Földrajzi fokhálózat, keresőhálózat, turistajelzés.**
Topográfiai ismeretek	**Szlovákia, Ukrajna, Románia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Ausztria.** **Baktérítő, Ráktérítő, Déli-sark, déli-sarkkör, Egyenlítő, Északi-sark, északi-sarkkör, kezdő hosszúsági kör.** **Atlanti-óceán, Csendes-óceán, Indiai-óceán, Jeges-tenger, Földközi-tenger, Afrika, Amerika, Európa, Ázsia, Ausztrália, Antarktika, Közép-Európa.**

A Föld és a Világegyetem	**5.** **6.**

A Nap látszólagos napi járása, a Nap, mint energiaforrás, időjárás, hőmérséklet, csapadék, szél.

A térbeli tájékozódás, a térfogalom fejlesztése átfogó kép kialakításával a Naprendszer felépítéséről, Földünknek a világegyetemben elfoglalt helyéről.

A rendszerszemlélet fejlesztése a Nap, a Föld és a Hold mozgásai, a közöttük levő kölcsönhatások és következményeik vizsgálata során.

Az oksági gondolkodás fejlesztése a természeti környezet jelenségeinek – a Hold fényváltozásainak, a napszakok, évszakok és az éghajlati övezetek kialakulásá közötti oksági összefüggések feltárása során. Természeti törvények felismerése, alkalmazása a hétköznapi jelenségek értelmezésekor.

Különböző típusú információforrások használatának gyakoroltatása éghajlati diagramok, tematikus térképek révén.

A klímaváltozás és az emberi tevékenység közötti összefüggés felismerése, a személyes felelősség tudatosítása.

A tudományos megismeréshez kötődő történeti szemlélet formálása.

• Éghajlati övezetek: trópusi

• Éghajlati övezetek:

mérsékelt

• Éghajlati övezetek: hideg

• Az éghajlatot módosító tényezők

Föld gömbhéjas szerkezete.

Éghajlati övezetek.

Éghajlat-módosító tényezők: földrajzi szélesség, óceántól való távolság, domborzat.

Magyarország éghajlata: száraz és nedves kontinentális éghajlat.

+Trópusi éghajlatok élővilága

+Mérsékelt éghajlatok élővilága 2 óra

+Projektek

Fogalmak	**Évszak, gömbhéjas szerkezet, éghajlati övezet, éghajlat, időjárás, napi és évi középhőmérséklet,** **napi hőingadozás, évi közepes hőingadozás, csapadék, szél**

Alföldi tájakon	**6. évfolyamon: 8 óra**

Síkság, alföld, élőhely, életközösség, madár, emlős, ízeltlábú, rovar, táplálkozási lánc, táplálkozási hálózat, környezetszennyezés, környezet – szervezet – algoritmusa, tájékozódás a térképen, diagramok, tematikus térképek értelmezése.

Átfogó kép kialakítása alföldi tájaink természetföldrajzi jellemzőiről, természeti-társadalmi erőforrásairól, gazdasági folyamatairól, környezeti állapotáról.

A természeti, társadalmi-gazdasági értékek megismerésén keresztül a hazához való kötődés erősítése, a nemzettudat fejlesztése.

Az alföldek keletkezésének vizsgálata során a folyamatok sorrendjének, időléptékének érzékeltetése.

A szemléleti térképolvasás elemi készségeinek fejlesztése.

A környezetre kifejtett egyéni és társadalmi hatások és a belőlük adódó problémák felismertetése, megoldási módok keresése.

• Az Alföld

• A Kisalföld

• Élet az alföldeken

Hazai alföldjeink keletkezése.

A Kisalföld és az Alföld tájai, természeti adottságai.

Alföldek hasznosítása, szerepük a lakosság élelmiszerellátásában.

A növénytermesztés, állattenyésztés és az élelmiszeripar összefüggései.

• Nemzeti Parkok

A Kiskunsági vagy a Hortobágyi Nemzeti Park természeti értékei.

+Projektek

+Lakóhelyünk múltja és jelene

+A hazai élővilág keresztény kutatóinak munkássága

Kulcsfogalmak/ fogalmak	**Síkság, alföld, feltöltődés, természeti erőforrás, fűféle, koronagyökér, takarólevél nélküli virág, fészek-, kalász-, torzsavirágzat, szemtermés, kifejlés, kétéltű, hüllő, rágcsáló.**
Topográfiai ismeretek	**Alföld, Kisalföld, Duna-Tisza-köze, Tiszántúl, Mezőföld, Kiskunság, Nagykunság, Hortobágy, Szeged, Kecskemét, Debrecen, Győr.**

Hegyvidékek, dombvidékek

hegy, hegység, domb, dombság, völgy, medence. Víz, szél, hőmérséklet-változás hatásai a felszín formálásában.

Jellegzetes felszíni formák (síkság, alföld, dombság, hegység, völgy, medence), a folyók felszínformálása, kőzetek (homok, lösz,) és ásványkincsek (barnaszén, feketekőszén, kőolaj, földgáz), környezetszennyezés, talajpusztulás. A növény jellegzetes szervei, fő típusaik, egynyári, kétnyári, évelő növény. Természeti erőforrások – társadalmi, gazdasági folyamatok összefüggései, éghajlati diagramok, éghajlati térképek értelmezése.

Az idő és a természet erőinek szerepe a Föld felszínének alakításában. A külső és belső erők egyensúlyának szerepe a földfelszín mai képének alakulásában. I és értékeinek bemutatásával. A földrajzi tér megismerési módszereinek továbbfejlesztése, a szemléleti térképolvasás fejlesztése.

Az egyensúly és stabilitás fogalmának mélyítése a külső és belső erők egyensúlyának a földfelszín mai képének kialakításában való szerepének megismerésével.

A természeti erőforrások és a társadalmi-gazdasági folyamatok összefüggéseinek bizonyítása, következtetések levonása. A logikai térképolvasás megalapozása.

A hazaszeretet elmélyítése hazai tájaink szépségeinek és értékeinek bemutatásával.

A földrajzi tér megismerési módszereinek továbbfejlesztése. Az információgyűjtés és feldolgozás fejlesztése a térképek, diagramok, adatsorok használatában va készségeinek fejlesztésével.

A földfelszín kialakulása és az ember termelő tevékenysége során végzett tájátalakítás időléptéke közötti különbség érzékeltetése. Az emberi tevékenység megismerése, a személyes felelősségérzet erősítése.

• *A hegységek születése*
Hazai hegységeink keletkezése, a belső erők szerepe a hegységképződésben: gyűrődés, vetődés, vulkánosság.

• A mészkőhegységek születése (kiegészítő anyag)

• Külső erők felszínformálása

A külső felszínformáló erők: víz, szél, jég, hőmérsékletingadozás hatásai. A lepusztulás – szállítás – lerakódás – feltöltődés kapcsolata

+Hegységképző folyamatok modellezése, a hegységtípusok beazonosítása a térképen

+Kőzetgyűjtemények összeállítása

+Világörökségeink védelme a keresztyén ember felelőssége

+ Fajismereti gyakorlat

• Kőzetek vizsgálata

Kőzetek vizsgálata. Az andezit, bazalt, mészkő, homok, lösz, barnakőszén, feketekőszén jellegzetes tulajdonságai, felhasználásuk.

• A talaj

A talaj szerkezete, képződése, szennyeződése és pusztulása.

A talaj fő alkotóelemei (kőzettörmelék, humusz levegő, víz,).
A talaj védelme.

A mezőgazdaság hatása a környezetre: talajpusztulás, környezetszennyezés.

• Hegyvidékek, dombvidékek haszonnövényei (Hazai tájak élővilága fejezetben)

Termesztett növényei: lucerna, repce testfelépítése, termesztése, felhasználása.

A növénytermesztés, állattenyésztés és az élelmiszeripar kapcsolata

Kulcsfogalmak/ fogalmak	**Gyűrődés, vetődés, rög, lépcsős felszín, beszakadt árok, vulkán, kráter, kürtő, magma, magmakamra, láva, vulkáni hamu, andezit, bazalt, mészkő, belső erő, külső erő, bauxit, lignit.** **Gyökérgümő, pillangós virág.**
Topográfiai ismeretek	**Dunántúli domb- és hegyvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Nyugat-magyarországi peremvidék**

• Északi-középhegység

• Dunántúli-középhegység

• Nyugat-magyarországi peremvidék

Az Északi-középhegység és a Dunántúli-középhegység természeti adottságai, tájai.

Élet a hegyvidékeken: A természeti erőforrások és az általuk nyújtott lehetőségek.

Az erdő gazdasági jelentősége, napsütötte déli lejtők – szőlőtermesztés – borászat, ásványkincsek és ipari felhasználásuk.

• Dunántúli-domb- és hegyvidék

A dunántúli domb- és hegyvidék, Nyugat-magyarországi peremvidék természeti adottságai, tájai.

Élet a dombvidéken. Természeti erőforrások.

• A tájak gazdasági élete

Az ember gazdasági tevékenységének következményei. A táj arculatának változása.

A növénytermesztés, állattenyésztés és az élelmiszeripar kapcsolata.

A mezőgazdaság hatása a környezetre: talajpusztulás, környezetszennyezés.

• Nemzeti parkok

Bükki Nemzeti Park természeti értékei.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	**Gyűrődés, vetődés, rög, lépcsős felszín, beszakadt árok, vulkán, kráter, kürtő, magma, magmakamra, láva, vulkáni hamu, andezit, bazalt, mészkő, belső erő, külső erő, bauxit, lignit.**
Topográfiai ismeretek	**Dunántúli domb- és hegyvidék, Dunántúli-középhegység, Északi-középhegység, Nyugat-magyarországi peremvidék, Bakony, Vértes, Dunazug-hegység, Börzsöny, Cserhát, Mátra, Bükk, Zempléni-hegység, Aggteleki-karszt, Kékes, Alpokalja, Zalai-dombság, Somogyi-dombság, Tolnai-hegyhát, Mecsek, Miskolc, Veszprém, Pécs.**

A természet és a társadalom kölcsönhatásai

Órakeret

6 óra+1 óra

mészeti erőforrás, mezőgazdaság, ipar, környezetszennyezés, energiahordozó, életközösség, természeti erőforrások és a társadalmi gazdasági folyamatok összefüggése, utatásának algoritmusa.

ermészeti erőforrások és felhasználásuk a gazdaságban. A természeti környezet és a társadalom fejlettségének összefüggései. A gazdasági szerkezet változása. Hazaszeretetre v blémák összefüggéseinek felismertetése. A helyi környezeti problémák felismerése, a problémák okai és következményei. A helyi környezet védelme. Kötődés kialakítá össéghez.

endszerszemlélet és gondolkodás fejlesztése a természeti erőforrások társadalmi-gazdasági felhasználása során bekövetkezett változások vizsgálatával, a globális problémák he ív állampolgárságra nevelés a helyi környezeti problémák okainak és következményeinek felismerésén alapuló, a környezet védelméért való aktív együttműködésre való készte

azához, a szűkebb pátriához való kötődés erősítése a lakóhelyi táj természeti és gazdasági-társadalmi környezetének megismerésével.

embernek a természetben elfoglalt sajátos helyzetének és ezzel kapcsolatos felelősségének megértése a természetes és mesterséges életközösség különbségeinek megismerésével, toknak az emberre gyakorolt hatásainak megismerésével.

vag- és energiatakarékos szemlélet formálása, tudatos vásárlási szokások megalapozása, az egyéni felelősség tudatosítása.

gazdaság szerkezete

zdasági ágazatok: mezőgazdaság, ipar, szolgáltatás. A gazdaság természeti feltételei.

anya, falu, város

epüléstípusok: tanya, falu, városjellemző képe, társadalmi, gazdasági szerepe. Élet a városban. A gazdasági ágazatok együttműködése. Hálózatok szerepe a lakosság ellátásában lekedési hálózat).

merjük meg lakóhelyünket!

akóhelyi táj természetföldrajzi és gazdasági-társadalmi jellemzői.

akóhelyünk öröm- és bánattérképének elkészítése a keresztyén ember szemléletmódja szerint

latok a városban: egér, patkány, csótányok, galambok

áros mesterséges életközösségének, sajátos állatvilága: házi egér vándorpatkány, csótány, feketerigó, galamb, elszaporodásuk feltételei és következményeik

etegséget terjesztő állatok elleni védekezés formái.

udapest

tánk fővárosa, Budapest: földrajzi helyzete, gazdasági, kulturális jelentősége

	Szelektív hulladékgyűjtés, tanya, falu, város, termelés, fogyasztás, nyersanyag, késztermék.

Az ember szervezete és egészsége

Testrész, életjelenség, csont, izom, táplálkozás, érzékszerv, érzékelés, betegség, egészség, életszakasz.

Az emberi test felépítésével és működésével kapcsolatos meglévő ismereteik rendszerezése. Az egészséget veszélyeztető tényezők felismerése, az egészséges életv Az ember személyes felelősségének tudatosítása egészségének megőrzésében, sorsának, életpályájának alakításában.

A környezet – szervezet – életmód – egészségi állapot közötti összefüggés feltárása, a higiénés kultúra fejlesztése.

A betegségek megelőzésének, az időbeni orvoshoz fordulás jelentőségének tudatosítása.

A reális énkép, önismeret fejlesztése, az alapvető emberi értékek, erkölcsi normák elfogadása, a velük való azonosulás.

Az egészségvédelemmel kapcsolatos információk iránti érdeklődés felkeltése, megfelelő szintű jártasság kialakítása az információk feldolgozásában, értelm segítése.

• Az emberi test

Testkép, testalkat, testtájak. Az emberi test méretének, arányainak változásai az egyedfejlődés során.

• A bőr

• A mozgás

A mozgás szervrendszere. A vázrendszer és az izomzat fő jellemzői. A mozgás-szervrendszer felépítése és működése közötti kapcsolat. A kamaszkori elváltoz megelőzésük lehetőségei.

• A táplálkozás

• Egészséges táplálkozás

Az egészséges táplálkozás alapelvei. A táplálék mennyisége és minősége. Az étkezések száma, aránya.

• A légzés

• A keringés

• A kiválasztás

A táplálkozás, a légzés, a kiválasztás és a keringés legfontosabb szervei. Kapcsolatok az anyagcsere életjenségei, szervrendszerei között.

Káros szenvedélyek. Az alkohol, a dohányzás, kábítószerek hatásai az ember szervezetére, személyiségére.

• Érzékszervek

Az érzékszervek szerepe. A látó és hallószerv károsító hatásai. megelőzésük módja.

• A férfi és női nemi szervek

A férfi és a női nemi szervek felépítése és működése.

A nemi szervek egészsége, személyi higiéniája.

+Szexuális felvilágosítás

• Serdülés

Serdülőkori változások. A két nem testi és lelki tulajdonságainak különbségei.

A serdülő személyiségének jellemző vonásai.

Az önismeret és az önfejlesztés eszközei.

+Önismereti játékok

• Egyedfejlődés szakaszai – család

A családi és a társas kapcsolatok jelentősége.

Az egyedfejlődés szakaszai. Méhen belüli és méhen kívüli fejlődés.

A családi és a társas kapcsolatok jelentősége.

Az ember értelmi képességének, érzelmi intelligenciájának alapvonásai

+Helyes napirend és életvitel kialakítása a keresztyén ember életmódjában.

• Egészség, betegség

Gyermekbalesetek – elsősegélynyújtás

Fertőzés, betegség, járvány. A leggyakoribb fertőző betegségek tünetei és megelőzésük módjai. Lázcsillapítás és diéta. Orvosi ellátással kapcsolatos ismeretel

Veszélyforrások és megelőzésük lehetőségei a háztartásban, közlekedésben, sportolás közben. **Elsősegélynyújtás elemi ismeretei.** **Környezet és az ember egészsége.** ***+Elsősegélynyújtási gyakorlat*** **• Szenvedélybetegségek** **Káros szenvedélyek. Az alkohol, a dohányzás, kábítószerek hatásai az ember szervezetére, személyiségére.** **Az önismeret és az önfejlesztés eszközei. Viselkedési normák, szabályok jelentősége az ember életében**	
Fogalmak	**Csont, izom, ízület, mozgásszervi elváltozás, tápcsatorna, emésztés, felszívódás, tápanyag, normál testsúly, túlsúly, alultápláltság, légzés, tüdő, vér, szív, kiválasztás, vese, petefészek, here, nemi hormon, ivarsejt, magömlés, menstruáció, nőies, férfias jelleg, érzékszerv, egészség, betegség, fertőzés, járvány.**

Földrajz tantárgy követelményei 7. osztály

A szilárd Föld anyagai és folyamatai

Környezetünk anyagainak vizsgálata
A Világ teremtése – Mózes V könyve.
Ásványokból összetett természetes (kőzetek, ércek) és mesterséges anyagok (pl. beton, tégla) összehasonlítása egyéni és csoportos vizsgálódással.
+ Kőzettani gyakorlatok.
A legfontosabb bio- és ércásványok, kőzetalkotó ásványok, drágakövek, magmás, üledékes és átalakult kőzetek (vas- és rézérc, bauxit, agyag, márvány) tulajdonságainak megfigyelése, mérése, vizsgálata; csoportosításuk.

A talaj

A talaj anyagainak és szerkezetének megismerése különböző talajtípusok vizsgálata, összehasonlítása során. A talajkeletkezési folyamat és a talaj tulajdonságainak összekapcsolása. A földtani képződmények védelmének megismerése környékbeli példákon közvetlen tapasztalatszerzéssel.
A folyamatosan változó bolygó és környezet.
A földövek és méreteik, a kőzetöv és a kőzetlemezek felépítésének megismerése. A földtani és a természetföldrajzi kontinensfogalom összekapcsolása.

Geológiai (belső) erők megnyilvánulásainak megértése a kőzetlemezek mozgásának és következményeinek összekapcsolásával (hegyláncok felgyűrődése, gyűrődés; mélytengeri árkok és óceáni hátságok keletkezése; vulkánosság és földrengés; emelkedés és süllyedés,

vetődés, rögösödés; magmás, átalakult kőzetek keletkezése).

A földrajzi (külső) erők felismerése folyamatokban (aprózódás és mállás; lepusztulás és felhalmozódás, feltöltődés; üledékképződés, üledékes kőzetek keletkezése). A geológiai erők és a földrajzi erők harcának értelmezése.

A kontinensek területét gyarapító és fogyasztó folyamatok megkülönböztetése. A szárazföldek és a tengerek mindenkori földgömbi helyzete természetföldrajzi és környezeti következményeinek felismerése a mai földrészek kialakulásához vezető állapotok példái alapján
+Hogyan alakítja át az ember a környezetét? – egyéni munka, prezentáció.
+Az ember felelősségének bemutatása az egyéni munka tükrében.

Tájékozódás a földtörténeti időben

- időpontjának, folyamatok időtartamának elhelyezésével, idővonalzó készítésével.

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Kőzetöv; ásvány, kőzet, érc; magmás, üledékes és átalakult kőzet; ősmaradvány; építőanyag, nyersanyag, energiahordozó anyag. Geológiai (belső) és földrajzi (külső) erő. Óceáni és kontinentális lemez, magma, vulkán, láva, földrengés. Szilárdhulladék-lerakó, földtani természetvédelem. Geológiai idő, földtörténeti időegységek.

Éghajlati alapismeretek

Az éghajlati elemek, az éghajlatot alakító és módosító tényezők érvényesülésének felismerése, magyarázata; az éghajlat övezetességét kialakító tényezők értelmezése; éghajlati diagram olvasása.

+Éghajlati diagramok leolvasása – gyakorlat.

A forró övezeti földrajzi-környezeti kapcsolatok feltárása
Esőerdővidék (a felszálló légáramlás következménye, jellemzői, erdőirtás és termőföld-erózió); szavannavidék (az évszakos esőzés következményei, legelőváltó gazdálkodás, az elsivatagosodás folyamata); sivatag (a leszálló légáramlás uralma, jellemzői, napenergia-készlet).

A mérsékelt övezeti földrajzi-környezeti kapcsolatok értelmezése
A mediterrán táj és a mediterrán gazdálkodás jellemzése; a természetföldrajzi jellemzők a

földrészek belseje felé való változásának felismerése a valódi mérsékelt övben, a füves területek és a vegyes szántóföldi gazdálkodás összefüggéseinek bemutatása; a tajgavidék és az erdőgazdálkodás jellemzése.

A hideg övezeti földrajzi-környezeti kapcsolatok feltárása
A megvilágítás évszakos különbsége következményének felismerése a szélsőséges természeti viszonyokban.

A függőleges földrajzi övezetesség
A természetföldrajzi adottságok függőleges változásának és a hegység éghajlat- és vízválasztó szerepének felismerése; a magashegységi táj jellemzése; a vízenergia-hasznosítás modellszerű értelmezése; helyes magatartás lavinaveszélykor.

+Gyakorlat a fajismeret bővítésére.

+Egyéni prezentációk az oktatástechnikai eszközök használatával.

+„Más tájak – más kultúrák” című kiállítás szervezése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Vízszintes és függőleges földrajzi övezetesség, földrajzi övezet és öv. Szélrendszer (passzát, nyugatias, sarki); éghajlat (egyenlítői, szavanna-, forró övezeti sivatagi, mediterrán, óceáni, tajga); éghajlat- és vízválasztó hegység; vízjárás. Sivatagi váztalaj, szürke erdei talaj. Elsivatagosodás, hóhatár, gleccser. Vízenergia, napenergia.

Tipikus táj (esőerdő-, szavanna- és tajgavidék, sivatag, mediterrán és magashegységi táj).

Gazdálkodás (erdő-, vegyes szántóföldi és legelőváltó gazdálkodás).

<u>Gazdasági alapismeretek</u>

A gazdaság értelmezése
A gazdasági ágazatok feladatának, szerepének megismerése egy ország életében; a szolgáltatás és a mindennapi élet kapcsolatának meglátása (lakóhelyen és a világhálón igénybe vehető szolgáltatások); az országok és a gazdasági fejlettség alapadatainak megismerése.

+Lakóhelyünk gazdasági életének bemutatása

Pénzügyi alapismeretek

— Egy termék árát befolyásoló tényezők (ráfordítások, kereslet, kínálat) és kapcsolatuk megértése. A pénz és szerepe, típusai, fizetési módok megismerése

.

— A piac működési alapelvének, a kiadás-bevétel rendszer megértése egyszerű köznapi példákban. A kölcsön veszélyeinek felismerése. A takarékosodás és a megtakarítások lényege.

+„Gazdálkodj okosan!”- szituációs játék.

— Nemzeti és közös valuták, árfolyam egyszerű értelmezése, a valutaváltás eljárásának megismerése helyzetgyakorlatokban.

— Nemzetközi együttműködések: A nemzetközi együttműködések szükségességének felismerése különböző típusú szervezetek példáin (EU, ENSZ, WHO, UNESCO, WWF, regionális és civil szervezetek).

+A Református Egyház feladatvállalásának megismerése.

Kulcsfogalmak/ fogalmak

Gazdasági ágazat és ág, gazdasági szerkezet.

Kereskedelem, vám. Pénz, kiadás, bevétel, kölcsön, megtakarítás. Valuta, árfolyam.

Afrika és Amerika földrajza

Afrika természetföldrajza
Afrika domborzatának és tájainak megismerése.
Erőforrások: a földtani szerkezet és az övezetesség következményeinek, valamint az ásványkincs- és energiahordozó-készletek területi és gazdasági ellentmondásosságának értelmezése.

+Magyar utazók Afrikában.
Teleki Sámuel és Magyar László nyomában.

Afrika társadalomföldrajza.
Emberfajták, népek és kultúrák találkozása. A népességrobbanás, a fiatal népesség és következményeinek összekapcsolása esetleírásokban (etnikai feszültségek, országok közötti és polgárháborúk).
A trópusi mezőgazdaság változatos formái (talajváltó, ültetvényes, oázis- és legeltető gazdálkodás) és az azokhoz kötődő életmódok különbségeinek feltárása.
Száhel, az éhezés és a szegénység földje: a természeti, társadalmi, egészségügyi veszélyhelyzetek (pl. menekültek, járványok, túllegeltetés), ökológiai katasztrófa okozati

megismerése, nemzetközi segítségnyújtás szükségességének felismerése.
Egyiptom: az ősi kultúra és a globális világ ellentmondásainak megértése.

Amerika természetföldrajza

A földrész szerkezeti tagolódásának, a szerkezetfejlődési múlt gazdaságot és életmódot meghatározó szerepének megismerése.
Észak-, dél- és közép-amerikai tájtípusok összehasonlító elemzése.
A természetföldrajzi övezetesség, az É-D-i nyitottság és K-Ny-i zártság következményeinek, veszélyhelyzeteinek felismerése. Az aszimmetrikus vízgyűjtő terület következményeinek megismerése, a vízrendszer-hasznosítás modellezése.

+A nemzeti parkok bemutatásán keresztül felfedezni Isten teremtett világának szépségét.

Amerika társadalomföldrajza

A földrész népességföldrajzi tagolódásának megismerése; a népességkeveredésből fakadó társadalmi-gazdasági előnyök, hátrányok felismerése példákban.
A népességkoncentrációk, a városodás és a városiasodás, a település-együttesek, az agglomerációs zóna kialakulási folyamatának értelmezése példákban.

+Amerikai nagyvárosok – egyéni prezentációk.

A farmgazdálkodás modellezése, a mezőgazdasági övezetesség átalakulásának értelmezése (pl. elmetérképezéssel).
Az erőforrás-gazdálkodástól a tudásalapú társadalomig való fejlődési út értelmezése; a technológiai övezet jellemzése.

Amerika országföldrajza

Eltérő szerepű országok (világgazdasági nagyhatalom, felzárkózó erőterek, banánköztársaságok) földrajzi összehasonlítása.
Amerikai Egyesült Államok mint világgazdasági vezető hatalom; Brazília mint gyorsan fejlődő ország.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tagolatlan és tagolt partvidék; gyűrt- és röghegységrendszer, szárazföldi árokrendszer. Hurrikán, tornádó; vízesés, időszakos folyó, artézi kút, tóvidék, sivatagtípus. Emberfajta, bennszülött. Túlnépesedés, éhségövezet, menekült, járvány, túllegeltetés, ökológiai katasztrófa. Gyűjtögetés, talajváltó, ültetvényes és oázisgazdálkodás, vándorló és istállózó állattartás, monokultúra, vadfoglalás, farmgazdaság. Egyoldalú gazdaság, banánköztársaság, gazdasági befolyás, bérmunka, világcég, tudásalapú társadalom, világgazdasági nagyhatalom. Tipikus táj (ültetvény, farm, rezervátum, menekülttábor, technológiai övezet, urbanizáció, városövek, városövezet, agglomerációs zóna).

Topográfiai ismeretek	Afrikai- és Kanadai-ősföld, Atlasz, Andok, Appalache, Sziklás-hegység, Dél- és Kelet-afrikai- magasföld, Brazil-felföld, Mexikói-fennsík, Amazonas- és Kongó-medence, Szahara, Szudán; Mississippi- és Paraná-alföld, Préri, Floridai- és Kaliforniai-félsziget; Száhel. Amerika részei. Vörös-tenger, Guineai- és Mexikói-öböl, Amazonas, Kongó, Mississippi, Nílus, Orinoco, Paraná; asszuáni Nagy-gát; Nagy-tavak, Panama-csatorna. Egyiptom, Amerikai Egyesült Államok, Brazília, Mexikó, Venezuela; Alexandria, Atlanta, Brazíliaváros, Chicago, Houston, Kairó, Los Angeles, New Orleans, New York, Rio de Janeiro, San Francisco, São Paulo, Szilícium-völgy, Washington.

Ázsia földrajza

Ázsia természetföldrajza

A „legek” földrésze: óriástájak és szerkezeti egységek, változatos éghajlat és termőföldhiány, vízbőség és vízszegénység kontrasztjának, okainak megismerése. Természeti veszélyhelyzetek (földrengés, vulkánkitörés, cunami, tájfun) felismerése, a helyes magatartás megismerése.

+A „legek” földrésze – egyéni prezentációk készítése, bemutatása.

Belső-ázsiai sivatagok: kontinensbelseji zárt fekvés következményeinek megértése.
Monszun vidék és terület: a kialakító okok összehasonlítása a forró és a mérsékelt övezetben, jellemzésük, az öntözéses monszungazdálkodás modellezése.

Ázsia társadalomföldrajza
Népek és kultúrák jellemzőinek, népességkoncentrációk kialakulási okainak és következményeinek megismerése. Az ősi kultúrák, a világvallások társadalmat, gazdaságot, környezetet befolyásoló szerepének felismerése példákban.
Területi fejlettségi különbségek felismerése. A világ új fejlődési és gazdasági pólusa, felgyorsult gazdasági növekedés, technológiaátvitel-folyamat értelmezése.

+Kőrösi Csoma Sándor és Lóczi Lajos nyomában.

Ázsia regionális földrajza
Eltérő szerepkörű országcsoportok: olajországok, mezőgazdasági alapanyag-termelők, összeszerelő-beszállítók, újonnan iparosodott országok, új gazdasági hatalmak megismerése.

+Világvallások„bölcsője”.

India: a hagyományos zárt társadalom és az informatikai társadalom ellentmondásai.

Japán: a termőföld-, energia- és nyersanyagszegénység; a biotechnológián és elektronikán alapuló gazdasági hatalom; a természeti katasztrófahelyzetek földrajzi alapjai, életmódbeli és környezeti következményei.

Kína: a világ meghatározó gazdasága; a tengerparti és a belső területek fejlettségkülönbségének természeti alapjai, életmódbeli és környezeti következményei

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vulkáni szigetív. Kontinentalitás, szélsőségesen szárazföldi terület, monszunvidék és monszunterület; mérsékelt övezeti sivatagi, forró és mérsékelt övezeti monszun éghajlat, tájfun, cunami, talajpusztulás. Népességrobbanás, világvallás, zarándokhely. Öntözéses gazdálkodás, zöld forradalom, technológiaátvitel, csúcstechnológia, informatikai társadalom.
Topográfiai ismeretek	Eurázsia, Ázsia részei, Közel- és Távol-Kelet; Arab-félsziget, Fülöp- és Japán-szigetek, Indokínai-félsziget, Indonéz-szigetvilág, Dekkán- és Közép-szibériai-fennsík, Dél-kínai-hegyvidék, Himalája, Pamír, Csomolungma, Fuji, Góbi, Hindusztáni-, Kínai- és Nyugat-szibériai-alföld, Mezopotámia, Tajvan, Takla-Makán, Tibet, Tien-san, Urál; Fekete-, Japán- és Kaszpi-tenger, Perzsa-öböl, Aral- és Bajkál-tó, Boszporusz, Brahmaputra, Indus, Jangce, Gangesz, Mekong, Ob, Sárga, Urál-folyó, Tigris. Dél-Korea, India, Japán, Kína, Kuvait, Szaúd-Arábia, Thaiföld, Törökország; Hongkong, Kalkutta, Kanton, Mumbai, Peking, Sanghaj, Szingapúr, Szöul, Tokió, Újdelhi.

Ausztrália, a sarkvidékek és az óceánok földrajza

Ausztrália, a kontinensnyi ország
Elszigetelt fekvés, ellentmondásos természeti adottságok (sivatag és artézivíz-készlet, termékeny alföldek és hegyvidék) és következményeik ismerete.

+A Nagy-Korallzátony természeti szépségeinek bemutatása.

A sarkvidékek földrajza
Az Északi- és a Déli-sarkvidék összehasonlító földrajzi jellemzése; az ózonréteg-elvékonyodás okainak és következményeinek átlátása; a sarkvidék mint speciális élettér értelmezése; az Antarktika szerepének, a kutatóállomások jelentőségének megismerése.

+Az eszkimók élete és szokásaik.

A világtenger földrajza
Az óceánok és tengerek földrajzi jellemzőinek, a tengeráramlások szerepének, a világtenger

mint erőforrás (ásványkincsek, árapály-energia, halászat) és mint veszélyforrás (szökőár) megismerése; a veszélyeztető folyamatok (pl. vízszennyezés, túlhalászás) egyszerű értelmezése.

+A tenger élővilága – gyakorlat a fajismeret bővítésére.

Szigetvilág az óceánban (Óceánia), a speciális fekvés gazdasági, társadalmi és környezeti következményeinek (hajózás, idegenforgalom stb.) megismerése.

+A természetvédelem isteni parancs.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állandóan fagyos és tundraéghajlat, fahatár, belföldi jégtakaró, jéghegy, ózonréteg, korallzátony, jégsivatag. Világtenger; tengeráramlás; árapály-energia, túlhalászás, kutatóállomás. Őslakos, bevándorló.
Topográfiai ismeretek	Ausztráliai-alföld, Nagy-Artézi-medence, Nagy-Vízválasztó-hegység, Nyugat-ausztráliai-ősföld, Új-Guinea, Grönland, Hawaii; Murray. Ausztrália, Új-Zéland; Melbourne, Perth, Sydney. Északi-sarkvidék, Déli-sarkvidék (Antarktisz).

Földrajz tantárgyi követelmények 8. osztály

Európa általános földrajza

Európa általános természetföldrajzi képe
Szerkezetalakító folyamatok és a külső erők felszíni következményeinek, a domborzati adottságok következményeinek és a nagytájak mozaikjának megismerése.

+Topográfiai gyakorlat.

Európa változatos és szeszélyes éghajlatának, a nyitottság a többi természetföldrajzi tényezőre való hatásának megismerése. A természeti adottságok szerepének meglátása az európai társadalmi-gazdasági életben.

Európa társadalomföldrajzi képe és folyamatai.

+Népek „olvasztótégelye”.

Európa változó társadalmi erőforrásainak, az elöregedő társadalom gazdasági következményeinek megismerése.

Az európai erőtér gyengülő világgazdasági szerepének felismerése, az új válságjelenségek (növekvő eladósodás, munkanélküliség) értelmezése; a transzkontinentális infrastruktúra

szerkezetének térképezése.

Az Európai Unió földrajzi lényegének megértése; az országok és térségek változó szerepének felismerése az integrációs folyamatban.

+A kereszténység földje.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kaledóniai-, variszkuszi- és alpi hegységképződés; eljegesedés. Időjárási front. Öregedő társadalom; indo-európai nyelvcsalád; soknemzetiségű ország; uniós polgár, állampolgár; letelepedési engedély, munkavállalási engedély. Gazdasági és politikai integráció; euró-övezet, Schengeni övezet.
Topográfiai ismeretek	Európa részei; Észak-atlanti-áramlás. Az Európai Unió tagállamai és fővárosuk; Strasbourg, Vatikán.

<u>Észak- és Mediterrán-Európa földrajza</u>

A tenger, a tagolt partvidék szerepe az észak- és dél-európai népek életében
A tengerparti fekvés elszigetelő és a világ más részeivel összekötő szerepének, az életmódra gyakorolt hatásának belátása.

+„Tűz és jég földjén”– Izland csodái.

Észak-Európa földrajza: az északi fekvés következményeinek megismerése; az eltérő jellegű természeti tájak, az adottságaikhoz igazodó munkamegosztás modellezése; országai jóléte, gazdagsága okainak, összetevőinek értelmezése.

Mediterrán-Európa földrajza
Dél-Európa természetföldrajzi jellemzése; a napfényövezet, a kikötőövezet és az üdülőövezet földrajzi-környezeti modelljének megalkotása.

+Az eltérő éghajlatok jellegzetességeinek vizsgálata.

Az országok gazdasági életének, a szolgáltató ágazatok súlyának megismerése.
A népességmozgások és a menekültáradat kialakulási okainak és következményeinek értelmezése Olaszország példáján. A környezetben lejátszódó események, folyamatok, helyzetek bemutatása helyzetgyakorlatokban.

A Balkán-térség

A térség természetföldrajzi jellemzése, a karsztvidékek modellezése; a kultúrák találkozási következményeinek felismerése példákban.

+A különböző tájak természeti szépségeinek a megismerése a keresztyén ember feladata – egyéni prezentációk.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fjord, moréna. Kikötőövezet, üdülőövezet, karsztvidék, tengeri bányászat, vízerőmű, földhőerőmű. Kereskedelmi flotta, bérfuvarozás, parasztgazdaság, földbérleti rendszer, mezőgazdasági szövetkezet, munkamegosztás, vendégmunkás, munkaerő-vándorlás, időszakos idegenforgalom.
Topográfiai ismeretek	Adriai-, Balti- és Északi-tenger; Appenninek, Appennini-, Balkán-, Pireneusi (Ibériai)-, Skandináv-félsziget, Izland, Kréta, Szicília. Balti-ősföld, Balkán-, Dinári- és Skandináv-hegység, Pireneusok, Dalmácia, Etna, Finn-tóvidék, Vezúv; Pó. Norvégia; Bergen, Helsinki, Oslo, Várna, Velence, olasz ipari háromszög.

<u>Atlanti-Európa földrajza</u>

Atlanti-Európa földrajzi jellemzői és problémái
A nyugati fekvés földrajzi következményeinek felismerése, Nyugat-Európa természetföldrajzi jellemzése.

+Az Atlanti-óceán„ajándékai" – vizsgálatok, kutatások.

A fosszilis energiahordozó és ásványi nyersanyag-készletek fogyása következményeinek felismerése. Bányavidékek és ipari körzetek átalakulási folyamatának és a gazdasági szerkezet modernizációjának értelmezése. A szélenergia-hasznosítás; a környezet savanyodása, a vízszennyeződés okozati és prognosztikus értelmezése.

Nyugat-Európa meghatározó országai
Regionális földrajzi sajátosságaik megismerése összehasonlító elemzéssel.

Egyesült Királyság (a gyarmattartó szigetország, a világ műhelye és a profilt váltó iparvidékek).

Franciaország (az élelmiszertermelés és a könnyűipar hagyományainak, a modern ipar kialakulásának földrajzi összefüggései).

+Világvárosok (Párizs és London) élete – egyéni prezentációk

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Multikulturalizmus. Bányavidék, átalakuló ipari körzet, szélpark, savas ülepedés és eső, a környezet savanyodása.
Topográfiai ismeretek	Brit-szigetek, Francia-középhegység, Londoni- és Párizsi-medence, Mont Blanc, Pennine; La Manche, Rhône, Szajna, Temze. Anglia; Birmingham, Glasgow, Lyon, Manchester, Marseille; Közép-angliai-iparvidék.

Kelet- és Közép-Európa földrajza

Kelet-Európa, kapocs Ázsia és Európa között
A kontinens belseji fekvés és a hatalmas kiterjedés természet- és társadalom-földrajzi következményeinek felismerése (összehasonlító tematikus térképolvasás). A termelési kapcsolatrendszerek (ásványi nyersanyag-, energiahordozó-kitermelés és feldolgozóipari ágazatok; energiagazdaság, erdőgazdálkodás és fafeldolgozás; eltérő célú mezőgazdasági termelés) megértése.

Oroszország
Az európai és ázsiai erőközpont sokszínű természeti és társadalmi alapjai, nagy területi fejlettségkülönbségek.

A hegyvidéki Közép-Európa: a közép-európai magashegyvidék természetföldrajzi jellemzői társadalmi életet befolyásoló hatásának bizonyítása; a tej- és az erdőgazdaság, az idegenforgalom meghatározó szerepének igazolása.

+A hegyvidéki sors.

A medencei Közép-Európa
A gazdasági-társadalmi élet eltérő jellegű feltételeinek feltárása a Közép-európai-sík- és rögvidék feltöltött alföldjein, dombvidékein, középhegységi tipikus tájain.
A közép-európai országok összefonódó gazdasági múltjának és jelenének értelmezése. A vegyipari és a gépipari kapcsolatrendszerek felismerése.

Lengyelország és Csehország összehasonlító komplex földrajzi jellemzése.

Németország földrajza, az európai gazdaság motorjának elemzése (esetelemzés, mentális térképkészítés).

+A reformáció jelentős városai.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Természetátalakítás, kultúrtáj. Katonai és politikai nagyhatalom, tervgazdálkodás, gazdasági körzet, nagyüzemi gazdálkodás, családi mezőgazdálkodás, energiagazdaság, hegyi turizmus.
Topográfiai ismeretek	Alpok, Kaukázus, Lengyel- és Német-középhegység, Szudéták, Cseh-medence, Kelet-európai-síkság, Német–Lengyel-alföld, Kaszpi-mélyföld; Ruhr-vidék, Szilézia; Boden-tó, Dnyeper, Don, Duna–Majna–Rajna vízi út, Visztula, Volga. Oroszország, Svájc; Brno, Frankfurt, Gdańsk, Hamburg, Katowice, Köln, Krakkó, Moszkva, München, Plzeň, Stuttgart, Szentpétervár, Volgográd.

A Kárpát-medencevidék földrajza

A Kárpát-medencevidék természetföldrajzi egysége

+A Kárpát-medencevidék élővilágának fajgazdagsága.

A Kárpát-medence szerkezetének, domborzatának összekapcsolása a földtani fejlődési folyamatokkal; a medencejelleg modellezése.
A medencejelleg következményeinek bizonyítása az éghajlatban, a vízrajzban és vízkészletekben, a környezeti állapotban.
A medencevidék nagytájainak földrajzi jellegzetességei, az azokból adódó környezeti különbségek, veszélyhelyzetek értelmezése.

A Kárpát-medencevidék társadalom-földrajzi egysége
A medencejelleg társadalmi hasznosításának, a tájátalakításnak és következményeinek az ok-okozati rendszerű megismerése, prognosztizálása.

A Kárpát-medencei népesség összetételének értelmezése, a Magyarország határán túli néprajzi tájegységek és földrajzi alapú népszokásaik megismerése.

+Néprajzi kiállítás szervezése.

+Népeink kulturális örökségének jellemző sajátosságai a Református Egyház életében.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Földtani alapszerkezet, medencejelleg, szeszélyes időjárás és vízjárás, aszályveszély, árvízveszély, vízrendezés, vízkészlet, földcsuszamlás, kultúrpuszta, szikesedés; földhőenergia, biomassza. Vásárvonal, vásárváros, hídváros. Magyarság, nemzetiség, nemzeti kisebbség, etnikum, néprajzi csoport, néprajzi táj, nyelvsziget; székely, csángó.

Topográfiai ismeretek	Kárpát-medencevidék, Kárpátok; Erdélyi-hegyvidék, Erdélyi-medence; Király-hágó, Vereckei-hágó. Délvidék, Erdély, Felvidék, Kárpátalja, Székelyföld, Őrvidék, Partium.

A hazánkkal szomszédos országok földrajza

A Kárpát-medence magashegységi keretének országai
Az alpi és a kárpáti országok természet- és társadalom-földrajzi jellemzőinek összehasonlítása; történetelmondás hazai és külföldi utazások átélt élményeiről.

+A szomszédos országok természeti kincsei – egyéni prezentációk.

Ausztria mint a legfejlettebb gazdaságú alpi szomszéd földrajzi jellemzése. Magyar szórványok, Őrvidék; a hazánkkal való társadalmi-gazdasági kapcsolatok.

Szlovénia mint a legfejlettebb délszláv térség és Szlovákia mint a fiatal kárpáti ország (a Felvidék) földrajzi jellemzőinek megismerése és bemutatása.
A keleti termékeny vidékek országai

Románia gazdag természeti erőforrásokra épülő útkereső gazdaságának bemutatása; Erdély és Partium földrajzi jellemzése.

Ukrajna mint Kelet-Európa potenciális éléstára, energiaszolgáltatója földrajzi-környezeti kapcsolatrendszereinek feltárása; Kárpátalja földrajzi jellemzése.

A déli hegyvidékek országai
Horvátország és Szerbia: hasonló nyelv, eltérő vallás és kultúra (országok összehasonlító természet- és társadalom-földrajzi jellemzése); a Vajdaság, Délvidék magyarlakta termékeny tájának földrajzi jellemzése.

+A nemzeti összetartozás és egység fontossága a Református Egyház életében.

Topográfiai ismeretek	Bécsi-medence, Duna-delta, Grazi-medence, Isztria, Magas-Tátra, Hargita; Maros, Olt, Vág. Horvátország, Szerbia, Ukrajna; Vajdaság; Arad, Belgrád, Brassó, Fiume, Graz, Kassa, Kijev, Kolozsvár, Marosvásárhely, Munkács, Nagyvárad, Salzburg, Újvidék, Ungvár, Temesvár, Zágráb.

Magyarország természeti és kulturális értékei

A magyarországi nagytájak

A medencei fekvés nagytájanként eltérő következményeinek értelmezése; az alföldi, a dombvidéki és a középhegységi nagytájak természet- és társadalom-földrajzi jellemzése, a természeti adottságok felhasználásának értelmezése és a táj átalakításának modellezése.

+Nemzeti parkjaink – egyéni prezentáció és kiállítás.
+Kőzetgyűjtemény összeállítása.
+**Évmilliók nyomában**.

A magyar nemzeti kultúra: a magyarországi néprajzi csoportok és földrajzi alapú hagyományaik értelmezése; a magyar földrajzi felfedezők, utazók és tudósok kiemelkedő teljesítményeinek bemutatása tanulói kutatómunka alapján.

Természeti, kulturális és történelmi értékvédelem, eredetvédelem
A védettség különböző fokozatainak és jellegének összehasonlítása helyek, objektumok példáin; a védelem lényegének megértése, a védett helyeken engedélyezett tevékenységek megismerése; kulturális hungarikumok megismerése projektmunkában.

+Környezetünk természeti, kulturális és egyházi értékeinek feltárása, bemutatása és védelme.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hordalékkúpsíkság, löszvidék, árterület, szikes puszta, dombvidék, hegységközi medence, romhegység, tanúhegy, karsztosodás. Világörökségi védettség, nemzeti park, tájvédelmi körzet, természetvédelmi terület, természeti emlék, történelmi emlékhely, a törvény erejénél fogva védett terület és érték, bioszféra-rezervátum, Ramsari terület, termék-eredetvédelem.
Topográfiai ismeretek	Aggteleki-karszt, Badacsony, Balaton-felvidék, Baradla, Bükk-fennsík, Budai-, Kőszegi-, Soproni-, Tokaj-Eperjesi- (Zempléni-), Villányi-hegység, Cserehát, Cserhát, Gerecse, Pilis, Vértes, Baranyai-, Somogyi- és Tolnai-dombság, Bodrogköz, Dráva menti és Pesti-síkság, Győri-, Marcal- és Tapolcai-medence, Hajdúság, Hegyalja, Jászság, Őrség; Szigetköz, Mohácsi- és Szentendrei-sziget, Tihanyi-félsziget; Hévízi-tó, Ipoly, Kis-Balaton, Sajó, Sió, Tisza-tó, Zagyva, Zala. A magyarországi világörökség helyszínek és nemzeti parkok.

Magyarország társadalomföldrajza

Népesség és településhálózat
A népességfogyás értelmezése; a népességszám-csökkenés és a társadalom öregedése okainak, következményeinek feltárása; népességszerkezet megismerése.

+Lakóhelyünk nemzetiségei.
+Világnézeti és felekezeti megoszlás. A keresztyén, azon belül a református vallású

emberek számszerű aránya.

A településfajták, a településhálózat átalakulásának értelmezése; lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők (nagyvárosi, városi, falusi települések, természeti, épített és emberi környezet, gazdasági, szociális eltérések).
A régiók és Budapest földrajzi jellemzése, változó súlyuk okainak elemzése; a falusias térségek válsághelyzetének, felzárkózásuk lehetőségeinek megismerése.

Magyarország gazdasági szerkezete
Magyarország gazdasági szerkezetének elemzése; a fejlettség és az életmód kapcsolata, a regionális különbségek megismerése.
A fogyasztási szokások változásának belátása, okaik feltárása és következményeik megvitatása.
A magyar gazdaság főbb működési területei.
Az átmenő forgalom jellemzői és infrastruktúrája; a térben és szerkezetében változó külgazdasági kapcsolatok.
Az idegenforgalom szerepe a gazdaságban, elérő jellegű körzetei (okozati és prognosztikus bemutatás).
Hagyományos mezőgazdasági termékek, élelmiszerek, ételek; a hagyományok földrajzi alapjai.
A magyar mezőgazdaság helye a globális gazdaságban, európai integrációban.
A húzóágazatok (autóipar, gyógyszeripar, kommunikációs ágazat) szerepe, jövőbeli lehetőségei.
A tudásipar feltételei és jellemzése; az ipari és infoparkok szerepe

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fogyó társadalom, településhálózat, régió, eurorégió, tranzitország, menekültstátusz, termelői támogatási rendszer, kistermelő, vállalkozás, fogyasztói kosár, idegenforgalmi körzet, gyógyturizmus, bor- és gasztronómiai turizmus, falusi turizmus, szolgáltatáskereskedelem, tudásipar, infopark.
Topográfiai ismeretek	Magyarország megyei jogú városai. Balatonfüred, Gyöngyös, Gyula, Hajdúszoboszló, Hatvan, Hévíz, Kalocsa, Keszthely, Komárom, Kőszeg, Mohács, Paks, Röszke, Siófok, Százhalombatta, Szentendre, Szentgotthárd, Tihany, Tiszaújváros, Visegrád, Visonta, Záhony.

Az osztályozó vizsga követelményei Történelem és állampolgári ismeretek tantárgyból 5-8. osztályban

Az osztályozó vizsga követelményei 5. évfolyamon

A tanuló tudja helyesen értelmezni a következő fogalmakat: Történelmi idő, változás és folyamatosság, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, jelentőség.

Ismerje a következő tartalmi fogalmakat, és tudja őket helyesen használni: Életmód, kereskedelem, város, állam, egyeduralom, gazdaság, társadalom, kultúra, vallás, többistenhit, egyistenhit, társadalmi csoportok, termelés, birodalom, demokrácia, királyság, köztársaság, császárság, vallás, vallásüldözés, falu, pénzgazdálkodás, piac, politika, államforma, felemelkedés, lesüllyedés, államszervezet, törvény.

Legyen tisztában a következő fogalmak jelentésével, és tudja azokat megfelelően használni: őskor, ókor, régészet, szerszámkészítés, öntözéses földművelés, Krisztus előtt, Krisztus után, évtized, évszázad, emberöltő, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, betűírás, múmia, Biblia, Ószövetség., mítosz, városállam, olimpia, népgyűlés, Akropolisz, légió, rabszolga, provincia, népvándorlás, Újszövetség, középkor, uradalom, hűbérúr, hűbéres, vár, jobbágy, robot, majorság, iszlám, pápa, szerzetes, eretnek, kolostor, kódex, lovag, középkori város, céh, járvány, távolsági kereskedelem, könyvnyomtatás, hun, finnugor, félnomád életmód, törzs, nemzetség, nagycsalád, fejedelem, táltos, honfoglalás, kalandozás, vármegye, tized, ispán, tatár, kun.

Ismerje a következő személyek nevét, tudja őket a megfelelő történelmi korhoz kötni, valamint legyen tisztában történelmi jelentőségükkel: Ádám, Éva, Noé, Mózes, Dávid, Salamon. Zeusz, Periklész, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Jézus, Mária, József, Attila, Nagy Károly, Mohamed, Szent Benedek, Gutenberg, Álmos, Árpád, Géza fejedelem, Szent István, Gellért püspök, Szent László, Könyves Kálmán, IV. Béla, Szent Margit.

Számonkérésre kerülő topográfiai ismeretek: ókori Kelet, Egyiptom, Nílus, Jeruzsálem, Mezopotámia, Kína, Balkán-félsziget, Olümposz, Athén, Spárta, Perzsa Birodalom, Marathón, Itáliai-félsziget, Róma, Karthágó, Szicília, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Júdea, Betlehem, Bizánci Császárság, Frank Birodalom, Mekka, Arab Birodalom, Német-római Császárság, Urál, Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Erdély, Esztergom, Pannonhalma, Székesfehérvár, Buda, Muhi.

Számomkérésre kerülő évszámok: Kr. e. 3000 körül (az Egyiptomi Birodalom egyesítése) Kr. e. 776 (az első feljegyzett olimpia játékok) Kr. e. 490 (a marathóni csata), Kr. e. V. század közepe (Athén fénykora) Kr. e. 44 (Julius Caesar meggyilkolása), Kr. u. 476 (a Nyugat-római Birodalom bukása, az ókor vége) 622 (Mohamed „futása”), 800 (Nagy Károly császár), XV. század (könyvnyomtatás) IX. század (Etelköz), 895–900 (a honfoglalás), 997–(1000)–1038 (I. /Szent/ István uralkodása), 1077 (I. /Szent/ László trónra lépése), 1241–1242 (a tatárjárás), 1301 (az Árpád-ház kihalása).

Az osztályozó vizsga követelményei hatodik évfolyamon

A tanuló tudja helyesen értelmezni a következő fogalmakat: Változás és folyamatosság, történelmi forrás, tény és bizonyíték, értelmezés, történelmi nézőpont

Ismerje a következő tartalmi fogalmakat, és tudja őket helyesen használni: Életmód, kereskedelem, város, állam, egyeduralom, gazdaság, társadalom, kultúra, vallás, társadalmi csoportok, termelés, birodalom, demokrácia, királyság, köztársaság, császárság, vallás, vallásüldözés, falu, pénzgazdálkodás, piac, politika, államforma, felemelkedés, lesüllyedés, államszervezet, törvény, gyarmatosítás, alkotmányos királyság, parlamentarizmus, nemzetiség, népességfogyás, rendelet, identitás, társadalmi mobilitás, népességrobbanás, migráció, erőforrás, gazdasági válság, hatalmi ág, közigazgatás.

Legyen tisztában a következő fogalmak jelentésével, és tudja azokat a megfelelő történelmi korhoz kötni, ott helyesen értelmezni: aranyforint, nádor, nemes, ősiség és kilenced törvénye, kormányzó, végvár, újkor, felfedező, gyarmat, manufaktúra, reformáció, protestáns, jezsuita, katolikus megújulás, felvilágosodás, alkotmány, végvár, hódoltság, szultán, szpáhi, janicsár, kuruc, labanc, hajdú, úrbér, jobbágyrendelet, zsellér, betelepítés, türelmi rendelet, népfelség elve, jakobinus, polgári nemzet, ipari forradalom, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, rendi országgyűlés, alsótábla, felsőtábla, reformkor, közteherviselés, cenzúra, sajtószabadság, választójog, felelős kormány, jobbágyfelszabadítás, honvédség, trónfosztás, nemzetiségi törvény.

Ismerje a következő személyek nevét, tudja őket a megfelelő történelmi korhoz kötni, valamint legyen tisztában történelmi jelentőségükkel: I. Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, I. Szulejmán. Kolumbusz, Luther, Kálvin, Cromwell, XIV. Lajos, Rousseau, Washington, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, II. József, XVI. Lajos, Robespierre, Napóleon, Watt, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Wesselényi Miklós, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Jellasics, Görgei Artúr, Bem József.

Számonkérésre kerülő topográfiai ismeretek: Nándorfehérvár, Visegrád, Mohács, Amerika, Versailles, London, Szentpétervár, Pozsony, Bécs, Erdélyi Fejedelemség, Eger, Gyulafehérvár, Debrecen. Párizs, Waterloo, Debrecen, Isaszeg, Buda, Világos, Arad.

Számomkérésre kerülő évszámok: 1308 (I. Károly), 1456 (Nándorfehérvár), 1458-1490 (Hunyadi Mátyás uralkodása), 1526 (a mohácsi vereség) 1492 (Kolumbusz) 1517 (Luther fellépése) 1776 (az amerikai Függetlenségi nyilatkozat) 1541 (Buda török kézen), 1552 (a „nagy várháborúk" éve), 1686 (Buda visszavívása), 1703–1711 (a Rákóczi-szabadságharc), 1740–1780 (Mária Terézia). 1789 (a francia forradalom kezdete), 1815 (a waterlooi csata), 1830 (a Hitel megjelenése, a reformkor kezdete), 1832–1836 (reformországgyűlés), 1848. március 15. (forradalom Pest-Budán), 1849. április 14. (a Függetlenségi nyilatkozat), 1849. október 6. (az aradi vértanúk és Batthyány Lajos kivégzés

Az osztályozó vizsga követelményei hetedik évfolyamon

A tanuló tudja helyesen értelmezni a következő fogalmakat: Változás és folyamatosság, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, jelentőség.

Ismerje a következő tartalmi fogalmakat, és tudja őket helyesen használni: Életmód, kereskedelem, város, állam, egyeduralom, gazdaság, társadalom, kultúra, vallás, egyistenhit, társadalmi csoportok, termelés, birodalom, demokrácia, királyság, köztársaság, császárság, vallás, vallásüldözés, falu, pénzgazdálkodás, piac, politika, államforma, felemelkedés, lesüllyedés, államszervezet, törvény, gyarmatosítás, alkotmányos királyság, parlamentarizmus, nemzetiség, népességfogyás, rendelet, identitás, társadalmi mobilitás, népességrobbanás, migráció, erőforrás, gazdasági válság, hatalmi ág, közigazgatás. gazdasági teljesítmény önkényuralom, szuverenitás, háború, hadsereg. gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, , elit réteg, középréteg, alsó réteg, emberi jog, polgárjog

Legyen tisztában a következő fogalmak jelentésével, és tudja azokat megfelelő történelmi korhoz kötni, és ott helyesen értelmezni: passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, dualizmus, millennium, agrárország, emigráció, amnesztia, villámháború, állásháború/állóháború, bolsevik, szovjet, hátország, kétfrontos háború. békediktátum, kommunizmus, GULAG, személyi kultusz, fasizmus, nemzetiszocializmus, kisantant, proletárdiktatúra, tőzsde, részvény, gazdasági válság. őszirózsás forradalom, tanácsköztársaság, vörösterror, fehérterror, kormányzó, numerus clausus, konszolidáció, revízió, zsidótörvény, tengelyhatalmak, furcsa háború, hadigazdaság, totális háború, zsidóüldözés, holokauszt, gettó, deportálás, partizán.

Ismerje a következő személyek nevét, tudja őket a megfelelő történelmi korhoz kötni, valamint legyen tisztában történelmi jelentőségükkel: Deák Ferenc, I. Ferenc József, gróf Andrássy Gyula, báró Eötvös József, Kandó Kálmán, Bánki Donát. II. Vilmos, Lenin, Wilson, II. Miklós. Clemenceau, Sztálin, Roosevelt, Mussolini, Hitler, Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Bethlen István, Teleki Pál. Churchill, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc

Számonkérésre kerülő topográfiai ismeretek: Osztrák-Magyar Monarchia, Budapest, Szovjetunió, New York, Szerbia, Szarajevó, Pétervár, Oroszország. Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia, Lengyelország, Sztálingrád, Don-kanyar, Normandia, Auschwitz, Berlin, Jalta, Hirosima.

Számonkérésre kerülő évszámok: 1867 (a kiegyezés), 1896 (a millenniumi ünnepségek) 1914. július 28. (a világháború kirobbanása), 1914-1918 (az első világháború), 1917 (az oroszországi forradalom és a bolsevik hatalomátvétel). 1918. november 11. (az első világháború vége), 1922 (a Szovjetunió megalakulása), 1929-1933 (a nagy gazdasági világválság), 1933 (Hitler hatalomra kerülése). 1918. október vége (az őszirózsás forradalom), 1919. március (a Magyarországi Tanácsköztársaság kikiáltása), 1920. március (Horthy kormányzóvá választása), 1920. június 4. (Trianon), 1938 (az első bécsi döntés), 1940 (a második bécsi döntés) 1939. szeptember 1. (a második világháború kirobbanása), 1941. június 22. (Németország megtámadja a Szovjetuniót), 1941. június 27. (Magyarország hadba lépése), 1941. december 7. (Pearl Harbor, az Egyesült Államok hadba lépése), (1943. január (a doni katasztrófa), 1943. február eleje (a sztálingrádi csata vége), 1944. március 19. (Magyarország német megszállása), 1944. június 6. (a normandiai partraszállás,), 1944. október 15-16.

(Horthy kiugrási kísérlete, Szálasi hatalomátvétele), 1945. április (a háború vége Magyarországon), 1945. május 9. (Európában befejeződik a háború), 1945. szeptember 2. (Japán kapitulációja)

Az osztályozó vizsga követelményei nyolcadik évfolyamon

A tanuló tudja helyesen értelmezni a következő fogalmakat: Történelmi idő, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.

Ismerje a következő tartalmi fogalmakat, és tudja őket helyesen használni: Életmód, kereskedelem, város, állam, egyeduralom, gazdaság, társadalom, kultúra, vallás, társadalmi csoportok, termelés, birodalom, demokrácia, köztársaság, vallás, vallásüldözés, pénzgazdálkodás, piac, politika, államforma, felemelkedés, lesüllyedés, államszervezet, törvény, parlamentarizmus, nemzetiség, népességfogyás, rendelet, identitás, társadalmi mobilitás, népességrobbanás, migráció, erőforrás, gazdasági válság, hatalmi ág, közigazgatás. gazdasági teljesítmény, önkényuralom, szuverenitás, háború, hadsereg, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, elit réteg, középréteg, alsó réteg, emberi jog, polgárjog, norma, szabály, jog, kötelesség, munka, gazdaság, piac, pénz, termelés, fogyasztás család, szükséglet, munka, tulajdon, jövedelem.

Legyen tisztában a következő fogalmak jelentésével, és tudja azokat megfelelő történelmi korhoz kötni, és ott helyesen értelmezni: hidegháború, vasfüggöny, jóléti állam, piacgazdaság, szuperhatalom. népbíróságok, államosítás, internálás, pártállam, ÁVH, kitelepítések, tervgazdaság, kollektivizálás, szövetkezet, tömegpropaganda, tervgazdaság, piacgazdaság, beat-korszak, olajárrobbanás, atomkatasztrófa, mamutcégek, nemzetközi pénzvilág, csúcstechnológia. munkásőrség, konszolidáció, népfelkelés, puha diktatúra, amnesztia, háztáji, pártállam, szamizdat, demokratikus ellenzék, multikulturalizmus, terrorizmus, migráció, integráció, euró, internet, tömegkommunikáció, privatizáció, rendszerváltás/rendszerváltozás, pluralizmus, demokratikus intézményrendszer, jogállam. Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, alapvető emberi jog, gyermeki jog, hivatal, egyenlőség, társadalmi különbség, társadalmi egyenlőtlenség. Hatalmi ág, érdekképviselet, állampolgári jogok, állampolgári kötelességek, közjó, politikai intézmény, média, közélet, nyilvánosság. Piacgazdaság, háztartás, vállalat, belföld, külföld, pénzintézet, pénzügyi közvetítő, bankjegy, pénzhelyettesítő, költségvetés, bevétel, kiadás, egyenleg, megtakarítás, betét, kötvény, befektetési jegy, hitelfelvétel, kamat, árfolyam, infláció. Háztartás, költségvetés, bevétel, kiadás, társadalmi juttatás, tulajdonból származó jövedelem, örökség, nyeremény, vagyon, létszükségleti kiadás, nem létszükségleti kiadás, beruházás, egyenleg, megtakarítás, befektetés, hitel, kamat, bank, bankszámla, bankkártya, banki művelet, lakossági folyószámla. Média, tömegkommunikáció, médiahasználat, funkció, médiaszöveg. Nyilvánosság, közszolgálati média, kereskedelmi média, közösségi média. Hír, kommentár, hírérték, hírverseny, pártatlanság, hírportál, közösségi oldal.

Ismerje a következő személyek nevét, tudja őket a megfelelő történelmi korhoz kötni, valamint legyen tisztában történelmi jelentőségükkel: Truman, Marshall, Hruscsov, Tildy Zoltán, Rákosi Mátyás, Nagy Ferenc, Kovács Béla, Mindszenty József, Nagy Imre, Kádár János, Brezsnyev, Kennedy, Reagan, Gorbacsov, II. János Pál, Kádár János, Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor, Mádl Ferenc.

Számonkérésre kerülő topográfiai ismeretek: Szovjetunió, NSZK, NDK, Kína, Észak- és Dél-Korea, Észak- és Dél-Vietnam, Kuba, Közel-Kelet. Debrecen, Recsk, Hortobágy., Ukrajna, Észtország, Lettország, Litvánia, Csehország, Szlovákia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Németország, Prága, Csernobil, Salgótarján, Százhalombatta, Bős-Nagymaros, Monor, Lakitelek, az EU tagállamai. Erdély, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Várvidék (Burgenland).

Számomkérésre kerülő évszámok: 1946 (a fultoni beszéd), 1947 (a párizsi békék), 1949 (a NATO, az NDK és az NSZK megalakulása), 1953 (Sztálin halála), 1955 (a Varsói Szerződés), 1961 (Jurij Gagarin űrrepülése, a berlini fal felhúzása). 1945. november (választások Magyarországon), 1946 (a második köztársaság és az új forint), 1947 (a kékcédulás választások, a párizsi béke), 1956. október 23. (forradalom kitörése), 1956. november 4. (a forradalom leverésének kezdete). 1962 (a kubai rakétaválság), 1968 (a „prágai tavasz", nyugati diáklázadások), 1989 (a berlini fal lebontása), 1991 (a Varsói Szerződés és a KGST felszámolása, a Szovjetunió felbomlása), 1991-1999 (a délszláv háború), 1991-2004 (Jugoszlávia felbomlása), 1993 (Csehszlovákia szétválása, Csehország és Szlovákia létrejötte), 1999 (Jugoszlávia NATO bombázása). 1958 (Nagy Imre és vádlott társai kivégzése), 1968 (az új gazdasági mechanizmus), 1985 (monori találkozó), 1987 (a lakiteleki találkozó), 1989 (Nagy Imre és mártírtársainak újratemetése, a harmadik köztársaság kikiáltása). 1992 (a maastrichti szerződés aláírása), 1995 (a schengeni egyezmény életbe lépése), 2002 (az euró bevezetése), 2001. szeptember 11. (terrortámadások az Egyesült Államokban), 2004 (tíz új tagállam csatlakozik az EU-hoz, köztük Magyarország is). 1990 (szabad, többpárti választások Magyarországon), 1991 (a szovjet csapatok távozása hazánkból), 1999 (csatlakozás a NATO-hoz), 2004 (Magyarország EU-tag lett).

Környezetismeret

1.-4. évfolyam

1. évfolyam

Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén. Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása életmódbeli szokásokhoz. Az időjárás elemeinek ismerete, az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése; az időjáráshoz illő szokások.

5. évfolyam

Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása, a fő testrészek megnevezése. Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete, a természetvédelem fontosságának felismerése.

Használati tárgyak és gyakori, a közvetlen környezetben előforduló anyagok csoportosítása tulajdonságaik szerint, kapcsolat felismerése az anyagi tulajdonságok és a felhasználás között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése. A halmazállapotok felismerése.

Egyszerű megfigyelések végzése a természetben, egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása, ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára.

6. évfolyam

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példákkal. A hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.

Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak bemutatása. Az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint.

Egy természetes életközösség bemutatása.

Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete.

A lakóhely elhelyezkedése Magyarország térképén, néhány jelentős kulturális és természeti értékének és hagyományának ismerete.

Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben, és a problémák megoldásában.

7. évfolyam

A tanuló ismerje keresztyén hitünk alaptételét, hogy a környező világ Isten akaratából állt elő. Az embernek helye és felelőssége van a világban. Lássa, hogy már gyermekként is részese lehet ennek a felelősségnek: környezetét tisztelni és megóvni. Ennek megfelelően alakítsa hétköznapi szokásait is. Adott esetekben merjen másképp élni, mint a többség.

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében.

Az életkornak megfelelő viselkedéskultúra, önállóság és segítségnyújtás a szükséges élethelyzetekben.

A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példákkal. A hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.

Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak bemutatása, az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint.

Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete.

Magyarország elhelyezkedése a földrajzi térben, néhány jelentős kulturális és természeti értékének ismerete.

Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában.

A FEJLŐDÉS VÁRT EREDMÉNYEI A KÉT ÉVFOLYAMOS CIKLUS VÉGÉN:

Alapvető tájékozódás az iskolában és környékén.

Az évszakos és napszakos változások felismerése és kapcsolása az életmódbeli szokásokhoz.

Az emberi test nemre és korra jellemző arányainak leírása,a fő testrészek megnevezése.

Az egészséges életmód alapvető elemeinek ismerete és alkalmazása.

Mesterséges és természetes életközösség összehasonlítása.

Az élővilág sokféleségének tisztelete,a természetvédelem fontosságának felismerése.

Az időjárás elemeinek ismerete,az ezzel kapcsolatos piktogramok értelmezése. Az időjárásnak megfelelő öltözködés.

Használati tárgyak és a közvetlen környezetben gyakran előforduló anyagok felismerése,megnevezése,csoportosítása,és felhasználásuk lehetséges módjai. Összefüggések felismerése az anyagok tulajdonsága és felhasználhatóságuk között. Mesterséges és természetes anyagok megkülönböztetése. A halmazállapotok felismerése.

Egyszerű megfigyelések végzése a természetben,egyszerű vizsgálatok és kísérletek kivitelezése. Az eredmények megfogalmazása,ábrázolása. Ok-okozati összefüggések keresésének igénye a tapasztalatok magyarázatára. Életjelenségek,életfeltételek.

Az életkornak és ismereteknek megfelelő környezettudatos magatartás tanúsítása a mindennapi életvitel során.

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYE A 3.ÉVFOLYAM VÉGÉN:

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben,természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példákkal. A hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában,illetve felépítésében.

Az élőlények szervezési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak bemutatása.Az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontok szerint.

Egy természetes életközösség bemutatása.

Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése,az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete.

A lakóhely elhelyezkedése Magyarország térképén,néhány jelentős kulturális és természeti értékének és hagyományának ismerete.

Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben,és a problémák megoldásában.

A FEJLESZTÉS VÁRT EREDMÉNYEI A 4. ÉVFOLYAM VÉGÉN:

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében.

Az életkornak megfelelő viselkedéskultúra,önállóság és segítségnyújtás a szükséges élethelyzetekben.

A hosszúság és idő mérése,a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben,természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozása.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példákkal. A hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában,illetve felépítésében.

Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak bemutatása,az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint.

Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése,az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete.

Magyarország elhelyezkedése a földrajzi térben,néhány jelentős kulturális és természeti értékének ismerete.

Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában.

Informatika felső tagoat

Adott informatikai környezet tudatos használata. Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásával való ismerkedés. A számítógéppel való interaktív kapcsolattartás megteremtése. Víruskereső programok használata.

Szöveges dokumentumok létrehozása, mentése. Szövegműveletek végrehajtása. Multimédiás dokumentumok előállítása kész alapelemekből.

Az adatok rögzítését, értelmezését, vizsgálatát, szemléltetését segítő eszközök megismerése. Adatok csoportosítása, táblázatba rendezése. Néhány közhasznú információforrás használata. Adatkeresés digitális tudásbázis-rendszerben. Térképhasználati ismeretek .

Információ gyűjtése, feldolgozása. A problémamegoldás lépéseinek ismerete és ábrázolása. Az informatikai eszközök és módszerek alkalmazási lehetőségei.

Algoritmusok megvalósítása a számítógépen. Kész programok kipróbálása. Vezérlésszemléletű problémák megoldása.

Oktatóprogramok használata. A különböző típusú beállítások módosító szerepének felismerése.

Információ küldése, fogadása. Elektronikus levelezőrendszer használata. Saját e-mail cím készítése. Netikett ismerete.

Az információforrások feltüntetése a dokumentumokban. Az elektronikus szolgáltatások

A tanuló az informatikai eszközök használat témakör végére

ismerje a számítógép részeinek és perifériáinak funkcióit, tudja azokat önállóan használni;

tudjon a könyvtárszerkezetben tájékozódni, mozogni, könyvtárat váltani, fájlt keresni;

tudjon segítséggel használni multimédiás oktatóprogramokat;

tudjon az iskolai hálózatba belépni, onnan kilépni, ismerje és tartsa be a hálózat használatának szabályait;

ismerje egy vírusellenőrző program kezelését.

A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére

tudjon rövid szöveget beírni;

ismerje a szövegszerkesztés alapfogalmait, legyen képes önállóan elvégezni a leggyakoribb karakter- és bekezdésformázásokat;

használja a szövegszerkesztő nyelvi segédeszközeit;

ismerje egy bemutatókészítő program egyszerű lehetőségeit, tudjon rövid bemutatót készíteni;

ismerje fel az összetartozó adatok közötti egyszerű összefüggéseket;

segítséggel tudjon használni tantárgyi, könyvtári, hálózati adatbázisokat, tudjon különféle adatbázisokban keresni;

tudjon különböző dokumentumokból származó részleteket saját munkájában elhelyezni.

A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére

legyen képes összegyűjteni a problémamegoldáshoz szükséges információt;

ismerje a problémamegoldás alapvető lépéseit;

képes legyen önállóan vagy segítséggel algoritmust készíteni;

tudjon egyszerű programot készíteni;

legyen képes egy fejlesztőrendszer alapszintű használatára;

a problémamegoldás során legyen képes együttműködni társaival.

A tanuló az infokommunikáció témakör végére

legyen képes a böngészőprogram főbb funkcióinak használatára;

legyen képes tanári segítséggel megadott szempontok szerint információt keresni;

legyen képes a találatok értelmezésére;

legyen képes az elektronikus levelezőrendszer önálló kezelésére;

legyen képes elektronikus és internetes médiumok használatára;

legyen képes az interneten talált információk mentésére;

ismerje a netikett szabályait.

A tanuló az információs társadalom témakör végére

ismerje az informatikai biztonsággal kapcsolatos fogalmakat;

ismerje az adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat;

ismerje az adatvédelem érdekében alkalmazható lehetőségeket;

ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat;

szerezzen gyakorlatot az információforrások saját dokumentumokban való feltüntetésében.

A tanuló a könyvtári informatika témakör végére

a különböző konkrét tantárgyi feladataihoz képes az iskolai könyvtárban a megadott forrásokat megtalálni, és további releváns forrásokat keresni;

konkrét nyomtatott és elektronikus forrásokban képes megkeresni a megoldáshoz szükséges információkat;

el tudja dönteni, mikor vegye igénybe az iskolai vagy a lakóhelyi könyvtár szolgáltatásait.

7.évfolyam

A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére

ismerje meg a különböző informatikai környezeteket;

segítséggel legyen képes az adott feladat megoldásához alkalmas hardver- és szoftvereszközök kiválasztására.

A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére

tudjon dokumentumokba különböző objektumokat beilleszteni;

tudjon szöveget, képet és táblázatot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni;

tudjon animált bemutatót készíteni.

A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére

lássa át a problémamegoldás folyamatát;

ismerje és használja az algoritmusleíró eszközöket;

ismerje egy programozási nyelv alapszintű utasításait;

tudjon kódolni algoritmusokat;

legyen képes meghatározni az eredményt a bemenő adatok alapján

A tanuló az infokommunikáció témakör végére

legyen képes megkeresni a kívánt információt;

legyen képes az információ értékelésére;

A tanuló az információs társadalom témakör végére

ismerje az informatikai biztonsággal és adatvédelemmel kapcsolatos fogalmakat;

ismerjen megbízható információforrásokat;

legyen képes értékelni az információ hitelességét;

A tanuló a könyvtári informatika témakör végére

a könyvtár és az internet szolgáltatásait igénybe véve képes önállóan releváns forrásokat találni konkrét tantárgyi feladataihoz.

8.évfolyam

A tanuló az informatikai eszközök használata témakör végére

tudja használni az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;

A tanuló az alkalmazói ismeretek témakör végére

tudjon egyszerű táblázatot létrehozni;

ismerje a diagramok szerkesztésének, módosításának lépéseit;

tudjon bemutatót készíteni.

A tanuló a problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel témakör végére

tudjon egyszerű vezérlési feladatokat megoldani fejlesztői környezetben;

ismerjen és alkalmazzon tervezési eljárásokat;

tudjon kódolni algoritmust;

legyen képes meghatározni az eredményt a bemenő adatok alapján;

legyen képes tantárgyi szimulációs programok használatára.

A tanuló az infokommunikáció témakör végére

legyen képes megkeresni a kívánt információt;

legyen képes az információ értékelésére;

legyen képes előkészíteni az információt weben történő publikálásra;

tudja megkülönböztetni a publikussá tehető és védendő adatait;

használja a legújabb infokommunikációs technológiákat, szolgáltatásokat.

A tanuló az információs társadalom témakör végére

ismerje az adatokkal való visszaélésekből származó veszélyeket és következményeket;

ismerje az informatikai eszközök etikus használatára vonatkozó szabályokat;

ismerje az információforrások etikus felhasználási lehetőségeit;

ismerje fel az informatikai eszközök használatának az emberi kapcsolatokra vonatkozó következményeit;

ismerjen néhány elektronikus szolgáltatást;

legyen képes a szolgáltatások igénybevételére, használatára, lemondására.

A tanuló a könyvtári informatika témakör végére

a választott forrásokat képes alkotóan és etikusan felhasználni a feladatmegoldásban;

képes alkalmazni a más tárgyakban tanultakat (pl. informatikai eszközök használata, szövegalkotás);

egyszerű témában képes az információs problémamegoldás folyamatát önállóan végrehajtani.

Vizuális kultúra

5.-8. évfolyam

5.-6- évfolyam

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén	– A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek megfelelő alkalmazása az alkotó tevékenység során a vizuális emlékezet segítségével és megfigyelés alapján. – Egyszerű kompozíciós alapelvek a kifejezésnek megfelelő használata a képalkotásban. – Térbeli és időbeli változások lehetséges vizuális megjelenéseinek értelmezése, és egyszerű mozgásélmények, időbeli változások megjelenítése. – A mindennapokban használt vizuális jelek értelmezése, ennek analógiájára saját jelzésrendszerek kialakítása. – Szöveg és kép együttes jelentésének értelmezése különböző helyzetekben és alkalmazása különböző alkotó jellegű tevékenység során. – Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján egyszerű következtetések megfogalmazása. – Néhány rajzi és tárgykészítési tecnika megfelelő használata az alkotótevékenység során. – Reflektálás társművészeti alkotásokra vizuális eszközökkel. – A legfontosabb művészettörténeti korok azonosítása. – Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások elemzése során a vizuális megfigyelés pontos megfogalmazása. – Fontosabb szimbolikus és kultárális üzenetet közvetítő tárgyak felismerése. – A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. – Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

5. évfolyam

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tömörítés, kiemelés, kompozíció, szín-, vonal-, formaritmus, variáció, színharmónia, színkontraszt, főszín, mellék/kiegészítő szín, komplementer, méretarány.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Művészi kifejezés, látványelemzés, téri helyzet, plaszticitás, arányrendszer, kompozíció, képkivágás, képsík, képi és optikai helyzetviszonylat, takarás, pont, vonal, felület, forma, faktúra, textúra, szín, tónus, irány, térbeliség, nagyság, kiegészítő szín, kevert szín, kontraszt, tónus, szín-, vonal-, formaritmus.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mozdulat, mozdulatsor, hely- és helyzetváltoztatás, állapotváltozás, folyamat, fázis, valós idő, lassítás, gyorsítás, állókép, mozgókép, képkocka, tárgy-animáció, zootrop-szalag.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Használati utasítás, jel, jelentés, egyezményes jelzés, jelrendszer, piktogram, embléma, ábra, vizuális sűrítés, kiemelés, séma.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hang-, szöveg- és képkapcsolat, kommunikációs csatorna, üzenet, reklámhordozó, reklámfelület, szlogen, médium, manipuláció, képi valóság, fikció, vizuális és verbális sűrítés, kiemelés, alkalmazott grafika.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Épület, építmény, téri helyzetek, építészet, alaprajz, homlokzat, forma, funkció, alátámasztás, térlefedés, oszlop, pillér, fal, gerenda, födém, boltív, boltozat, kupola, térmodell, térkonstrukció, alapanyag, gazdaságos anyaghasználat, elemző- magyarázó rajz, kézműves technika, sorozatgyártás, design.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népművészet, mesterség, hagyományos kézműves technika, forma, funkció, alapanyag, gazdaságos anyaghasználat, formaredukció, díszítmény, motívum, formaritmus, környezettudatosság, társadalmi üzenet.

6. évfolyam

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tömörítés, kiemelés, kompozíció, szín-, vonal-, formaritmus, variáció, színharmónia, színkontraszt, főszín, mellék/kiegészítő szín, komplementer, méretarány.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Művészi kifejezés, látványelemzés, téri helyzet, plaszticitás, arányrendszer, kompozíció, képkivágás, képsík, képi és optikai helyzetviszonylat, takarás, pont, vonal, felület, forma, faktúra, textúra, szín, tónus, irány, térbeliség, nagyság, kiegészítő szín, kevert szín, kontraszt, tónus, szín-, vonal-, formaritmus.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Mozdulat, mozdulatsor, hely- és helyzetváltoztatás, állapotváltozás, folyamat, fázis, valós idő, lassítás, gyorsítás, állókép, mozgókép, képkocka, tárgy-animáció, zootrop-szalag.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Használati utasítás, jel, jelentés, egyezményes jelzés, jelrendszer, piktogram, embléma, ábra, vizuális sűrítés, kiemelés, séma.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hang-, szöveg- és képkapcsolat, kommunikációs csatorna, üzenet, reklámhordozó, reklámfelület, szlogen, médium, manipuláció, képi valóság, fikció, vizuális és verbális sűrítés, kiemelés, alkalmazott grafika.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Épület, építmény, téri helyzetek, építészet, alaprajz, homlokzat, forma, funkció, alátámasztás, térlefedés, oszlop, pillér, fal, gerenda, födém, boltív, boltozat, kupola, térmodell, térkonstrukció, alapanyag, gazdaságos anyaghasználat, elemző- magyarázó rajz, kézműves technika,

	sorozatgyártás, design.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Népművészet, mesterség, hagyományos kézműves technika, forma, funkció, alapanyag, gazdaságos anyaghasználat, formaredukció, díszítmény, motívum, formaritmus, környezettudatosság, társadalmi üzenet.

7. évfolyam

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Megjelenítés, vizuális átírás, stilizálás, kiemelés, kompozíció, színritmus, vonalritmus, formaritmus, felületek (textúra, faktúra), parafrázis, mozgásfázisok, fotókollázs, montázs, vetület, Monge vetület, horizont, nézőpont, tapasztalati távlattan, perspektíva.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Művészi kifejezés, látványelemzés, téri helyzet, vetület, képsík, axonometria, egy iránypontos perspektíva, képzőművészeti műfaj, plaszticitás, arányrendszer, kompozíció, képkivágás, síkbeli és téri helyzetviszonylat, takarás, felület, forma, faktúra, textúra, szín, tónus, irány, térbeliség, formatömeg, főszín, mellékszín, kevert szín, színkontraszt, tónus, szín-, vonal-, formaritmus, stíluskorszak, stílusirányzat, intermediális kifejezés/műfaj, kortárs művészet.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyezményes jel, jelzés, saját jel, jelzés, jelrendszer, tér-idő változás, (grafikon), (diagram).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Technikai kép, optikai játék (taumatróp, zootróp, fenakisztoszkóp), retinális utóképhatás, a mozgás illúziója, animáció, képkivágás, nézet (gépállás, gépmozgás), beállítás, jelenet, expozíció, lezárás, konfliktus, fordulat, elbeszélő-szerkezeti alapséma, story-board.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Montázs és gondolkodás, montázselv, tér-idő szervezés, (mozgóképi szerkesztés/montázs), leíró és szubjektív kép/nézőpont; lineáris-cselekményábrázoló és párhuzamos montázs.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A kép „működése”, állókép és mozgókép különbözősége, közvetlen és közvetett kommunikáció, tömegkommunikáció, távközlés, televízió, internet, gesztusnyelv, közlekedési tábla, térkép, plakát, képes forgatókönyv, fotográfia, mozgókép, (techno)médium.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Dokumentum, fikció, reprodukció, ábrázolás, kettős természet, valóság.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ismétlés, közelkép, képkivágás, tempó, kameramozgás, címrend, tipográfia, tördelés, illusztráció, képaláírás, link, banner.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Montázs, szerkesztés, idő, tér, folyamatosság, ritmus, flashback.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tervezési folyamat, felmérés, funkció, gazdaságos anyaghasználat, alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás, műszaki jellegű ábrázolás, vonalfajta, környezettudatos magatartás, környezetvédelem.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Építészeti elem, közösségi és személyes tér, alaprajztípus, osztatlan és osztott (vagy egyszerű és bővített) tér, fő-, oldal-, kereszthajó, apszis, dongaboltozat, keresztboltozat, oszloprend, masztaba, piramis, akropolisz, amfiteátrum, bazilika, palota, kúria, használati tárgy, dísztárgy, rituális tárgy, viselet, népi kultúra, néprajzi tájegység, kézművesség, ipari formatervezés, organikus építészet.

8. évfolyam

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Megjelenítés, vizuális átírás, stilizálás, kiemelés, kompozíció, színritmus, vonalritmus, formaritmus, felületek (textúra, faktúra), parafrázis, mozgásfázisok, fotókollázs, montázs, vetület, Monge vetület, horizont, nézőpont, tapasztalati távlattan, perspektíva.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Művészi kifejezés, látványelemzés, téri helyzet, vetület, képsík, axonometria, egy iránypontos perspektíva, képzőművészeti műfaj, plaszticitás, arányrendszer, kompozíció, képkivágás, síkbeli és téri helyzetviszonylat, takarás, felület, forma, faktúra, textúra, szín, tónus, irány, térbeliség, formatömeg, főszín, mellékszín, kevert szín, színkontraszt, tónus, szín-, vonal-, formaritmus, stíluskorszak, stílusirányzat, intermediális kifejezés/műfaj, kortárs művészet.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyezményes jel, jelzés, saját jel, jelzés, jelrendszer, tér-idő változás, (grafikon), (diagram).
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Technikai kép, optikai játék (taumatróp, zootróp, fenakisztoszkóp), retinális utóképhatás, a mozgás illúziója, animáció, képkivágás, nézet (gépállás, gépmozgás), beállítás, jelenet, expozíció, lezárás, konfliktus, fordulat, elbeszélő-szerkezeti alapséma, story-board.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Montázs és gondolkodás, montázselv, tér-idő szervezés, (mozgóképi szerkesztés/montázs), leíró és szubjektív kép/nézőpont; lineáris-cselekményábrázoló és párhuzamos montázs.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	A kép „működése”, állókép és mozgókép különbözősége, közvetlen és közvetett kommunikáció, tömegkommunikáció, távközlés, televízió, internet, gesztusnyelv, közlekedési tábla, térkép, plakát, képes forgatókönyv, fotográfia, mozgókép, (techno)médium.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ismétlés, közelkép, képkivágás, tempó, kameramozgás, címrend, tipográfia, tördelés, illusztráció, képaláírás, link, banner.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Montázs, szerkesztés, idő, tér, folyamatosság, ritmus, flashback.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tervezési folyamat, felmérés, funkció, gazdaságos anyaghasználat, alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás, műszaki jellegű ábrázolás, vonalfajta, környezettudatos magatartás, környezetvédelem.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Építészeti elem, közösségi és személyes tér, alaprajztípus, osztatlan és osztott (vagy egyszerű és bővített) tér, fő-, oldal-, kereszthajó, apszis, dongaboltozat, keresztboltozat, oszloprend, masztaba, piramis, akropolisz, amfiteátrum, bazilika, palota, kúria, használati tárgy, dísztárgy, rituális tárgy, viselet, népi kultúra, néprajzi tájegység, kézművesség, ipari formatervezés, organikus építészet.

7.-8. évfolyam

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos	Célirányos vizuális megfigyelési szempontok önálló alkalmazása. A vizuális nyelv és kifejezés eszközeinek tudatos és pontos alkalmazása

ciklus végén	az alkotótevékenység során adott célok kifejezése érdekében. Bonyolultabb kompozíciós alapelvek használata különböző célok érdekében. Térbeli és időbeli változások vizuális megjelenítésének kifejező vagy közlő szándéknak megjelelő értelmezése, és következtetések megfogalmazása. Alapvetően közlő funkcióban lévő képi vagy képi és szöveges megjelenések egyszerű értelmezése. Az épített és tárgyi környezet elemző megfigyelése alapján összetettebb következtetések megfogalmazása. Több jól megkülönböztethető technika, médium (pl. állókép-mozgókép, síkbeli-térbeli) tudatos használata az alkotótevékenység során. A médiatudatos gondolkodás megalapozása a vizuális kommunikációs eszközök és formák rendszerezőbb feldolgozása kapcsán. A mozgóképi közlésmód, az írott sajtó és az online kommunikáció szövegszervező alapeszközeinek felismerése. Mozgóképi szövegek megkülönböztetése a valóság ábrázolásához való viszony, alkotói szándék és nézői elvárás karaktere szerint. Társművészeti kapcsolatok lehetőségeinek értelmezése. A legfontosabb kultúrák, művészettörténeti korok, stílusirányzatok megkülönböztetése és a meghatározó alkotók műveinek felismerése. Vizuális jelenségek, tárgyak, műalkotások árnyaltabb elemzése, összehasonlítása. A vizuális megfigyelés és elemzés során önálló kérdések megfogalmazása. Önálló vélemény megfogalmazása saját és mások munkájáról.

1. évfolyam

Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.

Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.

Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.

A felszerelés önálló rendben tartása.

A közvetlen környezet megfigyelése és értelmezése.

A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.

Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése.

Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.

A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.

Hagyományos kézműves technikával készült tárgyak megkülönböztetése.

Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.

Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.

Médiaélmények változásának és médiatapasztalattá alakíthatóságának felismerése.

A médiaszövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását).

A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.

Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése.

Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

2.évfolyam

Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.

Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.

Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.

A felszerelés önálló rendben tartása.

megfigyelése és értelmezése.

A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.

Téralkotó feladatok során a személyes térbeli szükségletek felismerése.

Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.

A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.

Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.

Médiumok azonítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.

Médiaélmények változásának és médiatapasztalattá alakíthatóságának felismerése.

A médiaszövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását).

A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.

Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése.

Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

3.évfolyam

Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.

Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.

Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.

A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.

Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése.

A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészeten belül: arckép, csendélet, tájkép).

Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.

Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.

A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.

Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.

A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.

A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.

A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása. A hálózati kommunikációban való részvétel során fontos és szükséges viselkedési szabályok elsajátítása, alkalmazása. Életkorhoz igazodó fejlesztő, kreatív internetes tevékenységek megismerése.

4.évfolyam

Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezés Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása. Az újként megismert anyagok és

eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata. A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.

Téralkotó feladatok során a személyes preferenciáknak és a funkciónak megfelelő térbeli szükségletek felismerése. A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészeten belül: arckép, csendélet, tájkép).

Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.

Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.

A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.

Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.

A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.

A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.

A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása. A hálózati kommunikációban való részvétel során fontos és szükséges viselkedési szabályok elsajátítása, alkalmazása. Életkorhoz igazodó fejlesztő, kreatív internetes tevékenységek megismerése.